

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI: MOHÁCSY LAJOS SZÁZADOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal BUDAPEST, I. KER., BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 21	Megjelenik minden hó 1-én és 15-én	Előfizetési ára: Egész évre 12 pengő, félévre 6 pengő	Telefon: 1-501-90	Postatakarékpénztári csekszámla: 25.342
--	--	---	----------------------	---

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

A süketnéma örs.

Az örs kutyája belemart egy kilencgyermekes szegényember lábikrájába. Ebben még nincs semmi rendkívüli, a kutyák elég sűrűn harapnak, van azonban néhány körülmény, ami ebben az esetben feltűnő és kellemetlen: 1. Az örs csak beavatkozásra volt hajlandó észrevenni a kutymarást és megtenni a szükséges orvosi, állatorvosi intézkedéseket. 2. Maga a megharapott magyar nem mert orvoshoz menni, mert „a csendőrökkel nem akar haragot”. 3. A kutya tudomásunk szerint azóta is vigan futkároz a laktanya udvarán és környékén s bizonyára erélyesebb előljárói beavatkozásra lesz szükség ilyen semmi-ügyben ahhoz, hogy a kutya vagy elkerüljön az örsről, vagy láncot kapjon a nyakára, avagy szájkosarat a fogára.

Legfeltűnőbbnek és legkellemetlenebbnek látjuk mindezekben azt, hogy tisztességes emberek félnek az örs „haragjától”. Kilencgyermekes szegényembernek van miért vigyáznia az egészségére, ha tehát még azt is kockára teszi — csak jaj! a csendőrurak meg ne haragudjanak — akkor azon az örsön valami baj van. Mert a csendőrös nem középkori kényurakkal megrakott várkastély, hanem a falu védelmére és szolgálatára hívatott és rendelt korszerű intézmény, amitől tisztességes embernek félnie nem szabad. Mi vagyunk a legkevésbé barátai annak, hogy a csendőr a sógorságkomaság viszonyában éljen a faluval. Tartsa csak meg azt a bizonyos távolságot, ami a tekintélyhez szükséges, ettől azonban még megtalálhatja az érintkezésnek azt a módját és hangját, ami a tisztességes lakosságot nem riasztja el a laktanyától, hanem ellenkezőleg: közelebbviszi ahhoz. Ha a bűnözők meglehetősen nagy táborával eredményesen akarjuk felvenni a harcot, akkor a büntetlen emberek társadalmának a barátságát, bizalmát nem nélkülözhetjük. Az a csendőrlaktanya, amelyet rendes emberek lábujjhegyen kerülgetnek, szolgálatilag légiüres térben él s ha az ilyen örs le is portyázza az őrzőtereket, ki is deríti a lopások bizonyos százalékát, ez csak olyan gépies hivataloskodás, mert a tisztességes emberek rokonszenve és támogatása nélkül szeme számos tekintetben vak, füle süket, a szájuk pedig elnémulnak körülötte.

A megfélemlített falu különben sem méltó

magyar csendőrhöz. Sem a szolgálatunknak, sem a testületünknek nincs rá szüksége, hogy a falvak esendje mögött elfojtott keserőségek, ellenszenvök és indulatok lapuljanak. Utasításunk is megmondja, hogy a csendőr van a közönségért, legyen tehát előzékeny, udvarias. Értsük meg: nem a tánc- és illemtan mondja ezt, hanem a mi Szolgálati Utasításunk. Ez is egyike tehát azoknak a vezérelveknek, amelyek szerint a csendőrségnek a maga működését és egész életét a társadalom életébe be kell illesztenie. Utasításunk semmit sem mond fölöslegesen és minden mondata mögött meg kell látnunk az életnek bizonyos távlatát. Ez a rövidke mondat is egymagában elegendő arra, hogy ha a csendőr betartja, akkor a csendőrkutyaharapta szegényember nem mond le az orvosról, nem fél az örstől, nem tart a csendőrök haragjától, hanem ellenkezőleg: minden bajával bizalommal megy a csendőrlaktanyába. Egy ilyen apróság tökéletesen megmutatja az örs igazi képét: támogatója-e a falunak, vagy pedig csak járkáló és firkáló hivatalféle egy szegesdróttal körülvett kellemetlen épületben, amin ez a tábla függ: m. kir. csendőrlaktanya.

Nincs keservesebb érzés, mint amikor azt halljuk valamerről, hogy ott nem szeretik a csendőrt, hogy becsületes emberek félnek tőle. Sajnos, ez csak úgynevezett bizalmas beszélgetések során ugrik ki, a nyílt tanuzást a dolog természeténél fogva senki sem vállalja. Kivizsgálni az ilyesmit nem lehet, hanem csak ösztönösen megérezni. Nem túlozunk, ha azt mondjuk, hogy ennek az ösztönnek a szemfülességéhez egészen komoly érdekeink fűződnek. A puha csendőr sok bajt csinálhat, de a suttyomban basáskodó még többet. Nincs szükség odakint az országban egyetlen kakastollas falusi kiskirályra sem. A tekintélytartás és a megfélemlítés úgy viszonylanak egymáshoz, mint az Északi sark a Délihez. Örsparancsnokaink tudatosan nem is tudják talán, mi minden fordul meg ezen a különbségen, de egészséges érzékükkel majdnem kivétel nélkül megérik.

Van azonban olyan is, amelyeknek halvány fogalma sincs erről az egész kérdésről. Kiéli magát a bétéká-oktatásban és az utánportyázásban, előjegyzzi a selejtítendő ruhákat és meg van róla győződve, hogy örsparancsnoki hivatását ezzel tökéletesen betölti. A faluval semmi lelki és tárgyi kapcsolata egyébként nincs s így lassankint elidegenedik tőle mindenki anélkül, hogy ennek okát tudná adni. Sokszor nem is keresi. Így keletkezik aztán a süketnéma, dróttakadállyal és harapós kutyával körülfűrt örs. Még jó, hogy géppuskát nem állítanak a kapuba.

Az értelem és tudás kiértékelése.

írta: VITÉZ BALÁZS-PIRI GYULA őrnagy.

Az értelem ösztönös lelki és szellemi tulajdonság, a tudás munkával szerzett szellemi érték, gazdagság. Mindkettő nemes kincse az embernek. Egyiket sem birtokolják az emberek egyenlő arányban, mennyiségben és minőségben. Végtelen e téren a lehetőségek száma. Étekintetben csak átlagos értékű csoportokba osztályozhatjuk az embereket, hogy megközelíthessük a tökéletes igazságot. Az értelem és a tudás felkutatása, megállapítása és az értékük meghatározása nehéz, de szükséges eljárás, hogy a tömegeből kiválaszthassuk a célnak legjobban megfelelőket.

Amint az emberek, úgy a csendőrök sem egyforma értékűek. Ha képesek lennénk őket az értelmi-képességük és a tudásuk alapján — az emberileg lehetséges legnagyobb fokú tárgyilagossággal és igazsággal — osztályozni, akkor mindenkit elhivatottsága szerint az őt legjobban megillető helyre állíthatnánk.

A m. kir. csendőrség fennállása óta a vezetés egyik főtörekvése volt, hogy a csendőrségi szolgálatra jelentkezők közül csak a legjobbak, *egészség, erkölcsi és értelmi* képesség tekintetében a legértékesebbek juthassanak be a világszerte ismert és megbecsült testületbe.

Ehhez hasonlóan a csendőrségnél mindenkor érvényben álló elv volt az is, hogy csak az lehet őrsparancsnok, aki az előbb említett három tulajdonságon kívül még a *tudásával* is ki tud emelkedni a bajtársai közül.

A csendőrjelentkezőktől megkövetelt tudás — különösen régebben, mikor 2 elemi iskolai végzettséget is sokszor elegendőnek tartottak — oly esemény, hogy azt itt, mint főkövetelményt, meg sem említjük.

A csendőrjelentkezők és az őrsparancsnok-sarjak kiválasztásánál ez az említett három, illetve négy főkövetelmény állandó volt mindenkor, csak a kiértékelési mód változott időnként.

Az egészség és erkölcsi előfeltételek fokát könnyen meg lehet állapítani úgy a csendőrjelentkezőknél, mint az őrsparancsnok-iskolába jelentkezőknél. Előbbieknél az orvos és az előélet után megejtett különböző irányú priorálás megbízható értékű eredményt nyújt. Az utóbbiaknál is biztonsággal megkapjuk a kívánt választ az őrsparancsnok-iskolába való vezénylést megelőző évek alatti magatartásból és a személyi és erkölcsi okmányokból. Ellenben már nehezebb tárgyilagosan megítélni azt, hogy a csendőrjelentkezők közül az *értelem*, az őrsparancsnok-iskolába való vezénylésre tekintetbe jöhetőek között az *értelem és tudás* tekintetében *országos viszonylatban* kik a legértékesebbek.

Értelem (intelligencia) alatt az ember tudatos lelkiműködésének összeségét, a gondolkodó- és ítélőképességének önállóságát és eredetiségét értjük. Az emberek értelmének iránya és mélysége különböző, tehát különböző értelmi értékűek az emberek is. A különböző életpályák — munkakörüknek megfelelően — a különböző értelmi képességek közül másra és másra helyezik tartalom tekintetében a súlyt. Az egyes életpályára legalkalmasabb irányú értelmesség különböző fokai szerint felel meg legjobban

Az országúton.

írta: EMBER KÁLMÁN.

Miss Alméry, magyarul: Alméry kisasszony, az angol szappankirály lánya izgatottan bontotta fel a táviratot és elhült, amikor abból azt olvasta ki, hogy vőlegénye nem tud visszajönni a megbeszélte időre, mert a kis magyar városkában „enyhe roszszullét vett rajta erőt”. Magyarul: nagyon belekószolt a borocskába s lehet, erre gondolt Miss Alméry is, hogy valamelyik szép magyar leánykának is van némi szerepe az elmaradásban. Ez Miss Alméry előtt sokkal valószínűbb volt, mert Mister Pull, a vőlegény huncut fiú volt. Állhatatlan, de mások szerint ellenállhatatlanul kedves. Ha még azt veszszük ehhez, hogy nem igen akad magyar leányka abban a városkában, aki ugyancsak ne volna ellenállhatatlan, akkor megkaptuk a helyes számítást: baj történt a hűség körül.

Ezt érezte Miss Alméry, ennél fogva telefonált

az autójáért. A vezető kérdésére nem válaszolt, intett neki, hogy egyedül akar menni és a vezető mélyen meghajolva, szó nélkül engedelmeskedett. Ehhez szokva volt otthonról már, ahol a szappankirály leányát nagyon jól ismerték, mint erélyes, gyors határozású, magát sok minden társadalmi szabálytól függetlenített hölgyet.

Miss Alméry keresztülvergődött a főváros utcáin néhány rendőri megállítást és feljegyzés után és mikor maga előtt látta az egyenes, tiszta betonutat, megnyomta a gázpedált. A kiváló kocsis elhagyta a délutáni szelet. A falvakon keresztül zúgott a gép, emberek káromkodtak utána s minél több baromfi maradt a porban, annál keményebb átkok kísérték Miss Alméryt. Az átkok nálunk mások, mint az ő hazájában, valamelyik ezúttal is megfogant. A gép reszketett, a motor köhögött s végül is meg kellett állni. Akár tetszett, akár nem. Almérynek nem tetszett. Kiugrott a kocsiból, csipőre tett kezekkel megállott a gép mellett és nem a legszebbeket mondta feléje. Azt nem hallotta ugyan senki, nem azért csak, mert nem járt senki arra, annál inkább azért, mert kilométereken át kellett volna gyalognia annak észak felé és délnek is, aki az angol nyelvet megértette volna.

A szél, amit a kocsis az előbb elhagyott, utolérte őket, megbízta Miss amúgyis bomlott haját, Miss belenyúlt szétnyílt ujjakkal és segíteni akart a rendtelenségen, de hiába. A magyar szél udvariatlan volt vagy nagyon régről ismerte a Misst, tudhatta, hogy annak ez a kuszált haj sokkal jobban áll, mint a lesimitott. Ezt már mondta a vőlegénye is,

valaki az életpályán belül megoszló különféle vezetői, végrehajtói, külön szakismeretet igénylő stb. munkakör betöltésére.

Ha az emberiség politikai és kultúrtörténetét lapozgatjuk, minden téren találunk életleírást, amelyben olyan halhatatlan nevű államférfiről, hadvezérről, művészeiről vagy tudósról van szó, aki ifjú korában egészen más, gyakran igen szerény munkahelyen működött, rendszerint teljes sikertelenséggel, mert a mestersége nem tudta lekötni, munkakedvre hangolni. Gépiesen végzett munkája közben messze kalandozott képzelete, álmolta a jövőt. A munka az ő számára csak fizikai, de nem lelki kielégültséget jelentett. Ezek a szellemóriások kontárok maradtak az értelemi képességüknek meg nem felelő munkakörben. De istenadta tehetségük szédítő iramban bontakozott ki, mihelyt az értelemi képességüknek legjobban megfelelő munkahelyre kerültek. Az egykori kontárok az új mesterség művészei lettek és tüneményes ügyességgel kormányozták hazájuk kormánykerekét, nyertek meg nemzetük sorsát irányító hadjáratokat, alkottak örökbecsű műremekeket vagy az élet s a természeti erők működésének az ismeretlenség homályával fedett kohójából fürkészték ki oly titkokat, amelyek segítségével az emberiség színvonalát az őskori mélységből a mai magasságra emelték. Ezt a megállapítást igazolja a szobafestőből államfővé emelkedett Hitler, a néptanítóból birodalmat alkotó kormányelnökké lett Mussolini, az 1848—49-es magyar szabadságharc több vezetőegyénisége, Napoleonnak közkatonából lett számos tábornoka, az iparosgegdéből világhírű festőművésszé fejlődött Munkácsy Mihály, az ujságárusból korszakalkotó fel-

találóvá lett Edison stb. csodálatos élettörténete. Vagy ki ne hallott volna az úgynevezett östehetségekről, akik — rendszerint — a föld egyszerű fiai és akik népművészeti műremekeket, figyelemreméltó szobrokat stb. alkotnak.

Ezek a példák támasztják alá azt a tételt, hogy az emberekben rejlő különböző irányú és fokú értelem különböző irányú és fokozatú képességeket rejt magában. Tehát az volna a leghelyesebb, ha mindenkiket arra képeznénk ki és ott és olyan munkakörben alkalmaznánk, amelyek elvégzéséhez a legnagyobb értelemi képességgel rendelkezik. De meg lehet-e állapítani s mérni az egyénben rejlő értelemi képesség irányát és értékét?

Gyakran tapasztalhatjuk, hogy azok, akik valamely életpályán nem, vagy csak nehezen boldogulnak, azt hangoztatják, hogy pályát tévesztettek, más hivatáshoz sokkal nagyobb kedvet és tehetséget éreznek. A képességnek ezt az önértékelését természetesen nem fogadhatjuk el bírálat nélkül, mert az emberi munka sikertelenségének oka igen sok esetben nem a meg nem felelő helyre való állításban, hanem inkább a rendszeres munkát és teljes odaadást követelő kötelességteljesítés kerülésében, a lustaságban és restségben rejlik.

Kérdés, kénytelenek vagyunk-e várni és az időre bízni az értelemi képesség irányának a megnyilvánulását? Megvan-e annak a lehetősége, hogy az emberek hangoztatott vagy ismeretlen értelemi képességét meghatározzuk és megmérjük?

Régen a tehetségek, az értelemi képességek felfedezése kizárólag a szeszélyes véletlen játékára volt bízva. Ma már tudományos értelemi képesség-

de neki ugyan hiába beszélt. Azért is lesimitotta. Szokja és szeresse meg így, ahogy ő akarja s nem úgy, ahogyan neki tetszik. Így ám a Miss. Ezért volt dühös a szélre, amelyik nem hagyta el pillanatra sem. Miss szembefordul vele, nézi, honnan jön s akkor látja, hogy amerről jön, onnan fekete fellegek is indulóban vannak.

Nézi a kocsit a másik oldalról is, lehajol a kerekéhez, de kétségbeesve tudja, hogy nem ért annyit se a kocsiszerkezethez, mint magyarokban a hajdu a harangöntéshez... Hát most mi lesz?... A fejéhez kap és a vőlegényére gondol, akinek — szerencséje van, hogy nincs itt. Mert a Miss ujjaiiban most kemény akarat tombol s jaj volna, ha azzal valakit most meg találta simogatni.

Most mi lesz?... Senki lélek az úton, sehol egy telefon, sehol segítség lehetősége. A vihar jön, de ez nem volna baj, volt ő már viharban, bár nem tudni, magyar vihar volt-e az, ennél nagyobb baj az, hogy a vőlegénye ezalatt valahol abban a kis városban, valakinek a szemében nézegeti magát. Nahát, ez kibírhatatlan, ez a nagy baj az egészben. Mit kellene ezzel a kocsival most csinálni? Menjen be a legközelebbi faluba s onnan kérjen valami segítséget? Mit kaphat? Ott múlt ki sorban nem egy baromfi azokban a falukban az előbb, hogy ő ott végigszágulott, most menjen oda, mit kaphat? Legfeljebb valami lovaskocsit s azzal baktasson?... Nem az kell neki!... Neki minden perccel későbbben egy még erősebb, jobb, gyorsabb kocsi kell, amivel ezt a perényi veszteséget is behozza, mert azalatt a vőlegénye...

Sehol semmi segítség. Az országút előre is, hátra is csupasz, lélek se rajta. A jegenyék zúgnak mellette, a kocsija néma és mozdulatlan és a kék színe is mérgesíti most ebben a sötét világban. A kék szín... a vőlegénye szemére emlékezteti...

Leült az árok szélére és azt tette, amit mindenki tett volna: várta a véletlent... Persze. Legjobban szerette volna, ha egy gépkocsi jön, ha nem is olyan, mint az övé s már megelégedett volna azzal, ha olyan talál rá, amelyik közepes sebességgel visszavitte volna a fővárosba, ahonnan majd vett volna egy másik gépkocsit, kerüljön annyiba, amennyibe, öneki van... bármibe!... De nem jött senki, a vihar pedig már dörgött... Fejét két kezébe temette és gondolkodott, aztán jobbra nézett meg balra. Percenkint fordult a feje. A sors aztán irgalmas volt hozzá, mert balról feltűnt egy ember. Jó messze volt, de sietett, látszott, hogy a vihar elől igyekszik. Összehúzta magát rongyait, vékonyra erőltette magát, látszott: fázik. Miss Alméry lehúzta a szája szélét s valamit szólt is hozzá. Aztán jobbra nézett. A fejét azonban felkapta, mert aki jobbról jött, az is egy emberalak volt, de ő olyat még nem látott. A szálas jegenyék alatt jött a síma, feketére koptatott betonúton. Egyenesen a közepén és egyenesen, mint egy fiatal jegénye. Fején valami tollas kalap, vállán valami puska. Barna az egész ember, csak az area világit messziről. Miss nézte, illet még nem látott...

Balról egy rongyos alak jött, jobbról egy katonaféle. A rongyos alak közelebb van hozzá, jobban kiveszi az arcát. Szörnyű arc!... Sebhelyes, szőrös, hatalmas szájjal, sötét szemekkel. Semmi jó nem

kutató eljárási mód és számokban kifejezhető, gépekkel is végezhető eredménymegállapító eljárás áll rendelkezésre e cél érdekében: a *képesség-* (psycho-technikai) *vizsgálat*.

Ennek lényege abban áll, hogy az egyes szellemi képességeket, mint a felfogás, emlékezés, kombináció, fantázia, fogalomképzés, kritika, figyelem, kitartás, mechanikai készség stb. lemér és ezek nagyságából határozza meg, hogy az egyén milyen tekintetben éri el az átlagot, milyen irányban mutat kiválóságot, hogy milyen szempontból vannak hiányosságai.

A csendőrségi szolgálat feladata a sokirányú közbiztonsági szolgálat hézagmentes ellátása. Ezt kifogástalanul csak azok képesek ellátni, akik — a szakismereten felül — a különböző szolgálati alkalmazáshoz leginkább szükséges kellő fokú értelmi képességgel is rendelkeznek.

Minden szervezetenél és így a csendőrségnél is vannak, akik a végrehajtás közegei, míg mások a végrehajtást teljesítő kisebb-nagyobb csoportját vezetik és irányítják. A csendőrségnél úgy a végrehajtói, mint a vezetői szolgálat több, egymástól részben különböző irányú cselekvést követel. Tehát a különböző szolgálati beosztásban és alkalmazásban is különböző irányú és értékű értelmi képesség felel meg a legjobban.

Ha a csendőrség különböző szolgálati alkalmazási helyeinek betöltésénél is alkalmazkodni akarunk ahhoz az elvhez, hogy — a nélkülözhetetlen tudás és szakismerettől eltekintve — mindenkit abban a munkakörben lehet és kell legeredményesebben alkalmazni, amely az értelmi képessége irányának

és fokának legjobban megfelel, akkor gondoskodnunk is kell arról, hogy az egyes szolgálati állások betöltése előtt, a tekintetbe jöhető értelmi képessége irányát és fokát meg is határozhassuk és lemérhessük, azaz *kiértékelhessük*.

Alkalmazni kell tehát a legjobban megfelelő értelmi képességgel rendelkezők kikeresésének segédeszközét, a képességvizsgálatot.

A csendőrségnél régebben az egyén értelmi képességének fokát kizárólag az előjárók véleménye alapján értékelték. Ez képezte az alapját az őrsparancsnok (altiszti) iskolába való kijelölésnek. Ehhez társult még az az elv, hogy lehetőleg minden parancsnokságra a létszámhoz mért arányban jusson részesedés a bevezénylésnél. Ez a kijelölési rendszer különösen országos viszonylatban nem tekinthető megbízható módszernek. Egyrészt, mert az ország különböző részein a lakosság és így a közülük származó csendőrök átlagos értelmi képességek a foka sem egyenlő értékű. Másrészt, mert a véleményezők sem értékelnék teljesen azonos mértékkel és esetleg tudat alatt is az egyéniségük sajátosságának legjobban megfelelő értelmi képességekre fektetik a megítélésnél a súlyt. Végül, mert az egyes parancsnokságok állományának kiegészítésénél nem lehet elérni azt, hogy teljesen egyenlő arányban szerepeljenek a különböző értékű értelmi képességgel rendelkezők. Ezért vette át a csendőrség is — az országban az elsők között — egyelőre csak a próbaszolgálatra és az őrsparancsnokiskolába jelentkezők közül a legalkalmasabbak kiválasztása segédeszközéül a képességvizsgálatot.

A képességvizsgálat mai terét a csendőrségnél

néz ki belőle. Kezében valami husángféle, azzal támogatja magát. Jobbról, aki jön, még messze van. Ő egyedül s az út mellett senki. Házak sehol, erdő, csalit az útfélen. Nem félős természetű ugyan, bokszolni is tanult: az apja titkárait nem egyszer helybenhagyta, nem igen ijed meg magától, na de most nem otthon van, itt kétségbeesve kell majd küzdenie, biztos, ez az alak nem jót ígér. Jobbról a katonaféle közeleg ugyan, de nagyon kényelmes lépésekkel, miért nem siet jobban?!... Angol szó röppen el ajkáról és a völegénye neve.

Nem gondolkozik sokat. Ennyi elég volt a helyzet mérlegeléséhez. A katonaféle minden bizonnyal becsületesebb, mint ez, aki már itt van balfelől egy kőhajításra és lesi őt és nem veszi le a szemét róla és a kocsijáról... Ez nem jóban töri a fejét... Int hát a katonaféle ember felé, int, hogy jöjjön, int sokszor és izgatottan most már és sürgetve azt. A katonaeMBER feltartja a kezét, látszik, érti, mit akar Miss és a puskáját lekapja a válláról és szabadni kezd feléje. Miss nagyot sóhajt és nem igen törődik már a balról jövővel, csak azt a másikat várja. Nem igen törődik, pedig a másik már ott áll mellette és beszél neki valamit, a szeme vad és kapkod feléje a kezével. Miss tiltakozik, sikong és a katonaeMBER újból nekifekszik a szembeesapó levegőnek és még mindig bírja erősíteni a futását.

A vakmerő, ott a kocsinál meglátja ezt, ráordít a Miss-re ömlik a szájából a pálinkabűz és a kocsi háta mögött eltűnik, onnan egyet ugrik s már bent van a csalitban. A Miss elhül, összecsapja a kezét és elfelejti, hogy ő otthon a szappankirály leánya, tizezer és százezer pengő állanak rendelkezésére és

hogy bokszolni is tanult valamikor és hogy a világ legszebb autójának a tulajdonosa... és elkezd sírni.

A katonaféle ember, jobbkézzel, aki jött, nem más, mint Fekete törzsrőmester, ideigienes őrsparancsnok a dunaligeti őrsön. Megáll a Miss előtt, lihegve, pirosan, a szájából ragyog a fehér fogsor. Miss sikít ismét egyet, hátrahökken és nagyramereszti szép, kék szemeit. Izgatottan magyaráz valamit a csendőrnek persze angolul, amiből a csendőr csak egy szót tud megjegyezni hamarosan: Pull.

Pull...? Mi lehet ez?... Fekete törzsrőmester elmosolyodik, bocsánatkérés van az arcán, a szemében és a mozdulataiban: nem tudom, hölgyem, mit óhajt a Pull-al... Miss értelmes angol hölgy, előveszi hirtelen hát a kis zsebkönyvét, amelyiknek első oldalán, egy kis papírtartóból képet vesz elő és a csendőr elé tartja. Fekete törzsrőmester azt hitte az első pillanatban, hogy a saját fényképét valaki az azonossági igazolványáról kilopta s odaadta ennek az idegen hölgynek. Hirtelen hát a zsebéhez nyult, elővette az igazolványát, senki se mondta volna, hogy a két kép nem egy embert ábrázol. Most már megértette, miért a hölgy nagy lelkendezése: valakire, aki a hölgynek nagyon kedves, teljesen hasonlít...

A hölgy erre a felfedezésre egészen vidám lett. Megfogta a csendőr kezét, odavitte a kocsihoz, izmos kis keze volt, amint Feketétől tudom s ott a kocsinál magyarázta, hogy nem tud tovább menni.

Fekete törzsrőmester bólintott, nevetett is hozzá, lerakta puskáját és a táskáját, aztán neki-feküdt a hibát megkeresni. Nem nagy tudomány.

kívánatos lenne bővíteni, mert a testület fejlődése már évekket ezelőtt túlhaladta azt a vonalat, amelyen belül elfogadható volt még az a felfogás, hogy a járőrtárs-, járőrvezető- és őrsparancsnokiskolában nyújtott, ma már csak különböző fokú csendőrségi alapszakismeretnek tekinthető kiképzés önmagában elegendő a közbiztonsági szolgálat összes ágazatában végzendő csendőri munkához. A csendőrségi csapat-szolgálat ma már több irányban különlegessé vált. Így a csendőrség tagjainak csapatszolgálatra való kiképzését is a régi egységes típusról a különféle szakképzettséget nyújtó tanfolyamokkal is ki kellett bővíteni. Kifejezésre jut ez az elv az újabban kiadott „Írányelvek a m. kir. csendőrség kiképzésére és oktatására“ című szolgálati könyvben is. Nem elég azonban a kiképzést a különleges feladatokhoz mértén megosztani, hanem gondoskodni kellene arról is, hogy különleges tanfolyamokba a különleges munkakör betöltéséhez legjobban megfelelő értelmi képességgel rendelkezők kerülhessenek. Azaz: előzetes képességvizsgálatot volna célszerű meghonosítani a csendőrség különleges szaktanfolyamaiba való vezénylés előtt. Ezt ma még egyik-másik különleges szolgálatban az előzetes katonai szolgálat nemének az ismerete pótolja.

Az értelmi képesség az emberrel egyidős, vele születik. Létezését már a legkisebb gyermekkorban is elárulja s később csak tartalomban és mélységben fejlődik az emberi életkor különböző szakainak megfelelő fokban. Tanulással, az ismeretkörbővítéssel az értelmi képességet nem fokozhatjuk, csak a tudásnak mennyiségét és minőségét gazdagíthatjuk. Akinek az értelmi képességfoka magas, annak a tu-

dása lehet több vagy kevesebb, aszerint, hogy tanul-e, gyarapítja-e tudását, de még az esetben is értelmes marad, ha nem tanul és csak keveset tud. Az értelem önmagában is érték, de nem elegendő egy munkakör betöltéséhez, mert ahhoz szakismeret, tudás is szükséges. Aki kevésbé értelmes, de sokat tanul, annak a tudása lehet több és nagyobb terjedelmű, mint azé, aki értelmes, de nem tanul. Az értelmesebb ember kevesebb tudással is öntevékenyebb és alkotni tudóbb, mint az, aki csak a hangya szorgalmával halmozta össze ismerettárát. A csekélyebb értékű értelmiképesség mellett kitartó tanulással megszerzett tudás kiválóan alkalmas a kapott parancsok végrehajtásához és a készen kapott tervek és elgondolások megértéséhez és részleteinek kidolgozásához, de önállóan alkotni, öntevékenyen és kezdeményezően dolgozni csak az tud, akinél a tudás mellé megfelelő fokú értelmiképesség is társul.

Minél többirányú és minél mélyebb tartalmú az ismeretköre valakinek, annál több a tudása, annál magasabbfokú a műveltsége. Aki sokat akar tudni, annak értelmiképessége szerint több-kevesebb munka árán sokat is kell tanulnia. A különböző irányú és fokú értelmiképességgel rendelkezők a különböző irányú és tartalmú megtanulásra kijelölt tananyagot különböző idő alatt képesek megtanulni. A csendőrségi iskolákban és tanfolyamokban a megtanulandó anyag terjedelme és a megtanulásra fordítható idő előre meg van határozva. Ebből következik, hogy csak azt lehet és szabad a siker biztos reményével iskolába vagy tanfolyamba vezényelni, aki olyfokú értelmi képességgel és előzetes tudással rendelkezik, amellyel a kijelölt anyagot a tanóra-

Ezt tudni: az ő körletében szükséglet volt, mert ahol annyi jó autót van, ott a csendőrnek ehhez is kell érteni. Nem ment semmiféle tanfolyamra és nem vett szakkönyveket, hanem bejárt a malomba, ahol egy gépkocsin megtanulta egy-kettő minden esinját-bínját az ilyen gépeknek. Minden beosztottja hasonlóan. Erre pedig az indította, hogy egy igazoltatott autó úgy otthagya az országúton, hogy napokig ette miatta a méreg. Csak az volt annak is az oka, mert nem értett semmit az autókhoz. Nahát, ez sem fordul többet elő, mondta, amint szégyenkezve hazafelé haladt járőrtársával!... És nem telt belé egy hét, akár vezethetett volna is.

Nem volt autója, mint Miss Almérynek, de neki-feküdt és kereste a hibát. Senki az országúton, ki jár ilyen készülő viharban, senki, aki segíthetett volna. Pedig a hiba elég nagy volt.

A kocsiból egy pokrócot vett elő, alágyúrta a motorháznak, aztán ráhasalt. A Miss melléje guggolt és beszélt neki angolul szakadatlan. Fekete maszatos lett, szuszogott a kocsi alatt, de nevetett a sok beszéden. Egyetlen szót sem értett természetesen. Ezen nevetett. Mit beszél ez a hölgy vajjon?...

Mikor kibujt, mosolygott a Missre. A Miss elpirult, mert nem értette, mit mond neki ez a katonaféle ember. Fekete pedig kért volna valamit. De nem kapja, mert nem értik egymást. Akkor Fekete intett, hívta a Miss-t, hívta a Miss-t alá, mert segíteni kell valamiben. És így az jobbról, a csendőr balról bebujtak a jegenyés magyar országúton egy remek gépkocsi alá és nem értvén egy szót sem, ott dolgoztak egymás feje mellett. A Miss jó parfümöt használt, a csendőr tiszta vizet. Ennek az volt jó-

illatú, a csendőrnek nem ismeretlen, de szokatlan annak az illata. Egyik se tudta egészen az olajos munkára szentelni gondolatait...

Miss bátrabb volt s amikor a keze mellett a csendőr barna, izmos keze megfogta az egyik csavart s eközben hozzáért a karja az övéhez, nem vette el azt onnan, mert nagyon jól esett a széles időben, a könnyű ruhán keresztül annak a karjából sugárzó meleg.

... Mikor aztán a motor újból elkezdett dohogni s az egész kocsit finoman remegve jelezte, hogy immár semmi baja, a Miss boldogságtól sugárzó arccal ült a kormánykerékhez, nevetett és beszélt ismét. Csevegett, mint a nyári napban a feeskék a víz felett, intett is a kezével, hogy foglaljon helyet Fekete törzsőrmester a hátsó ülésen s mikor az nemet intett, akkor toppantott a lábával, de a katonaféle ember erre nagyot nevetett. Miss erre sirásra görbült szájjal intett ismét a kocsi belseje felé s mutatott a fekete égre, de akit meghívott s akit viharral fenyegetett, nemet intett a fejével és a feléje nyuló vékony kezét megrázta erősen, aztán elindult arra, ahová igyekezetében volt. A Miss kiáltott utána, Fekete visszafordult, intett megint és megint ragyogott a fogsora. A Miss sirni kezdett, Fekete után futott, az égre mutatott. Hiába. Fekete hátraintett, hogy nem s mert e pillanatban eszébe jutott, vissza is szólt:

— Agyó!

Ezt a szót pedig a szomszédjában lakó Kovács irodatisztól szokta hallani, aki így köszön asszonyának, mikor a vendéglőbe indul esténként...

beosztásban előre meghatározott oktatási órák alatt képes megérteni és az iskola, illetve a tanfolyam tartama alatt azt a szükséges fokban meg is tudja tanulni.

A csendőrségnél nemcsak bizonyos fokú értelmi-képességet, hanem *előzetes tudást* is követelnek: a csendőrségi szolgálatra és az őrsparancsnok-iskolába jelentkezőknél azért, hogy a legértelmesebbek közül csak azok kerüljenek be a testületbe, illetve az őrsparancsnok-iskolába, akik *legtöbbet is tudnak*. Tehát azok, akik a kiképzési célnak előreláthatóan legjobban megtudnak majd felelni.

A csendőr-jelentkezőknél a képességvizsgálattal egyidejűleg vizsgálják meg, hogy a jelentkező rendelkezik-e legalább oly csekély tudással, elemi alapismeretekkel, amennyi nélkülözhetetlen ahhoz, hogy a járőrtársiskolát eredményesen elvégezhesse. A csendőrijelentkezők elemi alapismeret-tudását a képességvizsgálat rendszeresítése előtt is mindig megvizsgálták.

Az őrsparancsnok-iskolába jelentkezeteknél (régibben kijelöltekénél) a tudást eredetileg a minősítés alapján bírálták és értékelték. Ez a már említett szempontok miatt — országos viszonylatban — nem volt megnyugtató eljárásnak tekinthető. Ezért rendszeresítette a folyó évi 16. számú Csendőrségi Közlönyben megjelent 51.600/eln. VI-c. 1937. számú belügyminiszteri körrendelet az őrsparancsnok-iskolába jelentkezetek tudása kiértékelése céljából a *felvételi vizsgát*.

Nemcsak a tudás tárgyilagossága elbírálhatása tette szükségessé ennek bevezetését, hanem az őrsparancsnok-iskola tartamának 10 hónapról 5 hónapra való csökkentése és az őrsparancsnok-iskola oktatási módszerének a megváltoztatása is. Az őrsparancsnok- és a járőrvezető-iskola azonban együttesen egyenlő az eddigi 10 hónapos őrsparancsnok-iskola tartamával. Ez az indoka annak, hogy a folyó évben már kizárólag járőrvezető-iskolát végezettek szőlítottak fel a jelentkezésre.

Az őrsparancsnok-iskola tartamának a csökkentésével együtt apadt az oktatásra kijelölt tananyag mennyisége is, de nem volt csökkenthető annak a tudásnak a mértéke, amelyet az őrsparancsnoktól meg kell követelni. Az őrsparancsnok-iskolának tanulásra kijelölt eddigi tananyagából az marad el, amit az 5 hónapos járőrvezető-iskolában oktatnak, tehát az, amit az őrsparancsnok-iskolába vezényelteknek *már tudniuk kell* a bevonulásukkor. Erre az előzetes tudásra az őrsparancsnok-iskolában feltétlenül szükség van, mert ott a súlyt nem az elméleti ismeretek oktatására, hanem a már ismert dolgok gyakorlati alkalmazásának megismertetésére és az őrsparancsnoki teendő elsajátítására fektetik, azaz az őrsparancsnokképzésre.

Évekkel a járőrvezető-iskola elvégzése után szőlítják fel az őrsparancsnok-iskolába való jelentkezésre a csendőröket. Az ott tanultakat lassan *elfelejtik azok, akik az önképzésükkel később nem foglalkoznak komolyan*. Gosdoskodni kellett tehát arról, hogy ellenőrizhető legyen az, hogy az őrsparancsnok-iskolába jelentkező elméleti tudása *még-üti-e még azt a mértéket*, amely elengedhetetlenül szükséges az őrsparancsnok-iskola eredményes hallgatásához. A felvételi vizsga rendeltetése *ennek a tudásnak* a kiértékelése. Ennek tantárgyai: a csendőrségi szolgálati utasítás, jogi ismeretek, nyo-

mozástan és tereptani ismeretek. Ezeket az őrsparancsnok-iskolában már nem tanítják, hanem — előzetes tudásukat feltételezve — alkalmazó megbeszélések keretében csak átismételik.

Jövőben az őrsparancsnok-iskolába csak az juthat be, aki az eddigi egészségi, erkölcsi és értelmi feltételek elbírálása alapján történt rostáláson felül *még a tudás mértékének megvizsgálása után is a kiválasztottak* között fog maradni.

Az értelem és a tudás kiértékelése a vizsgázatóra fárasztó és felelősségteljes munkát ró, a vizsgázóknak pedig sokoldalú és nehéz küzdelmet jelent, de éppen ezért ez a helyes és igazságos út az őrsparancsnoki állás felé, ami nemcsak terhet, felelősséget, hanem a kiválasztottság dízét is jelenti azoknak, akik ennyi próbán át is eljutnak odáig.

Néhány szó a lovak gondozásáról.

Irta: MIKECZ BÉLA dr. 2. o. főtörzsállatorvos.

Az a cél vezet megjegyzéseim közzétételében, hogy ezzel a csendőrség kiváló loanyagának szolgálati és anyagi értékét minél tovább és minél magasabb színvonalon megtarthassuk. Ha azt mondom, hogy a loanyag kiváló, ebben a magam véleménye nem elsősorban veendő. Mindenekelőtt a lovassport vezéremberei és résztvevői, a polgári élet és hatóságok szaktényezői, külföldi vélemények, azután szakársaim elismerései azok a tényezők, amelyekből a csendőrség loanyagának ily előkelő értékelését leszögezzük. Az én véleményem erről ezúttal nem szükséges, de szükséges a véleményem egyes olyan dolgokról, amelyeket mások nem láttak vagy nem a szakember szemével láttak. A szakember nem elégzik meg a tény megállapításával, hanem tovább megy, keresi a tények okait és rámutat a következményekre. Ezt akarom én is. Tudom, hogy megjegyzéseimből a lovascsendőr megtalálja a maga részére a tennivalóit s így fogjuk elérni a célt, amit első soraimban megjelöltem.

A magyar lovascsendőrben a magyar ember állatszeretete és pompás katonai érzéke, rendneveltsége szerencsésen együtt van, aminek jele az, hogy a csendőrllovak kiválóan gondozottak. Sokszor túlzás mutatkozik azonban. (Elsősorban említtem ezt, mert a legfontosabbnak tartom, miután ez sok bajnak okozója.)

Miben nyilvánul a túlzás? Abban, hogy sok, meglehetősen sok ló elhízott. A lovasa tömi bele a zabot s egyéb abrakot. Veszedelmes tévhit kezd lábrakapni, az nevezetesen, hogy a ló akkor kifogástalan, ha minél kövérebb, minél kerekébb a fara. Ha egy ilyen ló mögé állunk az istállóban, hatalmas hústömeget látunk, a kőnc izmoltsága hiányos, nincs a lónak „nadrág“-ja, pókhása van. Az izmok között rengeteg zsírszövet. A túlbő táplálkozáshoz a meleg istálló: elég ahhoz, hogy a ló lusta legyen, hogy nehezen menjen. Ügyszólván gurul az országúton, a saját lábában is megbotlik, de nem azért, mert a közmondás is azt mondja . . .

Mi történik az ilyen lóval, ha 2—3 napos istállóban állás után kivezetik? Tele van úgynevezett istállótúzzal, jó levegőt kap, természetes, hogy igyekszik megnyugtatni természetét, bakugrásokat tesz, majd kibújik a bőrből. De ez csalóka játék, mert pár kilométer után megcsendesül, elkezd

Az őszi hadgyakorlatokról: Kormányzó Úr Ö Főméltósága a külföldi katonai attachék jelentkezését fogadja.

izzadni, szuszog, nincs se izma, se szíve, se tüdeje. Csak zsírja.

Az elhízott ló nagy testét, az inak, izületek és csontok se bírják el, ezért jönnek létre fokozatosan azok a szervi elváltozások, amelyek miatt annyi esendőrlovat kellett kiselejtíteni. (Tüdőtágulás, fuladozás, keheesség, szervi szívbajok, idült izületi gyulladások, csánkpók, gyűrű, kaptatetem stb.) Ez a felsorolás nem azt jelenti, hogy azok mindegyike kizárólag az elhízott lovaknál jelentkezett, csak azt, hogy e bajokat elősegíti, megjelenésüket gyorsítja az elhízottság.

Azért olvastam örömmel a belügyminiszter úrnak azt a rendeletét, amely a lovasszolgálatban a különböző járásnemeket alkalmazni szükségesnek és célszerűnek jelölte meg s hogy ez mily nagy mérvű javulást eredményezett már eddig is a lovak erőállapotát illetőleg, arról is volt módom meggyőződni nemrégiben az alsódbasi örsön, ahol hat olyan kiváló izmoltságú lovat találtam, amelyet régen láttam.

Az elhízás elleni védekezés egyik eszköze adva van tehát e rendeletben, amely — eltekintve szolgálati vonatkozásaitól, nem más, mint annak a szintén miniszteri rendeletnek a lényegi kiegészítése, amely a múlt évben a lovak jártatása, napi laktanyai foglalkoztatása által törekedett az elhízás káros következményeinek gátat vetni.

Merőben helytelen volna azt gondolni bárkinek is, hogy a csendőrlovak csak portyázásra valók. A munkaképesség és munkabírás legfelsőbb foka: a hadiszolgálat. Ha ma nyugodt viszonyok is vannak, az nem jelentheti előkészületeinknek ehhez alkalmazkodó mértékét. Végzetes volna ezt feltételezni szolgálati szempontoknál is, de az ez minden érték, vagyon felhasználási terveiben is. Így kell lovainkat is tekinteni. Nagyon drága mulatság volna a lovasesendőr szolgálat ebben az országban, ha csak az örskörletek határai szabnák meg a lovasörsök rendeltetését.

A rendszeres ellátás elég előnyös tényező a lovaink jó állapotban tartásához s ha ehhez azt is vesszük, hogy sokszor az örsökön napokig kell állani a lovaknak, valamint, hogy portyázás közben is alkalom van étkeztetésre, akkor annál inkább kell arra törekedni, hogy valamennyi kínálkozó időt és alkalmat felhasználjunk lovaink tornáztatására. Úgy a jártatások, mint az ügetés-vágta a portyázásban erre, amint már tapasztaltam, kiváló eszköz, amely kiváló eredményt fog hozni. Erre törekedni: elsőrendű kötelesség.

Állategészségügyi szempontból egy igen fontos másik megjegyzésem, az, hogy sok istálló rosszul szellőztetett. Ha így ősszel egyik-másik helyen be-

(vitéz Balázs Piri Gyula örgy. felv.)

lépünk az istállóba, megcsapja a bűz az orrunkat, az istálló tele van vízgőzzel, a falakról csurog a víz. Sajnálni kell a lovakat, amelyek téli, késő őszi időben ilyen rosszul szellőztetett istállóban töltik az idejüket. Elég baj az, hogy gazdáink körében ma is az a hit és gyakorlat, hogy nem baj, ha bűdös az istálló, fő, hogy meleg legyen. Hát a magyar lovascsendőr felejtse el, ha otthonában így gondolkoztak volna, felejtse el és tanulja meg, hogy a levegő nem árt. A természet bölcsen gondoskodott arról, hogy az időjárás ellen megvédjé az állatot. De ez a gondoskodás nem ám a lovászok elgondolása szerint történik, akiknek egyrésze még az istállóablakot is hajlandó beszegelni! Nem! A hűvösebb idő beálltával az állatok hosszabb fedőszőröket kapnak. A csendőr ezt nem jó szemmel nézi, mert nem elég fényes. Ne féljen ettől, mert nem ez a fontos, hanem az ápoltság, amelyet a szakértői szem a hosszú szőrök alatt és mellett is megtalál, észrevesz.

Be kell engedni tehát a friss levegőt, mert ez a baktériumok legnagyobb ellensége. A múlt évben Kiskúnhalason 200 ló állott nyitott ajtójú istállóban, egyetlen hüléses betegség sem fordult elő. Hálottuk hírét a rideg ménésben nevelt lovaknak? Olyanok, mintha bunda lógna róluk. Ezek nyitott aklokban élnek, kutyabajuk. Edzettek. Kihartók, igénytelenek. Az orosz hadsereg rá volt utalva sok helyőrségében, hogy lovait a mindennapinál nagyobb hidegekhez szoktassa. És szoktatta is és használta is őket a háborúban olyan teljesítményekhez, amelyeket szakértők szerint óvott-féltett lovaktól várni nem lehet.

Ez nem azt jelenti, hogy a lovainkból bundás állatokat neveljünk. Ezek a példák csak azt szolgálják, hogy beigazoljam: nem kell félteni a friss levegőtől a lovainkat. A lóápoló, ha az ember odaérkezik, nagyokat köszön: Szébb jövőt! — és minél ludasabb valamiben, annál nagyobbab. Ez így van s nem is kell sokáig keresgélni a hibát, ez a tapaszt-

latom. Ezzel viszont azt is akartam mondani: a körmére kell nézni ezeknek az embereknek. Azt például nem szabad túrni, hogy ezek a vakarókból a lóport az istálló ajtaja előtt verjék ki, mert azt onnan összesöpörve, módot adnak a légáramlásnak, hogy visszavigye egy részét az állatok közé. Ezt lélegzi be aztán a ló. Nem lehet túrni a trágyát, a használt almot sem, mert levegőfertőző!

Az egészség megtartása iránti intézkedések hiábavalók azonban az istállóban, ha nem egészítik ki azokat a szabadban. Visszatérés ez az előbb mondottakhoz: a rendes, tiszta istálló hatását a tornáztatások, jártatások, a friss levegő és a napfény egészítik ki.

Súlyos kihatásai vannak a lovak egészségére s ezzel a szolgálatképesség időtartamára a szerelvények szakszerűtlen kezelésének, illetve feligazításának. Nem látszik például különösebbnek, ha a homlokszija hosszú. Pedig káros hatásai elkerülhetetlenül bekövetkeznek. Ez a szíj ide-oda csúszkál, a lovat nyugtalanítja és azt feje lóbálására kényszeríti. Az ember önmagára gondoljon, amikor az állandó nyugtalanítás következményeit fel akarja mérni. Ennek egyformasága minden szerves, élő testnél feltalálható. Ugyanezt idézi elő a keskeny feszítőzabla, az elvászott állazolánc-kamó, az éles kantározás. Utóbbiaknál a sérülések is bekövetkeznek, ami ismét csak a ló idegállapotára hat s további kihatásaiban máshol is jelentkezik.

A nyergek feligazítása, a pokróc gondozása ismét ne legyen a lóápolóra bízva teljesen. Azaz, nem annyit kell mondani: Jóska bácsi! Nyergeljen!... hanem a csendőr maga menjen oda és nézzen meg mindent töviről-hegyire. Minden szolgálatbainduláskor és minden hazatéréskor. Nem kizárólag azért, mert a ló, mint kincstári vagyón rá van bízva, hanem, mert ez a nemes állat és jóbarát minden fáradásunkat hálásan veszi. Nemcsak azért, mert a csendőrlő a nemzet vagyona, hanem azért, mert — amint elől már említettem — a magyar ember állatszeretete évezredes hagyomány, a lova: dicsőséges küzdelmeinek osztályosa volt és lesz. Ezért, ha nem is részletezem — mert ezt a szemlélő előljárók megteszik, — nézze meg a csendőr a lovat, legyen rá gondja, mint önmagára, legyen gondja a közvetlenül melléje rendelt lóápolóra is, ne bízzék abban vakon, ne bízza rá a patkolást, ne bólintson elismerően, ha a lóápoló únos-úntalan „becsapja a patát”, ne fogadja el annak szónéklül a magyarázgatásait, amelyek sokszor hibái mentetegetésére vannak tulajdonképpen, hanem, ismétlem: legyen maga-maga a ló gazdája.

Évek óta látogatom a lovas őrsöket, elmondhatom: nincs sok baj a lovakkal. Erre vall a közelmultban történt államfői látogatások után nagyon sok helyről hallott ama vélemény: Pompás lovaitok vannak...

Ez azonban nem azt jelenti, hogy amit nem jónak felismerünk, azt hagyjuk megmaradni. Ezt szolgálják szerény megjegyzéseim is, amelyeket az eddigi, szorosán vett állatorvosi ismertetésem ki egészítéséül is tekintek.

A német hadgyakorlatokról: Tankok kíséretében támadó gyalogság és lovasság folyamátkelés előtt.

Portyázás.

Hadparancsban olvassuk honvédeink legfelsőbb dicséretét az idej hadgyakorlatokért. Egyébként: szerte a világon hadgyakorlatok zajlottak és zajlanak. Részint éles töltennyel Kínában, Spanyolországban, részint csak vakkkal, de általában mindenütt nagy keretek között és a valóság próbatételét komolyan kereső módon. Ilyen volt a mi hadgyakorlatunk is. Aki csak a napilapok tudósításait is figyelemmel kísérte, meg kellett értenie és éreznie azokat a nagy természeti akadályokat, amelyeket honvédeinknek feladatképpen le kellett győzniök. Mert sokak képzeletében úgy él a hadgyakorlat, hogy a honvéd ilyenkor nem a laktanyában, hanem szénaboglyában alszik és nem a gyakorlótérre masíroz, hanem kicsit messzebb. Ez tévedés. Katonáink igen komoly és megfeszített erőpróbát állottak ki. Olyan nemalvásokat, menetteljesítményeket, megázásokat, a természet nagy erővel vívott küzdelmeket, hogy más valóban nem hiányzott a valóságos háborúhoz, mint az ágyú és géppuska éles lövedéke. Ez természetesen meglehetősen nagy különbség, de akik háborúban voltak, jól emlékeznek napokra, hetekre és hónapokra, amikor nem a géppuska volt a legnagyobb ellenség, hanem éppen az a számos természeti erőpróba, amit az imént felsoroltunk.

Tény tehát az, hogy honvédségünk minden feladat megoldására alkalmas, ami a katonai erényeket illeti. És meleg örömmel hallottuk valakitől, hogy ahol kezdeményezni, merni, öntevékenyen tenni kellett valamit, a honvéd elemében volt. Még az is, aki pedig évek sora óta elszokott a katonai élettől és úgy cseppent bele ebbe a hadgyakorlatba, mint ahogyan a háborúba szokták berántani a szántóföldről, műhelyekből az embereket.

Eljutottunk hát megint oda, hogy a katonavér sem vörös festékké, sem savóvá nem alszik már a magyarban. Sok keserves esztendőt kellett átvészelnünk, míg újra itt vagyunk, ahova minden jel szerint valóban elérkeztünk és bizonyos, hogy ezt szomszédaink éppen úgy látják és tudják, mint mi magunk. De az is bizonyos, hogy ha becsületünk a nagyvilágban növekszik — aminek szintén sok jelét látjuk —, akkor ennek a becsületnek a nagyobbik felét a honvéd, a magyar katonavér tisztelete szerezte meg számunkra. Köszönjük neki!

Tomas Castano úr gyáros egy spanyol városban és üzleti levelet írt egy budapesti cégnek. A borítékra Budapest alatt zárójelben ez áll: Checoslovaquia, amint pontosan idebetűztük ezt a zagyvaságot. De éppen erről a zagyvaságról jut eszünkbe, hogy ha Castano úr Budapestet Csehszlovákiában tudja, akkor az egész közép-európai térképről, nép-

rajzról és a többről éppen olyan zavaros fogalmak lehetnek, mint amilyen zavarosan a csehek új államának a nevét összebetűzte. Erről meg aztán az jut eszünkbe, hogy a cseh propagandának mennyi pénzt kellett elköltenie és főleg a hazudozásnak micsoda művészetét kellett kitermelnie önmagából, amíg Castano úrnak egyébként bizonyára eléggé iskolázott agyában ilyen mesterséges ködöt tudott széttergetni Közép-európa új rendje tekintetében. Spanyolország ugyanis nincs túlmessze innen s azonfelül minden valamirevaló gyárosnak elég kiterjedt levelezése lehet, legalább is így a szomszédságban, Európában, amit tehát legalább a fővárosok tekintetében ismernie kellene. Hogy mégis csehszlováknak ismeri Budapestet, ez a cseh propaganda eredménye.

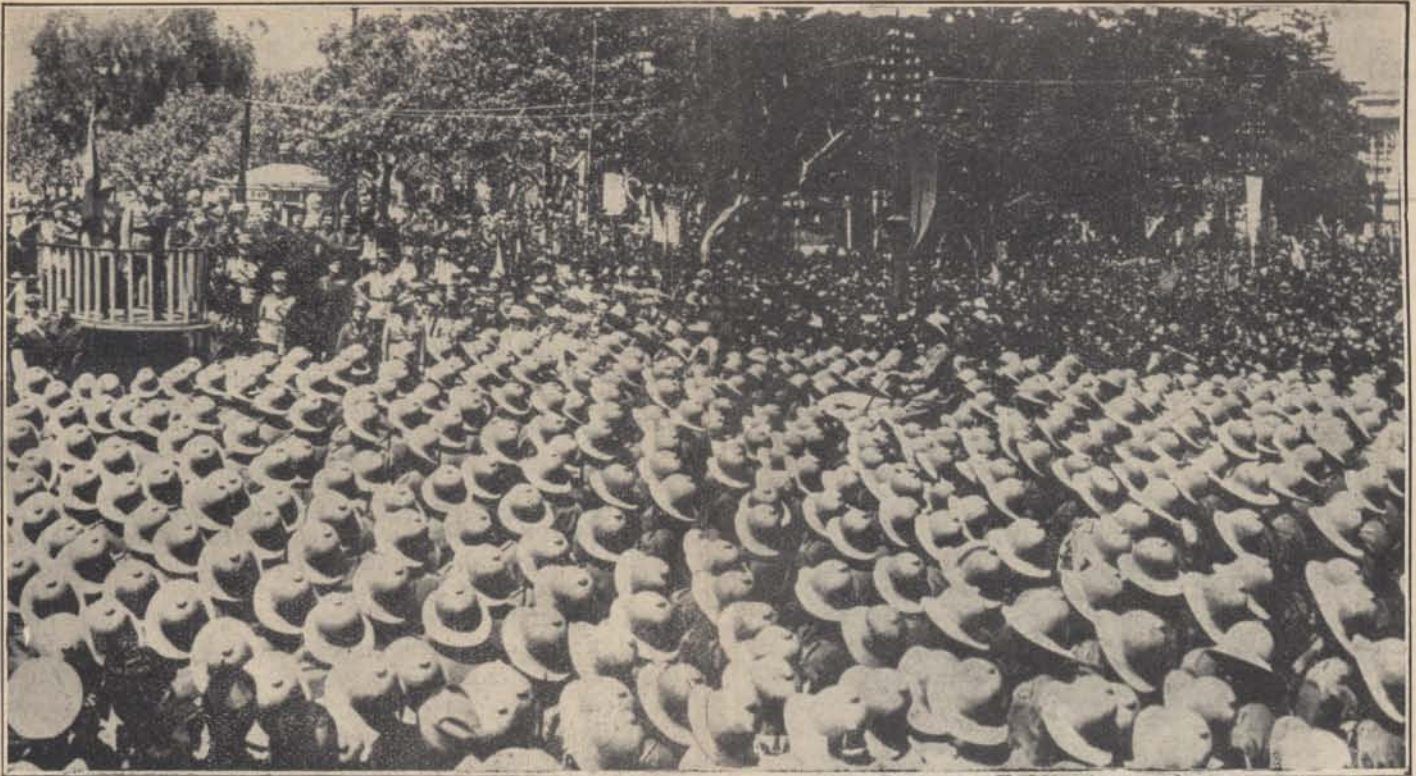
Castano úr és társai Európában és az egész világon annyit hallanak, olvasnak bizonyos Csehszlovákiáról, mintha legalább százmillió cseh élne itt Közép-európában és hozzá másik százmillió szlovák ezer éven át csak azért imádkozott volna, hogy végre egyszer már cseh lehessen belőle. Olyan svindli ez a cseh-szlovák játék, amelyet még nem pipált a világtörténelem. Hétmillió cseh bűvésztrükkje ez, hogy megegyszerannyi magyart elikkasszon Európa tudatából.

Mint Tomas Castano úr esete mutatja, a trükk ma még megteszi a maga dolgát. Csakhogy a népek életét nem csepürágó fogásokkal, hanem valami

Szép volt a füredi nyár...

(Folkusházy altbgy. felv.)

Az olasz hadgyakorlatokról: Mussolini beszél a katonákhoz.

egészen mással kell megalapozni: a valóságos erő józan ismeretével és a többi népek erejéhez való arányos odasimításával. A legkөрmönfontabb bűvész sorsa sem lehet más: egyszer előregszik és előregszenek, napvilágra kerülnek a trükkök is. Egészen bizonyos, hogy Castano úr is rájön majd, hogy Budapest nem Csehszlovákiában, hanem Magyarországon van. És rájön a többi Castano, hogy a csehek Budapest nélkül is túlnagyot haraptak ki belőlünk ahhoz, hogy a falatot le bírják nyelni. Egyáltalában nincs szükség budapestnyi falathoz arra, hogy a torkukon akadjon, megteszi ezt Kassa egymagában.

Ezért aztán ezen a Castano—Budapest—Csehszlovákia eseten nem is tudunk mérgeledni, hanem csak kacagni. Eszünkbe jut a béka, amelyik addig fujta fel magát, míg belepukkadt. Ha viszont megmaradt volna a bőrében, ma is élne. A csehek is okosabban tennék, ha Európa jámbor gyárosainak és csillagászainak csehközépeurópai szédítése helyett erre a célszerűbb bőrgazdálkodásra rendezkednének be. Akkor még jóbarátok is lehetnénk, mert amelyik nép ilyen művészi huncutságokat ki tud termelni magából, az becsületesebb téren is eredményes szerepet vihetne a népek együttélésében. Vagy hát ez elérhetetlen valami és inkább a béka pukkan majd? Meglátjuk!

Leborulok ön előtt készpénzfizetésnél, ígéri egy textilvállalat reklámja. Ha cirkuszra ebben a sanyarú világban akadna még vagy tíz pengőnk, csak elzarándokolnánk ehhez a textilhez, hogy leborulásában gyöngyörködjünk, hiszen ilyesmiben még Hindenburgnak és Pilsudskinak sem volt része a földi életben, pedig azok csak voltak valakik. S ha a textiles leborulásában holmi pongyolaságot

vennénk észre netalán, hát beletaposnánk a hátába: fekdjük csak papírlaposan hasmánt a földön, elvégre a „pézdünkért“ olyan leborulást adjanak nekünk, amilyent mi akarunk. No nem igaz? —, hogy mi is ebben a reklámstílusban beszéljünk. A reklám tetején egyébként ezt a nemrégiben kiportyázott jampectisztelgést olvassuk: Alázatos tisztelet!

Hej, a régi igaz időkben leborultak Isten és leborultak a nemzet nagysága előtt, ma pedig leborulnak a „készpénz“ előtt. Honnan, miféle sötét világból szöktek közénk ezek a készpénz-leborulók? És honnan merészelik meríteni ezt a szemérmetlenül kiköpött őszinteséget, amivel a pénzt imádják? Hiszen tudjuk, esténként, a zárt szoba titkos homályában eddig is leborultak ők Pénz Öfelsége előtt, de most már ezt nyíltan, nyomtatásban is megkockáztatják. Szelídebb hajlamú emberek bizonyára azt mondják, hogy nem kell olyan nagy dolgot csinálni ebből, mert nem más ez, mint otromba, izléstelenül túlzott reklám.

Igen ám, de mennyi ilyen otromba reklám van és ezek mögött miféle lelkiesség lapul? Az ilyen apróságok súlyos dolgoknál is jellemzőbbek. Ezekben az apróságokban a magyar kereskedelem, a magyar gazdasági élet, a magyar kenyérküzdelem, egyszerűen az egyetlen magyar élet nem jelentéktelen részének a lelkiessége benne él s ez a lelkiesség irtózatosan idegen mindentől, ami a pénzen túlesik, tehát azon is túlérzi magát, ami magyar. Túlontúl érzi magát ezen is. Leborul előtted magyar és leborul előtted pápua, ha pénzt adsz neki. Leborul az ökröd és szamarad előtt, csak pénzt lásson érte. Az üzletért leborul bárki és bármi előtt, lelke-szíve fenekéig ebben az egyetlen leborulásban éli ki élete minden szikráját.

Csendőrzárőr a velencei Szent Márk-téren.
(Fonyó László ezds. felv.)

Kizárt dolog, hogy a német, angol, amerikai és az igazi magyar kereskedő ilyen leborulásos reklámmal dolgozni képes legyen. Kizárt dolog, hogy ilyesmi csak eszéágába is jusson. Pedig az angol és német is ugyebár elég jó kereskedő és nyugodtan rá lehet bízni a nemzetgazdaságnak ezt a kétségtelenül jelentős tennivalóját. Ők azonban nem borulnak le a „készpénz“ előtt, a pénznek ez a kizárólagos imádata hiányzik belőlük. Őbennük él az angol, német, amerikai és magyar ember másirányú gondolatvilága is, ők nemcsak kereskedők, hanem angolok, németek és amerikaiak elsősorban, aminthogy az igazi magyar kereskedő is elsősorban magyar, aki Istene és Hazája előtt borul le, de nem a pénz előtt. Ide ilyen nyíltan csak azok juthatnak el, akiknek semmi más nem él az ösztönükben, az agysejtjeikben, mint egyesegyedül, förtelmes kizárólagossággal csak a „készpénz“, a Pénz. Ezekről csak addig kapsz valamit és minden nemesebb ügy csak addig kap valamit, amíg pénzzel fizet.

Éppen nem azokat az időket éljük, amikor mind ezt világosan látnunk ne lenne nagyon is fontos. A mai élet annyira áldozatos mindannyiunk számára, hogy csak pénzzel nem lehet lemérni mindazt, amit ma mindenki a köznek nyújt. A mai magyarság meg éppen túlsokat áldoz életéből azért, hogy nemzetét, jövőjét jobb időkre át tudja menteni. Hát ezt, igen, ezt: az Áldozatot kell isteni magasságba emelni, ez előtt kell leborulni, az Áldozatnak kell oltárt faragni, areneteg keserű magyar sors előtt

kell térdet hajtani, ezt kell önmagunkban és másokban erősíteni.

Mi lenne itt, ha minden magyar megengedné magának, hogy leboruljon a Készpénz előtt? Úgy jönnének már holnap a nyakunkra szerbek, oláhok és csehek, hogy irmagja sem maradna a magyarnak. S ha pedig annyi ezer, százezer, millió magyar az Áldozatok oltárán és oltára előtt térdel, hát akkor ezek a textilemberek ne boruljanak le ilyen otromba nyíltsággal a készpénz előtt, hanem árulják tapintatosabban a portékájukat, fizessék csendben az adójukat, hogy legalább ez az egyetlen jogcímük meglegyen a könnyes magyar kenyeret tejbe aprítani.

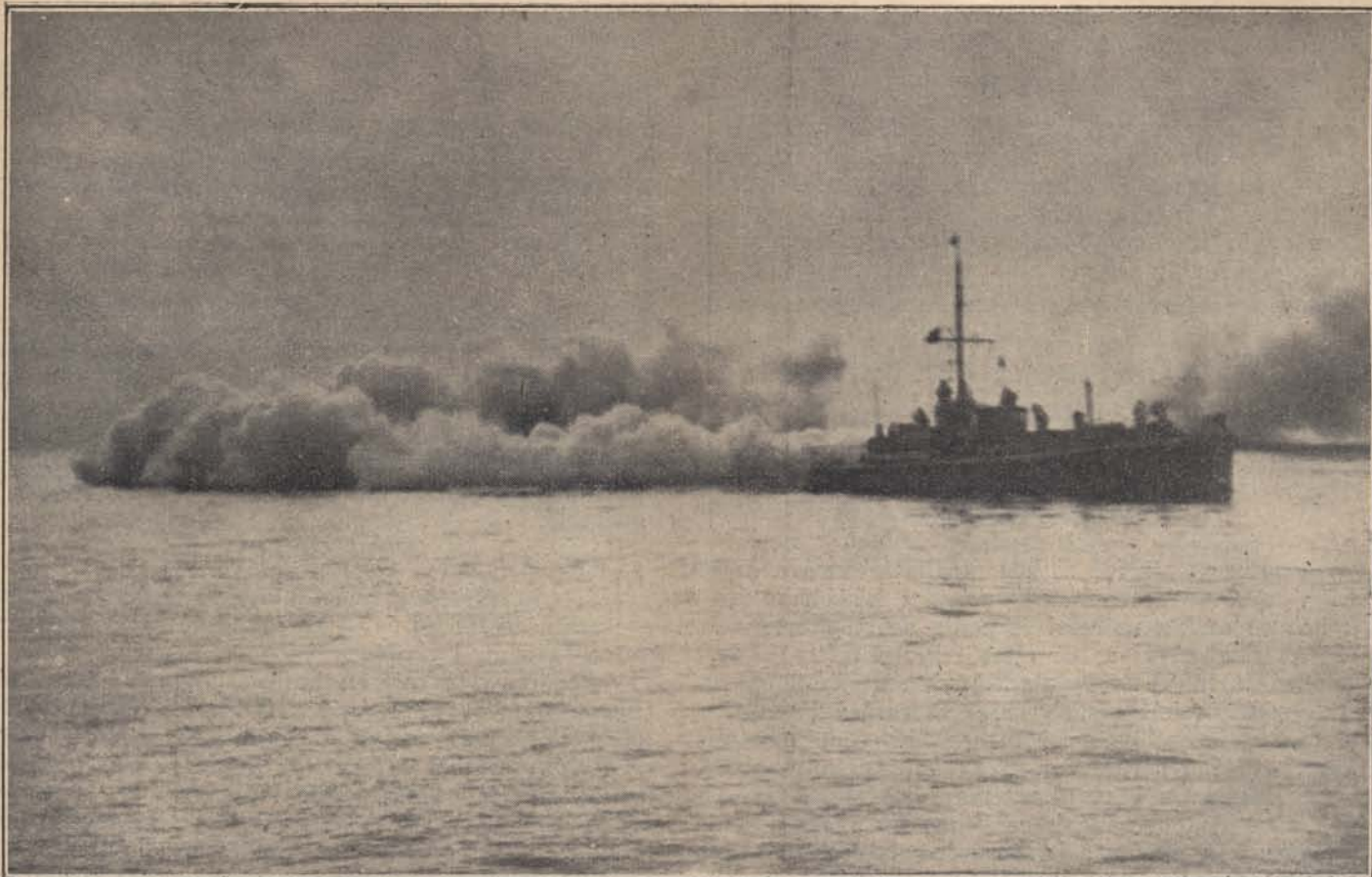
Bőszítő reklám ez, annyi bizonyos! Minden igaz ember gyomrát felfordulás környékezi tőle.

Hálóing és gázmaszk, állítja egymással szembe egyik napilapunk a végleteknek ezt a két ég-föld végletét. Azt mondja ezzel lényegében, hogy okosabb gázmaszk helyett hálóinget húzni, okosabb háború helyett a béke.

Bolond, aki az ellenkezőjét állítja. De azért a béke szimbolizálásában és propagálásában talán mégsem szükséges egészen a hálóingig elmenni. Felvehetünk a gázmaszk helyett báránybőrsüveget, micisapkát, kiki társadalmi hovátartozandósága és hajlama szerint, szimbolizáljuk a békét a szokottabb ekeszarrával, esti harangszóval, helyettesítsük hát a gázmaszkot akármilyen békés ruhadarabbal,

Olasz helyi csendőrzárőr Gradoban.
(Fonyó László ezds. felv.)

Az olasz hadgyakorlatokról: Csapat szállító gőzös mesterséges köddel leplezi magát.

semmi kifogásunk ellene, csak hálóinget ne akarjanak ránk húzni, amiben aztán a békeálom a soha-fel-ébredésig elnyomna bennünket. Nem, kérjük szépen, a nemzetek küzdelmében azért hálóingre nem vetkőzünk. Ehhez már csak a partedli hiányzik, amelyen felírva állana: cseh apuka, oláh anyuka kedvence.

Isten látja lelkünket, mi legalább annyira tisztában vagyunk a háború rémségeivel és legalább annyira féltjük azoktól az emberiséget, mint a hálóingek cikkiró. De azért a hálóinget ne keverjük bele a dologba. Ez túlpolgári ruhadarab. És megvalljuk azt a gyengénket is, hogy ha néhány hadosztálynyi szomszéd megszorítana bennünket és feltenné a kérdést, hogy hát álljunk ki a placera és válasszunk: hálóinget avagy gázmaszkot húzunk, hát már csak szemérmességből sem szavaznánk a hálóingre.

Maradjon meg csak ez a ruhadarab a hálószo-bák intimitásának és ám hirdessék a kereskedők nyomtatásban is, de amikor közéleti, sőt: nemzet-életi problémák megbeszéléséről van szó, akkor ez az intim és nem túlságosan harcias ruhadarab maradjon ki a szótárunkból. Lehetünk mi a világgal hálóing nélkül is jóbarátságban. Pláne, mikor néhány millió magyarnak egyáltalában nincsen is hálóinge! Hát akkor ők mit húznak majd gázmaszk helyett? Megmondjuk: kihúzzák a bicskájukat a csizmaszárból.

*

Férj, feleség, felnőtt fiú és leány magára zárta a tanyaajtót, hónapok óta nem nyílik az senkinek. Egyszer valaki furfanggal bejutott hozzájuk s ők csak álltak szobormereven, szótlánul. Hajuk a nya-

kukba nőtt, elvadult rajtuk és bennük minden. A tanyabejárót felverte a gaz, asztagokban áll a mag, szedetlen a kukorica, gazdátlanul soványodik a jószág az istállóban, pusztul minden. Tatárjárás kori kép 1937-ben...

Hír szerint ez is egyik fajtája azoknak a vallási elfajulásoknak, tébolyoknak, amikkel a föld népe nálunk annyit bajlódik. Lehet, hogy így van, lehet, hogy más az oka a kocséri Demeter-tanya hallgatásának. Egy bizonyos: szörnyű ez a kép. Előhalott emberek. Akárki vitte bele őket ebbe az elnémulásba, nincs számára elég súlyos bűnhődés. Ha a tettes megfogható, ez a bűnhődés bizonyára nem is marad el, de Demeteréken ez már aligha segít. Hanem meg kell menteni a többi Demetereket, Kovácsokat ettől a lelki, idegbeli fertőtől. Kik járkálnak a tanyák mesgyéin, akik az életet, napot, búzát, jószágot szerető magyart ilyen lelki megsemmisülésbe bele tudják hajszolni? Ezt a kérdést a csendőr soha ne feledje! A tanyavilágban kujtorgó bacillushordozókat senki más nem űzheti el onnan, csak egyedül a csendőr. Védni kell a fajtánkat, védeni a magyart nemcsak a tyúktolvajtól, hanem ezektől a lelki tolvajoktól még jobban.

Lehet aztán, hogy végső elemzésében Trianon ad magyarázatot a Demeter-tanya hallgatására is. A tatárjárás idején barlangba húzódtott a magyar, az újkori magyarirtó tatárjárás agyafüirt, láthatatlan fegyverei ellen azonban a barlang már nem ad védelmet, Demeterék hát behúzódtak a lélek kifürkészhetetlen, sötét barlangjába. Érzik az ösztönükkel, hogy valami nagy-nagy betegség rágódik a magyar életen s menekülnek előle, önmagukba.

*Párisban most világkiállítás van. Ebbe a fény-
özönbe kellene állítani a Demeter tanyát, talán gyor-
sabban ébredne a művelt világ lelkiismerete: mi
történt a magyarral?! Oda kellene állítani a halálo-
san hallgatag magyar apát, fiút és leányt, akikben
a húsz év óta tomboló magyarirtás terhe a józan
életösztön szavát is elnémította. Igen, valami ebből
is lesz a Demeterék tragédiájában. A mai magyar
sors egyik újabb, döbbenetes változata. Uramisten,
meddig még?*

Törvényszéki orvostani ismeretek.

Irta: Dr. BEÜTHY KONRÁD egyetemi magántanár-
törvényszéki orvos, Pécs.

(Befejező közlemény.)

Fontos a sértő eszköz meghatározására az is,
hogy a bőrön levő sérülés méretei kisebbek, mint
a beható eszköz méretei és pedig azért, mert a be-
szűrés alkalmával a bőr először kinyúlik, majd két-
felé válik, majd az eszköz kihúzása után ismét öss-
szehúzódik, tehát kisebb lesz a hosszúsága, mint a
sértő eszköz szélessége. Minthogy azonban éles esz-
közzel történő sérüléskor, vagy betaszítás, vagy ki-
húzás közben a bőrt akaratlanul is felmetszik, en-
nek következtében mégis csak hosszabb lesz a szűrt
sérülésnek a nyoma a bőrön, mint az eszköz. Mind-
ezek nagyon lényeges körülmények, amiket nem le-
het figyelmen kívül hagyni.

A májon, vesén, szíven és különösen a csont-
kon a szűrő eszköz alakja nagyon szépen meglátszik
s adott alkalommal el lehet különíteni azt, hogy kes-
keny vagy széles szűrő eszköz okozta-e a sérülést.

Ha a szűrő eszköz csontot ér s közben arról le-

esúszik, irányt változtathat s egyben nagyon hosszú
sérüléseket okoz, amelynek szélei élesek. Ezeket a
sérüléseket metszve-szűrt, vagy szűrva-metszett sé-
rüléseknek nevezzük, egészen közönségesen pedig
hasított sérülések név alatt ismeretesek.

A szűrő eszköz, vagy annak egy része bele is
törhetik a csontba. Lásd a 8. ábrát. (Nyeléről letört
s a lapockában maradt késpenge.)

Ezeknek, a sérülésekben talált eszközöknek a
fontosságára a figyelmet az előbbi közleményekben
már felhívtam.

A szűrő eszközöknek a nyomát épp úgy vizs-
gálhatjuk a ruhaszöveten, mint az emberi testen.
Egy bemeneti nyílás mellett több szüresatorna le-
het a testen. Ha a kést nem húzzuk ki egészen, ha-
nemcsak egy darabig és ismét beszűrünk, akkor egy
bemeneti nyílás mellett több szüresatornát lehet
láttni a szerveken.

V. Lősérülések.

A lősérüléseken megkülönböztetünk: bemeneti
nyílást, löcsatornát és — ha áthaladó sérülésről van
szó — kimeneti nyílást.

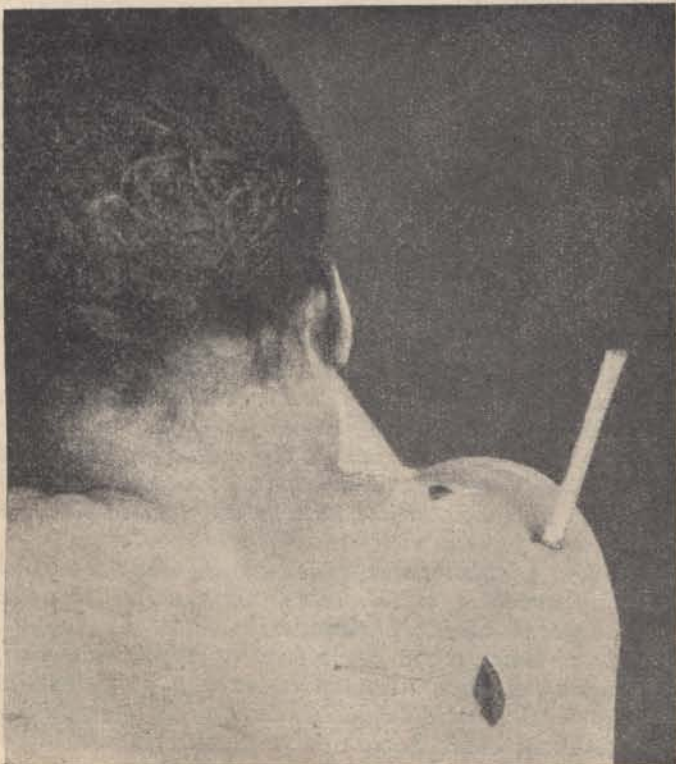
A lőfegyvereknek a hatása nagyon különböző.
függ a fegyver nagyságától, szerkezetétől, kaliberétől,
a tölténytől, annak alakjától, hosszúságától, az
anyagától, amiből a fegyvert gyártották, s a lőpor
mennyiségétől, minőségétől.

A bemeneti nyílás nagysága és minősége a go-
lyónak az alakjától és nagyságától s a lőtávolságtól
függ. Közvetlen közelből történő lövésnél a golyón
kívül az égési gázok, az elégett és el nem égett lő-
porzemcsék, különösen fekete lőporral töltött fegy-
vernél a fegyver csövén kívüli láng s esetleg a fojtás
is szerepel.

Közeli lövésnél a bemeneti nyílás a gázok és a
golyó összehatása miatt nagyobb, mint a projektil
átmérője (projektil = golyó). Maga a nyílás nem
olyan szabályos, kerek anyagihiány, mint azt gon-
dolhatnánk, hanem széli részén szabálytalan, néha
szakgatott, vagy rajta becsorbulások vannak, amely
becsorbulások száma egyúttal jelzi a fegyvercső sí-
neinek a számát. Szabálytalanul beszakadt sérülé-
sek keletkeznek a bőrön akkor, amikor a bőr a csont
felett mintegy feszítve van, mint pl. a koponyán, a
bordákon. Ezek a sérülések nem úgy jönnek létre,
hogy a golyóval együtt a robbanási gázok is beha-
tolnak a sebbe, majd, amikor a gázok a csontos
alaphoz érnek, a csontos alap felett és a bőr között
kiterjeszkednek, a bőrt visszafelé boltosítják és egy-
ben megrepesztik. Hogy ez valóban így van, azt az
bizonyítja, hogy ezeknél a szakított szélű sérülések-
nél a bőralatti lágyrészeket a füstcsapadék feketére
festette. Néha az ilyen szakadásos szélű sérülések
úgy néznek ki, mintha tompa erőszak hatására
keletkeztek volna. Néha a bemeneti nyílás nagyobb,
mint a golyónak az átmérője, ha a fegyvert közvet-
len közelről, vagy a testre ráillesztve sütötték el,
egyébként azonban, akár csupán csak 1 cm. távol-
ságból is, a nyílás kisebb, mint a golyó átmérője.

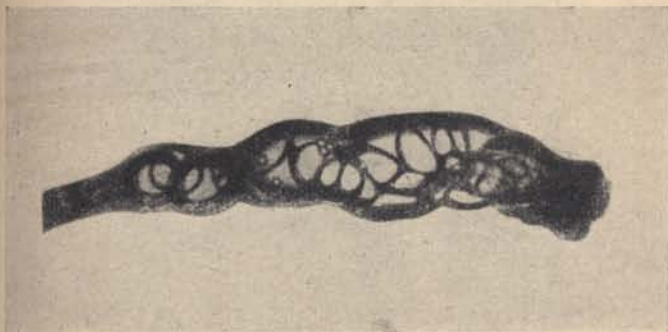
8 mm. Steyer pisztoly 1 cm. távolságról 6 mm.
bemeneti nyílást üt, 8 mm. Steyer pisztoly 15—30
cm. távolságról 5 mm. bemeneti nyílást üt.

Ennek az a magyarázata, hogy a golyó a bőrt
összenyomja, majd tölesérszerűleg betüremíti s így
üti át, majd ezután a bőr ismét összehúzódik. Ha

8. kép.

azonban a golyó ütközben valahová ütődve, elalak-talanodik s úgy hatol be a testbe, akkor nagyobb szakadozott szélű bemeneti nyílást üt. Keskeny go-lyó hasadákszerű bemeneti nyílást üthet s félre is vezetheti az embert az eszköz meghatározásában. A sebszéleknek az alsó felülete, a löcsatorna lefutá-sában talált koromszennyeződés és a golyónak a sé-rülésben való feltalálása aztán helyes útra vezethet. Ha a golyónak eleven ereje nem elég ahhoz, hogy

9. kép.

a bőrt átüsse, de még van annyi ereje, hogy a bőr alatti szöveteket roncsolja, akkor egészen egyszerű véraláfutást, vakütést okozhat. Ha pedig még há-mhorzolás is jött létre, ami később beszárad, akkor bizony nehéz felismerni, hogy löfegyvertől származó sérülésről van szó. Amikor a golyó a testbe való be-hatolása közben a bőrt tölesérszerűen benyomja és átüti, akkor a bemeneti nyílás szélén hámhorszolás is jön létre, és pedig úgy közeli, mint távoli lövés-nél. Ha a golyó nem merőlegesen, hanem szög alatt éri a testet, akkor a bemeneti nyílásnak ez a horz-solásos széle nem kerek, hanem hosszúkás, úgyhogy ennek az irányából azt is meg lehet mondani, hogy a lövés mely irányból jött. (Feltéve, ha a golyó üt-közben nem változtatta irányát.) Néha a kimeneti nyíláson is találunk ilyen horzsolásos, zúzódásos te-rületet, ami megint azért lehet fontos, mert könnyen össze lehet téveszteni a kimeneti nyílást a be-menetivel. Így volt ez a híres Zsilinszky—Achim-féle ügyben is.

Annak eldöntése, vajjon közeli vagy távoli lö-vérről van-e szó: jelentősége nagyon nagy.

Más a közeli lövésnek a jele akkor, ha füstös, vagy más néven fekete, és más akkor, ha füstnél-küli, más néven szürke vagy gyérfüstű löporral volt töltve a fegyver. Füstös löporral töltött fegyvernél a haj-, szőrszálak fodrosak, vörösbarnák, bunkósze-rűen megvastagodottak, elperzselődnek s bennük, a hajszálakban már kicsiny nagyítással is léghólya-gokat lehet látni. L. 9. ábrát. (Megperzselődött haj-szál.)

A testet fedő ruházat, a bőr is barnásan elszíne-ződhetik. Gyérfüstű löpornál is megtaláljuk az el-színeződést, ami tulajdonképpen nem más, mint a bőr-felületre csapódó löporszemcsék okozta kis hámhíá-nyok, amik aztán később beszáradnak és barnák lesz-nek. Kis távolságról történő lövéseknél látjuk ezt, tehát ráillesztett fegyverrel nem jön létre ilyen el-változás.

A gyérfüstű löpor csak nagy ritkán s akkor is csak a bemeneti nyílás közvetlen közelében okoz haj-szálperzselődést. Nagyítóval nézve a hajszálakat azt találjuk, hogy ezeken hasadások, repedések vannak,

tehát mechanikus hatások. Ezt néhány cm-ről tör-ténő lövésnél láthatjuk.

Füstös löporral történt lövésnél a lánghatás rö-videsövű fegyvernél kisebb, mint hosszúcsövűnél. Általában azt mondjuk, hogy a fekete löpornál ki-esapódó láng olyan hosszú, mint a fegyver csöve.

Elültöltő fegyvernél a fojtás meggyulladhat s okozhat égési sérüléseket. A közeli lövésnek a másik jele az, hogy a bőr a bemeneti nyílás környékén az egyenletesen beborító füstcsapadéktól elfeketedik. Nemcsak ez, hanem az el nem égett vagy az elégett és a bőrbe beékelődött löporszemcsék is okoznak ilyen elfeketedést. Ezt szabadszemmel, de kis nagyí-tóval nagyon szépen lehet látni. Ez az elszíneződés szürke löporból nem olyan intenzív, mert hiszen a szürke löpor tökéletesebben ég el, fekete löpornál a bemeneti nyílás körül az udvar fekete, gyérfüstű lö-pornál pedig szürkésárga.

Attól függően, hogy a fegyver csöve merőlege-sen vagy pedig szög alatt állott-e testhez: az elszí-neződés is vagy körkörös vagy pedig ferde. A füst-nélküli löpornak a szemcséi nem jutnak el olyan messze, mint a fekete löpor szemcséi. A csőtorkolat-ot elhagyó szemcsék olyan kúpalakot alkotnak, amelynek alapja a testfelület felé, csúcsa pedig a csőtorkolat felé néz. A széles alap a csőtorkolattól való távolsággal egyenesen arányos, a szemcséknek a sűrűsége viszont a távolsággal arányban fogy. Lö-porszemese beékelődése messzebbre is történik, mint a füstcsapadékképződés. Tehát abból, hogy milyen nagy a löpormaradéktól elszíneződött terület nagy-sága s hogy milyen sűrű a löporszemcsék beékelő-dése: a csőtorkolatnak a testfelülettől való távol-ságára lehet következtetni.

Fekete löporral töltött revolverből löporszóródást még 50—70 cm távolságról is észlelhetünk, míg szürke löpornál 30 cm-en felül ezek a legritkább esetben.

Nem ritka dolog, hogy ezeken az ú. n. lövésha-tástényezőkön kívül megtaláljuk a testen a fegy-vereső lenyomatát is, természetesen akkor, hogy ha a fegyver a testfelülettel érintkezik. Ebből aztán sok mindenre lehet következtetni: nevezetesen először is arra, hogy a fegyver a testre volt illesztve, másod-szor pedig, hogy milyen fegyverről volt szó, majd pedig a fegyver tartását is meg tudjuk mondani,

10. kép.

ami megint azért fontos, mert következtethetünk be-lőle a tényállásra: ön-, vagy idegenkezű lövésről volt-e szó. Megtaláljuk ezeket a lenyomatokat akkor is, ha a fegyver csőtorkolata és a testfelület között vékony ruhadarab, vagy ing van. Ilyen lenyomatot ábrázol az alábbi, 10. sz. kép.

Egészen különös, hogy ezek a sérülések mind a mai napig csaknem figyelmen kívül maradtak, nem

nagyon sokat törődtek azok jelentőségével, pedig az előbb mondottak értelmében nagyon becses útmutatást szolgáltatnak a lőfegyver felismerését illetően.

Flóbert-lövésnél 15—20 cm. távolságról enyhe füstudvar marad vissza, amiben a gyutacsnak a durranó higany maradékát nagyon könnyen ki tudjuk mutatni.

Ha közeli lövésnél a test ruhával volt fedve, akkor a ruhán fogjuk megtalálni a lövésnek a nyomait, ami sötét ruhánál nagy figyelmet igényel. Ezért a ruha vizsgálatát sohasem szabad elmulasztani.

Nagy kezdősebességgel a testbe hatoló golyó, t. i. a test szövetét minden irányban széttolja és pedig nagyon rövid idő alatt, úgy, hogy vér, zsírszövet, csontszilánkok, agyvelőrészek, hajszálak, stb. mintegy szétfreccsennek, amely anyagok aztán a kezét, ruhát, fegyvert, annak csövét elszennyezik. Ha a lövés 1 cm-nél nagyobb távolságról történik, akkor a zúzott szöveteknek ezt a szétfreccsenését nem találjuk meg, okszerűen következik tehát ebből, hogy ha mégis megtaláljuk a freccsenés nyomait, akkor közvetlen közletről vagy a testre helyezett fegyverből eszközölt lövésre fogunk gondolni. A ruhán, kezeken, fegyveresövön, stb. tapadó idegen anyagokat pedig, ha szabadszemmel nem lehet kétségtelenül megismerni, nagyítóval vizsgáljuk, amikor is annak származását el tudjuk dönteni.

Előfordul az is, hogy forgópisztolyoknál a dob és a cső között füst, gázok tódulnak ki, elszínezik a mutatóujjnak a hüvelykuj felé néző oldalát, ami mellett természetesen vér- és egyéb idegen anyag feckendezés is lehet jelen, annak jeléül megint, hogy a fegyvert ez a kéz sütötte el, vagy pedig, hogy a csőtorkolatot a kéz rögzítette, tehát mindjárt arra is lehet nyilatkozni, hogy vagy önkézű, vagy legalább is idegenkezű, de eltűrt cselekedetről van szó.

Egyetlenegy lövés több ki- és bemeneti nyílást okozhat a testen, illetve a törzsön és a végtagokon. Védekezésül felemelt karon, lógó emlőn, meghajlított testen a golyó kiléphet, majd ismét beléphet a testen. Ha most a végtagokat, illetve a testet olyan irányba helyezzük, hogy a többszörösnek látszó lövés tengelyét egyenesbe állítjuk, akkor megkapjuk azt a helyzetet, amit a sérült a lövés pillanatában elfoglalt.

Lősérüléssel kapcsolatban a ruha is tüzet foghat s terjedelmes égési sérülések keletkezhetnek, illetőleg, — ha gyúlékony anyaggal érintkezik a már meggyult ruha, — a holttest részben vagy egészben el is szenesedhetik, mint arra nemrégiben példát is említettem. Ilyenkor természetesen nagyon nagy gondot okoz a lősérülésnek a bizonyítása a holttest vizsgálatakor s a környezetnek az alapos szemügyre vétele az, ami eredményt biztosíthat.

A bemeneti nyílást mindig gondos figyelemmel kell vizsgálni. Környezetében mindennemű felrakódást, por- vagy más elszíneződést a későbbi vizsgálat számára meg kell őrizni, mert hiszen ez nemcsak a lövés távolságáról, hanem az alkalmazott tölténnyről is felvilágosítást adhat. A felrakódásokat fehér papírral, vagy itatóspapírral kirázzuk, vagy a papírokat megnedvesítve a ruhán levő bemeneti nyíláshoz nyomogatjuk s így sikerülhet az idegen anyagoknak a megmentése. Ha az ilyen módon összegyűjtött anyagban van még egy kis el nem égett puská-

por, akkor azt nagyon szépen és könnyen ki lehet mutatni, részben úgy, hogy azt nagyítólenese alatt, vagy kémiai szerekekkel vizsgáljuk. L. 11. kép.

11. kép.

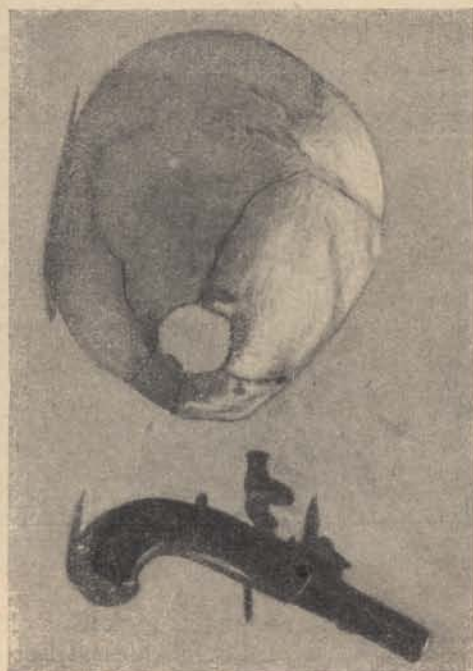
Ha nem acélköpenyeges golyóról, hanem egyszerű ólomgolyóról van szó, akkor ezen golyónak apró részecskéi még nagy távolságról történő lövésnél is visszamaradhatnak a bemeneti nyíláson, a ruhán, stb. Az ólomot is nagyon egyszerűen ki tudjuk mutatni. Sem a lőporszemese, sem az ólom kémiai kimutatását nem ismertetem, mert hiszen ezeket a próbákat sem a csendőrörsön, sem a nyomozó alosztályoknál nem szokás kimutatni, hanem annak az elvégzésére különleges ismeretekkel bíró intézeteket kellene megkeresni, ha nem volna a csendőrségnek már kiváló bűnügyi laboratóriuma.

Minthogy a ruhán a kimeneti és bemeneti nyílást nem sikerült mindig kimutatni, azért bír fontossággal az, hogy a nyílások körül levő idegen anyagokat megtaláljuk, mert hiszen ezzel bizonyítva van az is, hogy melyik nyílás a bemeneti nyílás, tehát, hogy honnan jött a lövés. Sűrű szöveten a bemeneti nyílás sokszor nagyon kicsiny, a kimeneti nyílás valamivel nagyobb.

Olyan bőrdarabok, fémdobozok, amelyeken a golyó keresztül hatolt, szépen mutatja, hogy melyik a kimeneti és bemeneti nyílás. Épen ezért fontos, hogy ezeket a tárgyakat érintetlenül hagyják, nehogy valaki megfordítsa, mert akkor épen az ellenkező tényállásra juthat az ember tévesen.

A lőcsatorna rendszerint más sajátosságokat mutat fel, ha közeli és ha távoli lövésről van szó. Ha közeli lövésről van szó, akkor a lőcsatornában a fekete lőporcsapadékot akár a kimeneti nyílásig is lehet követni. Ha a testfelületre helyezett fegyverrel történik a lövés, akkor a robbantó gázoknak a hatása olyan módon érvényesül, hogy nemcsak elfeketíti azt, hanem — különösen, ha esontrészeket is magával ragad a golyó — a lőcsatorna egészen szabálytalan, tág, roncsolt falú üreggé változik. Különösen a koponya lősérüléseknél láthatjuk ezt, amikor is a koponya szétrepedhet, a koponyatető egyszerűen leválik. Ilyenkor tulajdonképpen lőcsatornáról nem is lehet beszélni, s bizonyos fáradtságba kerülhet, míg megállapíthatjuk, hogy hol volt a bemeneti és kimeneti nyílás. Kisebb fegyverek nem is okoznak ilyen súlyos sérüléseket, koponyarepedéseket, mégis nagyobb, fekete lőporral töltött revolvereknél megrepedhet a koponya, különösen

annak alapja s létrejön a koponyalapi törés lövésrűléseknél kapcsolatban. L. 12. kép. Közeli lövésnél a belső szervek szakadása, pl. szívrepedés, szakadás is észlelhető.

12. kép.

Hogy milyen a löcsatorna, az attól függ, hogy milyen szerveken halad át a golyó. Az izomban a löcsatorna sokkal szélesebb, mint maga a golyó átmérője. A csonton a golyó egyszerű lyuktörést, avagy azoknak szilánkos törését okozza.

Hogy miért van a fegyvereknek robbantó hatásuk, azt megérthetjük abból, hogy a rendszerint nagyon nagy kezdeti sebességgel haladó projektil a sajátjánál sokkal nagyobb tömeget mozgat meg a testben, amikor is ezek a testrészek átveszik a golyó sebességét s ennek következtében robbantó hatásuakká válnak. Ezért repednek meg a félfolyékony vagy folyékony tartalommal telt szervek, mint pl. a hólyag, bél, gyomor, szív, stb. A robbantó hatásra az agyvelő ki is repülhet a koponyaüregből.

Minthogy a mi fémköpenyes golyóink csupán csak mechanikus összeköttetésben állanak az ólom-maggal, ezért megesik az, hogy becsapódáskor a fémtek és az ólomgolyó egymástól elválnak, s külön-külön hatnak. Nagyon hegyes golyóknál a súlypont hátul van s ezért megeshetik, hogy a golyó röppályája bármelyik pontján inog, esetleg harántul fordul, amikor aztán egészen nagy bemeneti és még nagyobb kimeneti nyílást kapunk, a löcsatornában pedig szabálytalan szövetroncsolást látunk. Az új. n. dum-dum golyóknak kicsiny az átütő erejük, de igen nagy a robbantó hatásuk.

A löcsatorna iránya nem mindig felel meg a löirányznak, mert hiszen a golyó ha pl. csontot ér, vagy ha valahonnan útját eltéríti valami, bizonyos szöglet alatt ér a testfelülethez. Néha valamelyik bordamentén és a csont között a törzsön körül mehet. Fáradt golyóknál nem ritkán találjuk ezt az elváltozást. Természetesen lehet az is, hogy nem a testen kívül, hanem a testen belül változtatja meg a lö-

csatorna az irányt, amennyiben ellenálló képleteknek ütdöve, azok eredeti irányától eltérítik.

A golyónak a keresése, amit mindig meg kell találni, bennrekedő lövés esetében, különösen pedig, ha az útjából eltérül, mindig nagyon nehéz és fárasztó kötelesség. A golyó nemcsak élőben, hanem halottban is változtatja a helyét, nem mindig találjuk meg a löcsatorna végén. A törzs izomzatában, a gerincesigolyákban vagy más csontokban a golyó egészen „elveszhet”. Leggyorsabban a Röntgensugárral lehetne megtalálni a golyót, de hát ez a gyakorlatban kivihetetlen. Egyébként a projektil megtalálni csak úgy tudjuk, hogy a csontot fel-fűrészeljük. Néha a mellkasban, hasüregben vér, genny van s ehhez van elkeveredve a golyó. Boncolásnál mindezt gondosan átvizsgáljuk s a golyót így biztosítani törekszünk. Ha a golyó a szívbe, vagy valamelyik érbe hatol be, akkor a vérkeringés révén egész szokatlan helyekre juthat el s egészen máshol találjuk meg, mint a löcsatorna irányának megfelelően.

Természetesen hiányzik a golyó akkor is, ha csak puskaporral lőttek. A löcsatornában a golyó igen gyakran alakját veszti, vagy bennmarad a csontban, vagy pedig azon laposra nyomódik. L. 13. kép.

Néha a golyó feleződik, vagy több részre válik szét, amikor is több löcsatorna képződik. Néha egészen furesa esetek adódnak: volt olyan lövésrűlés, ahol a projektil bennmaradt a csőben, majd egy hosszú idő múlva ugyanazon fegyverből történt lövésnél mind a két golyó behatolt a fejbe, okozva nagy fejtörést a vizsgálónak, aki a fejben megtalálta mind a két golyót, de csak egy bemeneti nyílást.

13. kép.

Másik esetben a golyó az agyban feleződött, a két golyófél eltérő irányban haladva, két löcsatornát okozott, majd egy harmadik esetben két golyóval töltött, egycsővű fegyverből származó lövés két bemeneti nyílást s egymással párhuzamos két löcsatornát okozott. Lehet, hogy a köpeny leválik, a mag tovább repül, egészen nagy, durva löcsatornát okozva.

Nem biztos dolog az, hogy hegyes, fémköpenyes golyó hátultöltő fegyverből származik, mert előltöltő fegyverbe is helyeztek már hegyes golyót.

Az előző közleményben már felhívtam a figyelmet arra, hogy milyen elváltozásokat találhatunk a golyón. Ha szabadszemmel nem lehet sokat látni, akkor gyenge nagyítással sikerül mindig olyan jellegzetes elváltozásokat találni, amik megengedik a fegyver azonosítását. Mi golyóknak, illetve fegyver-

nek az azonosítására nagyon alkalmasnak találjuk azt az eljárást, amikor a golyóról *plasticin*-nek nevezett, puha anyagba lenyomatot készítünk, majd pedig a próbálövésnél eltávozott golyót ugyanígy vizsgálva, azoknak lenyomatát összehasonlítjuk, feldolgozzuk, amikor is a legkisebb különbségeket is nagyon szépen lehet mutatni és így a fegyvert azonosítani.

Amint megmutatja a különbözőséget a pontos összehasonlítás, éppúgy megmutatja az azonosságot is.

Vaktöltés is okozott már koponyarepedést és így halált.

A lősatornában a golyón kívül a ruhának, esontoknak darabjait is meg lehet találni, előltöltő fegyvereknél pedig a fojtást, aminek minősége, különleges anyagból való származása a tettes leleplezésére vezetett már annyi alkalommal. Ezért fontos a fojtásnak minden méret szerint való pontos leírása.

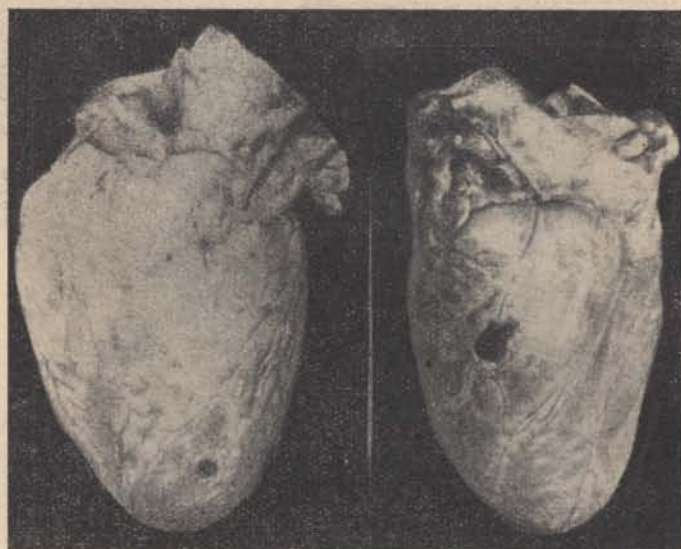
Serétes lövésnél a serétszemese tömeget fedő lemezt 15 méter távolsáig is feltalálhatjuk, legtöbb szőr azonban a csőtorkolattól 1–2 méter távolságra elválik, de behatolhat a testbe is. Nemezfojtás 5 méter távolságról is áthatja a bőrt s 30 méterre is elrepülhet. A vészedeleme ezeknek a testbe jutott nemezfojtásoknak az, hogy igen gyakran gennyestű betegséget vagy egyenesen merevgöresös megbetegedést (tetanus) okoznak.

Nem ritka dolog, hogy vízzel töltött fegyverrel lőnek. Ha a fojtás jól zár, akkor valóban lehet lőni ilyen fegyverrel is. Az a tévesen elterjedt felfogás, hogy a vízzel töltött fegyvernek valami nagyon különleges erős robbantó hatása van, — túlzott, mert hiszen a vízzel való lövésnél, minthogy ezek közeli lövések, a testen levő nagyfokú pusztulások szintén a lőporgázok közvetlen hatásának tulajdonítandók. Valóban így is van, mert hiszen vízzel töltött fegyverrel távoli lövésnél még sohasem történt semmiféle baj, távolról a víz maga nem okoz semmiféle elváltozást a testen. Ha semmi mással, csak puska-porral van töltve a fegyver, az is hatalmas pusztulásokat okoz, s így akkor, ha a golyót nem találjuk meg, nem szabad azonnal arra gondolni, hogy vízzel telt fegyverből történt a lövés.

Mondottuk már, hogy régi rendszerű revolverek rendszerint bennrekedő sérülést okoznak, amíg a modern fegyverek áthatolót. Hogy most már meghatározhatjuk, hogy melyik a be- és a kimeneti nyílás, arra vonatkozólag a következők irányadók: közelről történő lövésnek a jelei olyan jellegzetesek, hogy abból a bemeneti nyílást minden nehézség nélkül meg lehet állapítani. Ha nagyon közelről történt a lövés, akkor egyébként a bemeneti nyílás nagyobb, mint a kimeneti, mert itt a bemeneti nyílást, amint mondottuk, nemcsak a golyó maga, hanem a gázok is okozzák, mialatt a kimeneti nyílás létrejötténél a golyó, és talán még esontszilánkok is érvényesítik hatásukat. Tulajdonképeni lősatornáról nem beszélhetünk akkor, amikor egyes testrészek leszakadnak, vagy szabálytalanul szétrobbannak, s ha a lőporfüstös elszíneződés nem ad felvilágosítást, akkor nagyon nehéz eldönteni, hogy hol is van a bemeneti nyílás.

Távoli lövéseknél a kimeneti nyílás rendszerint nagyobb, mint a bemeneti, még akkor is, ha csak lágyrészeket talált a golyó. Ez nyilvánvaló abból a kúpszerű tovaterjedésből, amelynek alapja maga a

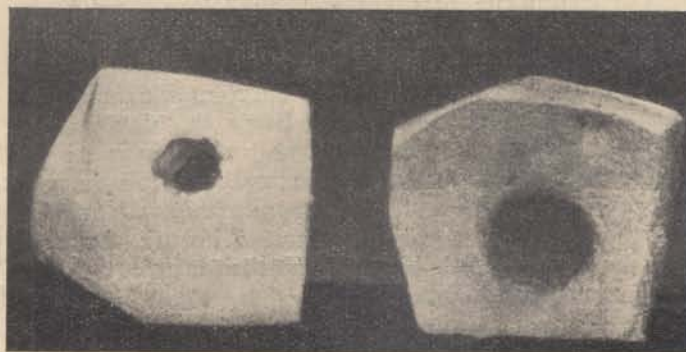
kimeneti nyílás. Belső szerveken is kisebb a bemeneti nyílás, mint a kimeneti, amit nagyon szépen mutat az alábbi, 14. kép.

14. kép.

Ha esontokat talál a golyó, akkor a kimeneti nyílás már csak azért is nagyobb lesz, mert számos, apró esontszilánkot is visz magával a golyó, amely aztán a golyónak eredeti vastagságát mintegy megnöveli, másrészt azonban a golyó laposra is nyomódhatik s ezzel együtt szélesebb lesz. (Lásd 15. kép. A koponyacsonton a bemeneti nyílás kisebb, a kimeneti nyílás nagyobb.) Nagy és szabálytalan a kimeneti nyílás a bőrön akkor is, ha a golyó kivételesen felgömbült széllel halad át rajta, ellenben: ha a golyó nem alaktalanodik el, ha hosszúcsövű fegyverből lövik ki s ha irányát nem változtatja, akkor a bőrön meglehetősen kicsiny kimeneti nyílás lesz, ami általában nem kerek anyaghiány, hanem vagy hasadékszerű, vagy pedig csillagalakú.

Nem igaz az, hogy a bemeneti nyílásnak a szélei befelé vannak türemítve, a kimeneti nyílás pedig kifelé fordultak. Ezt azért említem meg, mert találkoztam már olyannal is, aki csupán csak ebben akarta megtalálni a megkülönböztetést a ki- és a bemeneti nyílást illetőleg.

15. kép.

A 15. képen közöltek után úgylátszik, hogy sokkal könnyebb megmondani a ki- és bemeneti nyílás hollétét esontsérüléseknél. Amellett, hogy a bemeneti nyílás kisebb, a szélei szabályosabbak, mint a

kimeneti nyílásé. Természetesen ezt csak akkor látjuk ilyen szépen, ha a golyó merőlegesen hatolt be a koponyába; ha azonban a behatolás szög alatt történik, akkor az így keletkezett anyagihiány anynyira megnagyobbíthatja a bemeneti nyílást, hogy ekkor a kimeneti nyílás lehet kisebb. (L. 16. kép.)

16. kép.

Néha nem is tökéletes a kimeneti nyílás sem, ami azt jelenti, hogy a golyónak az eleven ereje akkorára csökkent, hogy a csonton már nem tud átütni s akkor keletkeznek a tökéletlen kimeneti nyílások. Ilyenkor a helyükből kimozdított csontrészek összeköttetésben maradnak még a többi csonttal s csupán csak egy vagy több csontrepedés jelzi a tökéletlen kimenetel helyét. (L. 17. kép.)

Érvényes az, amit eddig mondtunk akkor, amikor egy golyóról volt szó. Vannak ezen kívül az ún. serétes lövések. Ezek közvetlen közletről egészen 1 méterig úgy hatnak, mint egységes golyók, mert az együtt kirepülő serétek úgy szerepelnek, mint egy

17. kép.

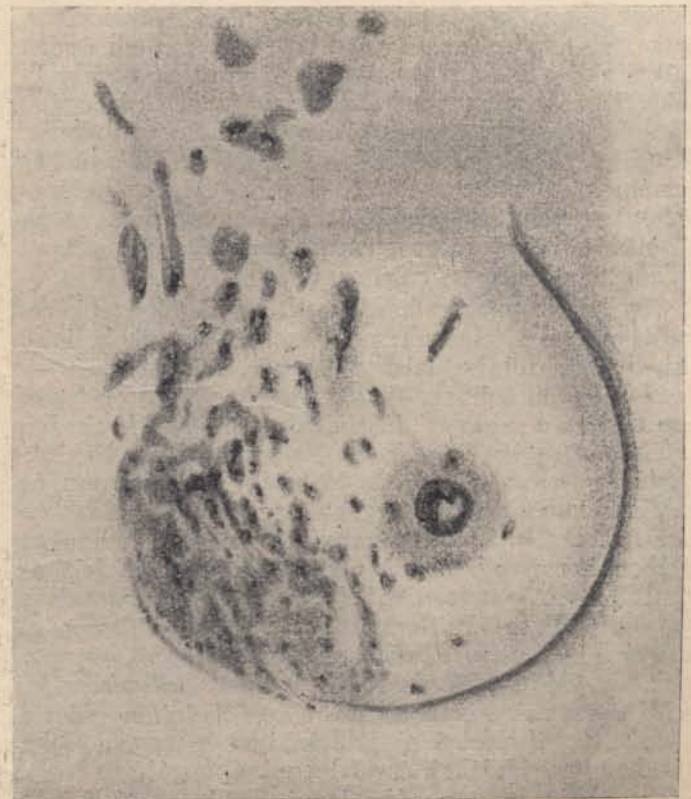
nagyfelületű golyó. A serétes lövések a belső szerveken nagyszerű szakadásokat idéznek elő. Néha 2 méterig is egységes golyóként hatnak, ezen a távolságon túl az egyes serétek okozta bemeneti nyílásokat is meg lehet különböztetni, azokét, amelyek részben már különváltak a szóródásos kúp kialakulása közben.

Ha a serétek kissé nagyobb távolságból hatnak, (lásd később), akkor változó számba lehet találni kicsiny, egymástól kisebb-nagyobb távolságban fekvő lövésrészleteket, amelyeknek mindegyike külön löcsatornába folytatódik. Minthogy a serétes lövések egyes szemcséi szóródásos kúp formájában hagyják el a csőtorkolatot, érthető, hogy a bemeneti nyílások, amiket az egyes serétek okoznak, annál széjzelebb vannak szórva, minél nagyobb távolságról jött a lövés. Minél sűrűbben fekszenek és minél számosabbak, annál kisebb volt a távolság. Ha azonban tekintetbe vesszük azt, hogy vannak olyan fegyverek, amelyek összehordanak, akkor ez a fentebbi megállapítások erejét csökkentik, mert hiszen ezek az összehordó fegyverek nagyobb távolságra is egységes golyó hatását mutathatják és csak egy bizonyos távolságon túl kezdenek a serétszemcsék szóródni.

5 gramm finom feketelőporral és 25 gramm hármasszámú seréttel töltött fegyverből való kísérlet eredménye: 1 méterig a serétszemcsék együtt maradnak, 2 méterig a serétszemcsék együtt maradnak ugyan, de a sérülés szélén már észre lehetett venni az egyes serétek bemeneti nyílását az így ejtett sérülésnek a keresztmetszete 4–4.5 cm volt, 3 méter távolságról már nem kapunk egységes nyílást, a szórási felület 16 cm, 4 méter távolságból löve pedig a szórási felület 20 cm átmérőjű volt.

Kicsiny serétek jobban szóródnak, mint a nagyok. Pontos adatok nyerése céljából természetesen próbálvéseket kell csinálni.

Mostanában serétes töltényeket készítenek füst nélküli lőporral is. Ha nagyon sok a puskapor a töltényben, akkor a serétszemcsék jobban együtt maradnak. Serétes lövésnek a szóródása a testben is bennmarad s csak nem mindig bennrekedő lövésről van szó. Nagyobb távolságról, így pl. 30 méteren felül a serétszemcsék a ruhát és a bőrt is áthatolnak,

18. kép.

de a testbe mélyebben nem hatolnak. Azok a sérétsemcsék, amelyek szög alatt érik a testet, nem kerrek, hanem hosszúkás sérüléseket okoznak. L. 18. kép.

Csontokon a sérétsemcsék lelapulnak, vékony csontokon azonban átüthetnek. A sérétsemcsék veszedelme az, hogy a ruhát is beleviszik a sérülésbe s súlyos fertőzést okoznak.

Vallomások az alkoholról.

— Egy névtelen pályázat anyagából. —

A július 15-i számunkban pályázatot hirdettünk olyan leírásokra, amelyekben bátor őszinteségű bajtársak — akik azelőtt az ital rabjai voltak — feltárják példátadó életük megírásával: milyen okok hatása alatt, hogyan szakítottak *ezzel a szörnyű szenvedéllyel és testben, lélekben, erkölcsiükben, anyagiukban* milyen áldásait érzik a józanná változtatott életmódnak. Megírtuk, hogy a pályázat névtelen, az eredményt, a nyertest nem közöljük a nyilvánossággal, hanem csak úgy küldjük el neki a jutalmat. Sok pályázatot a dolog természeténél fogva nem vártunk, mert tudtuk, hogy az álszemérem és valami félénk bizalmatlanság sokakat gátol az ilyesmiben, de arra számítottunk, hogy ami pályázat érkezik, az érdekes, tanulságos lesz.

Jól számítottunk, sőt a pályázók számát illetően még kellemesen csalódtunk. Harmincötven gyónták meg őszintén az alkoholos multat és mind a harmincötven boldog beszámolót adtak a sorsdöntő változásról, amit a pohár falhozcsapása jelentett és jelent nekik egész életükre. Köszöntjük ezeket a derék bajtársainkat, felszabadult örömeikben egyek vagyunk velük. Köszönjük a bizalmukat és bizonyosak vagyunk benne, hogy ha harmincötven az álszemérem és túlzott szerénység csigaházából elő mertek jönni, igen sokan vannak még rajtuk kívül, akik már szintén nem rabjai az italnak, csak éppen hallgatnak róla. Azt a néhány pályázatot, amelyeknek a közlése ellen a beküldők nem emeltek kifogást, alább közreadjuk. Ajánljuk, olvassa el őket mindenki, akit illet. Ezek az *életből merített példák* többet beszélnek kilométeres elméleti fejtegetéseknél. Megtörtént esetek, élő példák ezek, egyszerűen csak követni kell őket, mert lehet, ha az a bizonyos akarat valahogy megszerezhető hozzá.

És hogy ennek a kérdésnek egyik leggyökere-seb tévedését tisztázzuk: nem csak az az alkoholista, aki a sárga földig leissza magát, hanem az is — talán még inkább az —, aki rendszeresen, minden nap megissza a maga „lityijét“, amint ártatlankodva nevezik a napi méregadagot. Ez a rendszeres lityizés rombolja észrevétlenül, de biztosan, fokozatosan és halálos következetességgel a szervezetet. Ezek az igazi alkoholisták, bármennyire szeretik magukat jámbor kocaiszogatóknak önmaguk előtt is feltüntetni. A rendszeres alkoholvás vagy a gyomrukát, vagy az idegzetüket, vagy a szolgálatukat, vagy a becsületüket, vagy a gyermekeik egészségét, vagy a zsebüket, valami életértéküket egyszer kilyukasztja, valahol és valamikor ez az elkerülhetetlen végzet könyörtelenül eléri őket. Kinek-kinek a maga érdeke hát, hogy ezt idejében és pedig minél korábban megelőzze. Akik hetvenkedve legyintenek egyet mind ezekre — mert vannak ilyenek számosan, — vala-

mikor nagy árat fognak ezért fizetni. De szóljanak most már maguk a pályázó bajtársak, akiknek a józan élet jutalmául emléktárgyat küldöttünk.

I.

1914. Mint sokmillió embertársamnak, nekem is akkor kezdődött a tragédiám. 11 éves voltam, mikor Szarajevóban bomba robbant és egy pisztolyból kilőtt golyók elindították a vérzivataros világháborút. Két testvéretem háborúba vitték. Apám és anyám ennek betege lett. Nem volt, aki gazdálkodjon s kicsiny vagyonunk a galiciánerek zsebébe vándorolt. Testvéreim 75%-kos rokkantként kerültek ki a nagy világégésből. Szüleimet ez annyira megviselte, hogy a bánat megölte őket. Én pedig e sok csapás láttára vándorbotot vettem a kezembe és árván bejártam az országot. Mire 20 éves lettem, több mesterséget tanultam ki, de nem voltam boldog mégsem, mert nem volt senkim e világon. Mihez folyamodtam tehát? Az alkoholhoz.

A templom belsejét csak hírből ismertem és csak hallomásból tudtam azt is, hogy van Isten. Ily lelkiállapotban kerültem a csendőrség kötelékébe. Az italtól azonban még akkor sem mondtam le és a legnagyobb titokban tovább folytattam ezt a nehéz, kétszínű játékot. Most is fáj, ha visszagondolok reá, hogy magam kerestem a bünt és ha előljáróim levették rólam a szemüket, már ittam.

Mintegy 5 évi szolgálat után váratlanul egy idegen őrsre vezényeltek, hogy 3 hónapi időtartamra ott teljesítsék szolgálatot. Már a legelső szolgálatba az őrsparancsnokkal mentem és az egyik uradalomhoz hajnali 2—3 óra közötti időben érkezünk meg. Január lévén, olyan idő volt, amelyre azt szokták mondani, hogy a kutyát sem lehet kiverni. A tanya közelébe érve vettem észre, hogy egy árnyék suhanva megy az istálló felé és mivel hó volt, ki lehetett venni, hogy egy ember igyekszik előlünk menekülni. Utána futva, a sertésólban értem utól. Kiderült, hogy a sertéspásztor volt, aki azért futott előlünk, mert valamikor csendőr volt és nagyon ségelyelte a jelenlegi foglalkozását. Valahányszor csendőrt látott, igyekezett nem találkozni velük. Mivel ez alkalommal a jelzett helyen 6 órás pihenőt tartottunk, én kimentem a sertésólba és dohánnyal megkínálva, szépszóval kikérdeztem élete sorja felől. Amit mondott, az minden képzeletemet felülmulta és ezt soha nem is tudom feledni.

Előadta, hogy egyszerű földművesnek volt a fia s így került a csendőrség kötelékébe. A sok pénz és nagy hatalom, ami előtte azelőtt ismeretlen volt, elvette az eszét és előljárói jóakaró figyelmeztetését mellőzve, ahol csak tehetette, állandóan ivott. Ahány évig szolgált a csendőrségnél, majdnem minden évre kapott italozás miatt kisebb büntetéseket. Mikor pedig a hatodik évét szolgálta, húsvét lévén, őrsparancsnokától kikérdezett loesolkodni. Megittasodott. Mikor pedig már este lett, átment egy szomszéd községbe, mely szintén az ő örskörtükhöz tartozott és ott a napközben elfogyasztott szeszes ital következtében arra vetemedett, hogy egy ottani lakos fiatal asszonyt a csendőrpihenőre felhívatott a kisbíró által, mondván, hogy a csendőrök bűnyűben hívatják. Mikor pedig az asszony megjelent, a kisbíróval két liter bort vitetett a pihenőre és az asszonyt borral megkínálva, erőszakoskodni kez-

Hadparancs.

A most lezárult hadgyakorlatokon örömmel győződtem meg arról, hogy a honvédség fejlődése újból örvendetesen halad előre: a szervezés és felszerelés tökéletesítése az alapos, korszerű kiképzés további tökéletesedését eredményezte. Azok az áldozatok tehát, amelyeket a nemzet védképességének fenntartására hozott és az a nehéz, nagy munka, amelyet a honvédség vezetői és csapattestei végeztek, megteremték gyümölcsüket, a magyar haderő mindig kitűnő szelleme pedig változatlanul él minden katonánkban.

Szükségét érzem tehát, hogy őszinte köszönetemet fejezzem ki ez alkalommal úgy a Honvédség vezetőinek céltudatos, fáradtságot nem ismerő, kitűnő működésükért, mint az összes tiszteknek és a legénységnek azért az odaadásért, amellyel minden nehézséget leküzdve, magasztos kötelességeiknek lankadatlan kitartással eleget tettek.

Szilárdan bízom benne, hogy valamennyiünk további összefogott, csak a Nemzet nagy érdekeit tekintő kitartó munkája mai Honvédségünket méltó utódává fogja tenni a mult idők dicsőséges emlékü magyar hadseregeinek.

Kelt Ujszászon, 1937. évi szeptember hó 15. napján.

Horthy s. k.

dett vele. Következménye az lett, hogy az asszony másnap feljelentette.

A nóta vége pedig mi más lehetett: az elcsapás. Így lett ő, a volt csendőr, ki büszkén viselte a kakastollas kalapot, egy galiciánernek a sertéspásztora, aki nem is olyan régen batyuval a hátán, suttymóban lépte át a Kárpátokat. Ezt szégyelte ő akkor este és ezért akart előlünk megfutamodni.

Elmondta még, hogy leszerelése után megnősült, egyszerű zsellérembernek vette el a lányát. Jelenleg hat gyermeke van, akiket csak a legnagyobb nyomor és nélkülözések között tud nevelni, ha egyáltalán nevelésnek lehet ezt tekinteni. Sírt, mikor ezeket nekem elmesélte és átkozta azt is, aki valaha neki csak egy pohár bort, illetve szeszesítalt adott, kínált.

Mivel a síró embert nem tudom nézni, visszamentem a pihenőre. Őrparancsnokom aludt. Én akkor éjjel nem tudtam aludni. A lámpát meggyújtva, felültem ágyamon és úgy néztem nyugodtan alvó parancsnokomat, ki az igazak és kötelességtudók boldog álmát aludta. Talán otthon maradt feleségére és szép két gyermekére gondolt, akikért igazán érdemes volt élnie. Legalább is nekem ezek jutottak az eszembe, az ágyon álmatlanul ülve. Közben tüzeltem, így a pihenőben jó meleg volt, én azonban fáztam. Visszatekintettem eddigi életemre, de különösen az eltöltött öt csendőrségi évemre és elképzeltem, hogy nekem is csak ez lehet a sorsom és ezt is érdemlem, ha eddigi életemet tovább is így folytatom. Kint a hóvihár tépte a fákat, fel-felkapott hősomókat vágva az ablakokhoz. A kályhaesőben pedig mintha a poklok minden ördöge elszabadult volna, sivített a szél. De én nem láttam és nem hallottam semmit, az én lelkemben sokkal nagyobb vihar dult. Egyet azonban nagyon is láttam, az pedig az őrsparancsnokom és a sertésólban síró volt csendőr arca. Egyszerre megláttam, hogy mi a hűség munka és mi a hűtlen munka jutalma. Az alvó őrsparancsnok boldog, szép, egészséges család feje, — köztisztelettel, közmegbecsüléstől övezve, — a volt csendőr pedig hat éhez, nyomorgó gyermek szerencsétlenségének, boldogtalanságának eleven lelkiismerete. És mindez az alkohol miatt.

Akkor, ott, abban a kísérteties pillanatban megjelent előttem anyám arca és homlokon esókölt, mint mikor az élet útjára eresztett és eszembe jutott, hogy mikor útra bocsátott, csak azt az egyetlen

mondatot kötötte a lelkemre, hogy: „Kedves fiam, légy jó és becsületes mindhalálig!” Ott, azon a csendőr pihenőágyon esküvel fogadalmat tettem, hogy az alkoholt kitörlöm az életemből és nem ismerek többé mást, csak kötelességet. Ugyanekkor büntetést is szabtam magamra, hogy valahányszor eszembe jut az átkozott alkohol, mindannyiszor egy bizonyos összeget teszek a ládámba és abból a szegényeket és elesetteket fogom támogatni. A volt csendőrnek pedig még ma is, valahányszor annak a bizonyos napnak az évfordulója van, 10 pengő értékű csomagot küldök.

Tíz éve annak, hogy szeszesital nem volt a számban s ennek eredménye a következő.

Testben: 5 évi csendőrségi szolgálatom alatt 13 esetben voltam oly beteg, midőn gyengélkedőt jelentettem, összesen 163 napon keresztül. Testsúlyom 62 kg volt. Ezzel szemben a 10 évi józan életmód óta 3 napi gyengélkedő van az egészségem rovására írva, az is egyszerű mandulagyulladás. Testsúlyom pedig állandóan 80 kg körül mozog. Józan életmódom óta a fáradtság előttem ismeretlen valami.

Lélekben: Az alkohol élvezete idején félnék, zárkóztam természetű voltam. Imádkozni soha nem szoktam, templomba is csak akkor mentem, amikor muszáj volt. Elöljáróimat, feljebbvalóimat nem tudtam szeretni és becsülni, mert azt hittem, hogy engem mindenki csak gyűlöl. Ugyanez a beteges lelkiállapot látszott meg írásbeli munkámon is. Ma minden fordítva van.

Erkölesiekben: Az én műveltségem kevés ahhoz, hogy azt az érzést ki tudjam fejezni, ami változás az emberben végbe megy, midőn züllött élet után erkölcsös életmódot él. Nincs annál nagyobb boldogság a világon, mint amikor az ember vállalt kötelességének becsületesen eleget tesz. Akármilyen baj éri az embert az életben, van Istenben való hite. Van-e annál nagyobb boldogság, mikor az ember hűség és becsületes szolgálatát az arra hivatottak elismerik és a végzett munkához arányítva jutalmazták is. Mily véghetetlen jó érzés imával lefeküdni és imával kelni fel abban a tudatban, hogy semmi, Istennek vagy előljáróimnak nem tetsző dolgot nem cselekedtem. Mily boldogság az is, mikor nyugodt lelkiismerettel megyek és jövök haza szolgálatból, egész nap nyugodtan dolgozom, mert tudom, hogy jól végzett munkámért nem megrovás,

Rákóczi-szobor.

(Vincze Rezső th. Szeged — felv.)

hanem dicséret jár. Milyen véghetetlen öröm, ha dicsérő szavakat hallok. Ezt a végtelenül büszke, jó érzést akkor élem át a legjobban, ha visszagondolok az 5 éves alkohelmámorosan eltöltött időre, amikor nem volt olyan percem, hogy ne rettegtem volna egy meglepő tisztí vagy szakaszparancsnoki szemléstől, mert nem volt tisztá a lelkiismeretem.

Anyagiakban: Ezt könnyű leírni. 5 éves szolgálat mérlege az alkohol fogyasztása idején — 0. Olvasd: Nulla, a legnagyobb N kezdőbetűvel.

Ezzel szemben az alig 10 éves józan életmód óta 5000 pengő értékű ingatlan és meleg otthon, ami pénzben kifejezve szintén legkevesebb 5000 pengő.

Anyagiakban szólnunk kell az előléptetésről is, mert végeredményben az előléptetéssel is előljáróink a jókat akarják jutalmazni. 5 éves alkoholos szolgálatom alatt minősítem általános megfelelő. Előléptetés semmi.

Ezzel szemben a józan 10 év alatt a megfelelő minősítést annyira felvittem, hogy ma hála Istennek már kiváló. Ma már őrsparancsnok vagyok és ennek révén jutalmul kaptam a nősülési engedélyt is. Büszkén mondhatom, hogy nincs nálam boldogabb ember sok határban.

II.

1923-ban lettem próbacsendő. A tanfolyamot jeles eredménnyel végeztem. A tanfolyam elvégzése után egy szárnyszékhelyen működő őrsre kerültem. Pár hónapi ottlétem után bajtársaim — kettő kivételével — „spicli“-nek bérmáltak el. E nevet azért kaptam, — ami később kiderült — mert bajtársaimat nem követtem az éjszakai dorbézolásokban. Bántotta őket, hogy a feladott leckét szóról-szóra megtanultam s ezért, valamint ruházatom és sze-

relvényem példás karbantartásáért és takarékoságomért az őrsparancsnokomtól minduntalan dicséretet kaptam.

A leírtakért egyes bajtársaim úgy szolgálatban, mint szolgálaton kívül, durva bánásmódban részesítettek. Azt hangoztatták, hogy nem lesz belőlem jó csendő, ha nem élek a szeszestallal. E „figyelmeztetés“ gondolkodóba ejtett. Ezért elhatároztam magamban, hogy követni fogom bajtársaim példáját. Elhatározásomat csakhamar tett követte. Kimentem — 5 hónap után — az egyik vendéglőbe, ahol cigányozással fogyasztott rizling mellett eme „tudásmat“ gyarapítottam.

Az első kilengésemet csakhamar követte a második, harmadik s így tovább. Ezt azért tettem, hogy bajtársaim ellenszenvétől megszabaduljak. Ez be is következett. Igen. Bajtársaim megszerettek, őrsparancsnokom pedig dorgálni kezdett, mert a volt jó szokásaimat kieseréltem a rosszakkal.

A dorgálások után bajtársaim mindannyiszor azzal vigasztaltak: „Lássá öcsém? az „öreg“ (őrsparancsnokom) azért haragszik magára, mert ő nem olyan fiatal, mint maga s irigyli azt, hogy magát szép énekszólásáért szeretik a nők“. E buzdító szavak őrsparancsnokom ellen gyűlöletet plántáltak belém. Intelmeit figyelmen kívül hagytam.

Lássuk most már azt, hogy hiszékenységemnek mi lett az eredménye. Az, hogy idők multával lebilincselte az alkohol. Oda sodort, hogy az esküvel fogadott szolgálati kötelezettségeimnek szándékos és gondtalan mellőzése miatt jöttek a becsukások. Ez teljesen felkorbácsolta lelki egyensúlyomat.

Elővettem a jobbik eszemet és az igaz útra akartam térni. De már késő volt. A lejtőn nem tudtam megállni. És mi lett a következménye? *Testben állandóan fáradttá, lélekben sötétté, erkölcsökben komisszá, anyagiakban pedig koldussá lettem.* Minden előjárómban és bajtársamban — kik jóra tanítottak és kértek — ellenséget véltem látni.

Fenyítéseim elévülése után 1928-ban őrmester lettem. Szellemi és nyomozási képességemet előljáróim értékelték. Ezért 1929-ben a kerületi parancsnok úrtól ígéretet kaptam, hogy a következő évben vezényelni fog az őrsparancsnok-képző iskolába, ha megemberelem magam. Igen ám, ha az alkohol nem sodort volna ismét a fogdába.

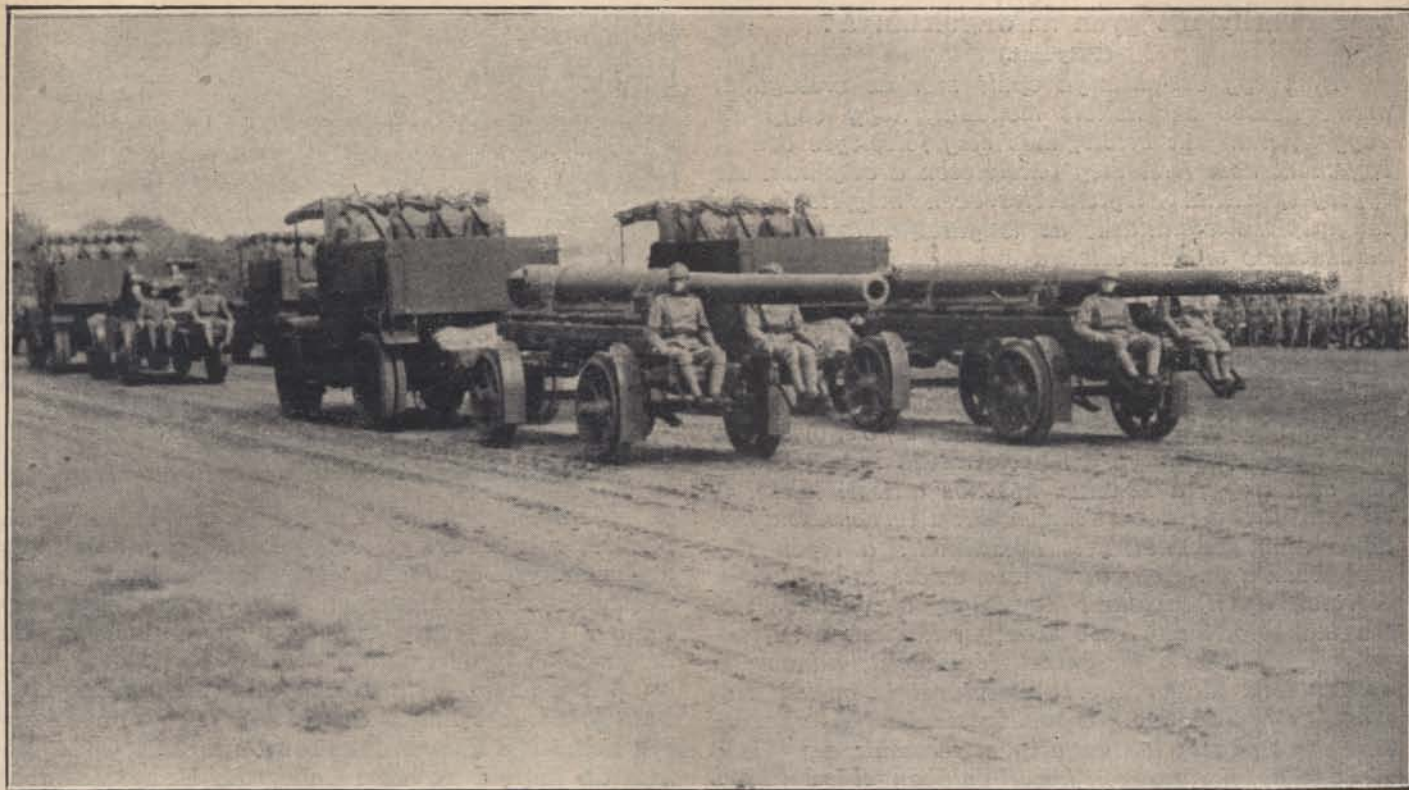
1931-ben elérkezett az az idő, hogy törzsőrmenterré fogok előlépni. De ismét közbeeszt az alkohol, fegyelmetlen magaviseletem miatt megfenyítették és az előléptetésben mellőztek. Ettől számítva egy-egy félév elteltével a kerületi parancsnokság felkérte az író-, számoló- és rajzfüzetemet, valamint egy-egy félév alatt szerkesztett bűnügyi fogalmazványaimat abból a célból, hogy előléptessen. Kifogást nem igen találtak bennük. Előléptetésem azonban mindannyiszor elmaradt a következő indokkal: „Tekintettel arra, hogy a közelmúltban részegséggel kapcsolatos fegyelmetlen magaviselete miatt fenyítve volt, előléptetésre nem jöhet számításba.“

Igy ment ez mindaddig, míg csak az új előléptetési szabály életbe nem lépett, minek folytán hiába van meg most már a kellő minősítem, még a mai napon is mint őrmester szolgállok, de legalább becsületben.

Lássuk most már azt, hogy az alkohol élvezetétől mikor és hogyan szabadultam meg.

Ki tudta?

Az X. sugarat Röntgen Vilmos tanár fedezte fel 1896-ban.

A jugoszláv hadgyakorlatokról: gépkocsizó tüzérség felvonulása.

1933-ban megismerkedtem a feleségemmel, aki az örskörletünk egyik községében lakott. A második találkozásunk alkalmával arra kértem, hogy legyen a feleségem. A kapott felelettel nem dicsekedhetem. A következőket válaszolta: „Megjelenése ellen semmi kifogásom, ellenben azt nagyon jól tudja őrmester úr, hogy én egy tisztességes polgár-család gyermeke vagyok, akit szüleim példásan neveltek fel. Már pedig sem én, sem a szüleim hallani sem akarnak olyan férfiről, aki mint a koresmák címere ismeretes.“ Szégyenérzés fogott el, de aztán meglepetésemből felocsudtam és bocsánatot kértem az alkalmatlankodásom miatt. Elköszöntem.

Este, midőn lefeküdtem, nem jött álom a szememre. Állandóan a „koresmák címere“ jelző motoszkált az agyamban. Végre mégis csak megvirradt. Ebéd után 12 órai eltávozást kértem őrsparancsnoktól. Elmentem a mostani feleségem lakására, aki előző nap úgy megleckéztetett. Apósom fogadott, úgy mint embert fogadni illik. Menetelem célját a szülők elé tártam, akik azonban arról még csak hallani sem akartak. Erre úgy éreztem magamat, mintha a szoba padlózata süllyedne velem egy lát-hatatlan szakadékba. Ezt észre is vették rajtam. Ekkor a leány hozzám lépett s a következőket mondta: „Őrmester úr! Ha ígéretet tesz, hogy az italtól lemond, felesége leszek!“

Az elhangzott szavak hallatára, a mennyei angyalok harsonáját véltem felcsendülni a lelkemben. A kívánságot megfogadtam, eskümmel pecsételtem meg. Megkezdtem az új életet. Eleinte nehezen ment. Pár hónap elteltével pedig úgy éreztem, hogy levettem magamról a sátán ruháját.

A bekövetkezett változások után testben fűrgévé, lélekben emberivé, erkölcsiekben példássá és anyagiakban (elég gyorsan) három katasztrális

szántóföld tulajdonosává lettem, melynek értéke 1700 P.

Ma, midőn Istennek jóságos kegyelméből a 35. életévet élem, sokkal fiatalabbnak, egészségesebbnek, törekvőbbnek, kötelességtudóbbnak, Istent tisztelőbbnek és embertársaimat megbecsülőbbnek érzem magamat, mint akkor, midőn a sátán ravasz és rosszra csábító nedűjét, az „alkoholt“ élveztem.

Mindezeket pedig feleségemnek, az ő nyílt és őszinte szavainak köszönhetem. Ha ez nem úgy történt volna meg, mint ahogyan megtörtént, bizonyára manapság és is úgy rónám az országutakat, mint a csavargók és ingyenc falattá válhattam volna az ő gyarló emberi testüket emésztő férgeknek.

Bajtársaim! Sir bennem a lélek, midőn visszapillantok a multba. Gyűlölettel gondolok azokra a volt bajtársaimra, akik letérítették a jó útról és ha nem félnék Istennek parancsolataitól, valamint a büntetőtörvénykönyv súlyos paragrafusától, bosszúmat nem hagynám parlagon! Ha ők tudnák mindazt, hogy rosszmájúságukkal, gonoszságukkal mennyi keserű és szomorú napot zúditottak reám, istenfélelemben, erkölcsökben, anyagiakban mennyire megkárosítottak, úgy kutyamódra alázkodnának meg előttem és bocsánatért esdekelnének egy majdnem egészen elrontott élet büne miatt.

Sorsom legyen élő példa mindazon bajtársaimnak, akik netán hasonló lidérenyomás alatt szolgálják e sok sebtől vérző, de puha kenyeret adó Magyarországot.

(Folytatjuk.)

Ki tudja?

Ki volt Canova és Thorwaldsen?

Milyen legyen az őrszlaktanya?

(Pályázat.)

Nem egy őrszlaktanya épült már az országban, amire később azt kellett mondani, hogy vagy ez, vagy az hiányzik belőle, más meg fölösleges benne, egyszóval nem felel meg tökéletesen a céljának. Az egységes, nekünk legtökéletesebben megfelelő laktanyatípus kialakulását az is gátolja, hogy a legkülönbözőbb eredeti célokra épült házakat vagyunk kénytelenek kibérelni, sokszor csak az igazán legkényyszerítőbb átalakításokkal s ha pedig a községek, uradalmak építenek, egyéni felfogásoknak a tervek megszületésében tág tere nyílik.

Szeretnénk pályázat keretében néhány laktanyatervet kapni, amelyek számolnak: a) 6 fős, b) 8 fős, c) 12 fős őrszlaktanya legaprólékosabb igényeivel is. A 8-ashoz egy, a 12-eshez két női altiszti lakást is tervezni kell a rajzon. Ismételjük: a terveknek aprólékos számításokkal kell készülniök: a légénységi szobákban a bútorok elhelyezése, az összes helyiségek méretei, ajtók, ablakok nagysága, alakja stb., stb. Ha indokoló, magyarázó szöveget kapunk a rajzokhoz, jó. Nemcsak az épület (épületek), hanem az egész telek (udvar, kert) elosztását is be kell rajzolni. Fényűző igények mellőzését kérjük a terveken, mert mi azt a laktanyatípust keressük, amelyik a mai gazdasági viszonyok között valóban fel is építhető.

Pályázatot a csendőrség minden tagjától elfogadjunk. Határidő: december 15. Az eredményt a jövő évi január 15-i számunkban fogjuk közölni. Első díj: 50 P, második díj 30 P, harmadik díj: 20 P. A legjobb terveket közölni fogjuk.

Vitéz Nagybányai Horthy István
lovassági tábornok.

Vitéz Nagybányai Horthy István lovassági tábornok, volt lovassági felügyelő, a főrendiház tagja, a Kormányzó Ur Ófóméltósága testvérbátyja a bécsi Collegium Hungaricumban, 80 éves korában, szeptember 23-án, félegy óraker rövid szenvedés után meghalt.

Vitéz nagybányai Horthy István lovassági tábornok a múlt héten Grázban járt, hétfőn Bécsbe érkezett. Útközben valószínűleg meghűlt és légsőhurutot kapott. A bécsi Collegium Hungaricumban ápolás alá vették. A betegség azonban továbbfejlődött és csakhamar tüdőgyulladás lépett fel, amely állandóan súlyosbodott úgy, hogy a szervezete nem tudott megbirkózni a súlyos betegséggel és 23-án hajnalban meghalt.

vitéz Nagybányai Horthy István l. tábornok temetési menete.

Vitéz Nagybányai Horthy István 1858-ban született Kenderesen. A középiskoláit Pozsonyban és Debrecenben végezte, a jogot a bécsi és a budapesti egyetemen hallgatta és az utóbbin tett jogtudományi államvizsgát. Mint egyéves önkéntes az ulánusoknál szolgált, később tényleges szolgálatba lépett. 1882-ben nevezték ki tényleges állományú hadnaggyá a 4-es huszárokhoz. Végigküzdötte különböző harcateren a világháborút. E közben, 1916 évben érte tábornokká való előléptetése is. A híres limanovai ütközet legváltóságosabb óráit az ő dandára küzdötte végig. A nemzeti hadsereg megszervezésekor a lovasság tisztikara egyértelműleg őt kívánta lovassági felügyelőnek. 1919-ben altábornaggyá nevezték ki. Három év múlva, mint lovassági tábornok nyugalomba vonult és attól kezdve a gyömrői, majd pedig Baja melletti birtokán gazdálkodott. Halála napjáig lelkes támogatója volt a magyar lovasportnak.

Holttestét Bécsből Budapestre szállították és a Kálvin-téri református templomban ravatalozták fel. Innen kísérték szeptember 25-én országos részvét mellett, fényes gyászpompával utolsó útjára. A ravatalt koszorúk tömege borította.

Tíz órára a templom teljesen megtelt előkelő gyászoló közönséggel. *Kormányzó Ur Ő Főméltóságán* és családtagjain kívül ott volt a gyászoló közönség soraiban Serédi Jusztinián bíboros hercegprímás, József Ferenc kir. herceg, Darányi Kálmán miniszterelnök vezetésével a kormány tagjai teljes számban, báró Radvánszky Albert, a felsőház alelnöke, Sztranyavszky Sándor, a képviselőház elnöke, Kornis Gyula alelnök, gróf Teleki Pál és gróf Esterházy Móríc volt miniszterelnökök, továbbá a polgári és katonai hatóságok legfőbb vezetői, a tábornoki kar, az egyházak, a főváros, a gazdasági és társadalmi élet előkelőségei. Megjelentek teljes számban a diplomáciai kar tagjai és a külföldi katonai attasék, a honvédség és csendőrség tisztikarának nagyobb küldöttsége.

A gyászszerartást Ravasz László püspök végezte, aki ennek keretében magasszárnyalású gyászbeszédet mondott.

A szertartás után a gyászinduló hangjai és a kivonult csapatok tisztelgése közben a koporsót a templom elé vitték és ott ágyútalpra erősítették. Megalakult a gyászmenet, amely a Múzeum-körúton, Károly király-úton át haladt a Berliini térre, a Nyugati pályaudvar érkezési oldala elé. Az útvonalon végig sűrű sorfalat állott a közönség.

A pályaudvar elé érve, a koporsót leemelték az ágyútalpról és az udvari várótermen keresztül a perronra vitték. A holttestet a készenálló különvonat első kocsiába emelték be. A vonaton ezután helyet foglalt a Kormányzó Ur Őfőméltósága, családja és kísérete. A különvonat néhány perccel 12 óra előtt kigördült a Nyugati pályaudvarról Kenderes felé.

Kenderesen a koporsót a kastély boltozatos főbejáratában ravatalozták fel. A gyászszerartást Makláry Károly debreceni református püspök végezte. A gyászszerartás után megalakult a gyászmenet, melynek élén csendőrszakasz menetelt és a kenderesi temető felé indult, ahol vitéz nagybányai Horthy István földi maradványait a Horthy-család sírboltjában helyezték örök nyugalomba.

A nemzet, mely kiváló fiát vesztette el az elhunytban, részvéttel osztozik a Kormányzó Ur Őfőméltósága mély bánatában.

Gróf Ráday Gedeon.

Szeptember 22-én fél nyolc órakor ikladi birtokán 65 éves korában elhunyt gróf Ráday Gedeon m. kir. titkos tanácsos, volt belügyminiszter, felsőházi tag.

Gróf Ráday Gedeon ismert szereplője volt évtizedek óta a magyar közéletnek. 1872-ben született Budapesten. Atyja honvédelmi miniszter volt. Középiskoláit a bécsi Theresianumban végezte, majd a bécsi egyetemen jogtudományi államvizsgát tett. 1894-ben, mint közigazgatási gyakornok, Pest vármegye szolgálatába lépett, ahol később szolgabíró lett. 1910 májusában Pest vármegye és Kecskemét város főispánjává nevezték ki. Főispáni tisztségéről a Tisza-kormány távozásakor mondott le. Tagja volt a főrendiháznak.

Mint politikus, a szabadelvűpárt, majd később a munkapárt tagja volt. 1917 őszén bevonult katonának, egy évig haretéri szolgálatot teljesített. Az összeomlás után birtokán gazdálkodott, 1919 márciusában a bolsevisták elfogták, de később kiszabadult. Amikor újabb elfogató parancsot adtak ki ellene, Bécsbe menekült, ott csatlakozott Bethlen István gróf csoportjához, majd Bécsben és Szegeden résztvett az ellenforradalmi munkában. A kommun leverése után Bécsben likvidálta a bécsi komitét ügyeit.

1919 szeptemberében Pest és Szolnok vármegye, valamint Kecskemét kormánybiztosa lett. 1921 április 14-én a Bethlen-kormányban belügyminiszterre nevezték ki és tárcáját megtartotta december 3-ig, amikor átadta Klebelsberg Kunó grófnak.

Az első nemzetgyűlésen pártonkívüli programmal Pécs városát, a másodikban és az 1931. évi országgyűlésben egységspárti programmal Nagykőrös városát képviselte. 1928-ban Kormányzó Ur Ő Főméltósága az I. osztályú magyar érdemkeresztel tüntette ki. 1935 júniusában a felsőház tagja lett.

Holttestét szeptember 24-én 14 órakor helyezték örök nyugalomra az ősi családi kúriából; az Aszód melletti Ikladon. A temetésen a csendőrség képviseletében *Kézdivásárhelyi Nagy Gyula* tábornok, a m. kir. csendőrség felügyelőjének helyettese vezetése alatt tisztiküldöttség jelent meg.

Pilch Jenő ny. ezredes

folyó évi szeptember hó 12-én Budapesten elhunyt. A Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja volt és egyik díszje a magyar katonai irodalomnak, hadtörténelmi kutatásoknak. A Magyar Katonai Írók Körének évekig ügyvezető alelnöke. Hivatott írói tollát kimagasló lelkeség és rendkívüli szorgalom vezette, elhunytával a magyar katonai irodalmat nagy veszteség érte. Szeptember 14-én helyezték örök nyugalomra a farkasréti temetőben.

Bászler János ny. alezredes

szeptember 11-én Fonyód—Alsó Bétatelepen, 57 éves korában hirtelen elhunyt. Önkéntesi évét 1900/1901-ben szolgálta a volt cs. és kir. 61. gyalogezredben. A csendőrséghez 1901 április 1-én lépett át a volt kassai IV. kerületnél. 1901 október 16-ával hadapródtiszthelyettesé, majd 1902 május 1-én hadnaggyá nevezték ki. 1909 március 1-én az aradi szakasz parancsnokságával bízták meg, majd ugyanott a csendőrszárnyparancsnokság vezetését veszi át 1913 május 1-én. Századossá 1913 november 1-ével nevezték ki. A világháborúban részt vett és kiváló érdemei elismerésül 1917-ben a legfelsőbb dicséret elismerés bronz érdemérmével, majd 1918-ban a hadiékítményes vöröskereszt II. osztályú díszjelvényével

tüntették ki. A háború után Kecskeméten, majd Miskolcon teljesített szolgálatot. Mint alezredes került nyugállományba 1924-ben. Temetésén, szeptember 14-én részt vettek: a kaposvári IV. csendőrsztyá parancsnoka: Császár István alezredes, a kaposvári III. osztályparancsnokságtól Czoborczy Kálmán százados, a fonyódi, balatonboglári és balatonberényi őrs legénysége, Fonyód község előljárósága, számos nyugállományú csendőrbajtárs és polgári ismerőse. A III. csendőrkerület tisztikara nevében Császár István őrnagy, a fonyódi őrs legénysége nevében Nagy Gyula tiszthelyettes, őrsparancsnok helyezte koszorút a ravatalra. Bászler alezredest édesanyja, özvegye, unokái és nagyszámú rokonsága gyászolja velünk együtt, akik emlékét kegyelettel őrizzük meg.

Halálos kimenetelű gépkocsibaleset. Nyolc év óta roboznak az országutakon közlekedési csendőreink, örködve az utak rendje, biztonsága felett. Nyolc év multával, szeptember 15-én követelte szolgálataunknak ez az új, modern hajtása az első halálos áldozatát. 1937 szeptember 18-án Kun-szentmiklóson csendőrsírt ástak. Fria, koszorúborította hant takarja azóta Jáfás Pál budapesti közlekedési őrsbeli csendőrnek, a közlekedési szolgálat első csendőr-vértanújának hamvait, aki kötelessége teljesítése közben, motoros szolgálatban életét vesztette.

Szeptember 15-én 11 óra körül, a honvédség őszi nagygyakorlatainak a lefűvése után vitéz Ridegh Rajmond őrnagy az F-005. forgalmi rendszámú Balilla gépkocsijával a besenyszögi úton Szolnokra igyekezett. A gépkocsit kb. 60 kilométeres óránkénti sebességgel a budapesti közlekedési őrsre beosztott Jáfás Pál csendőr vezette, aki kipróbált régi gépkocsivezető volt. Szolnok előtt a 2. és 3. kilométer között levő 600 és 800-as hektométerkövek közelében az út gödrös, bukkanos. Az egyik bukkanóban a bal első hordrugó hirtelen letört, így a gépkocsi bal első kereke 5 centiméterrel előre került, mint a másik. Ez gyors irányváltást okozott úgy, hogy a gépkocsi a következő pillanatban az út baloldaláról az út jobboldali mély árka felé húzott. A jobboldali kerekek már az árok lejtőjén futottak, amikor sikerült a gépkocsit balra kormányozni. A kocsi jobb első kereke az árok széléről kikerülve, hirtelen engedett a kormányzásnak s a gépkocsi az úton keresztbe fordult. A tömeges emberek a gépkocsit hosszantengelye körül olyan erővel fordították át, hogy az oldalirányban átfordulva, újra a kerekekre állt, majd hátrafelé legurult az árokba, s ott állva maradt.

Jáfás Pál csendőr temetése

A felborulás alkalmával vitéz *Ridegh* Rajmond őrnagy kiesett a kocsiból és agyrázkódáson kívül súlyos, de nem életveszélyes sérüléseket szenvedett. *Járfás* csendőr az átfordulás pillanatában a gépkocsi alá szorult és olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy azonnali kórházba szállítása után néhány perc múlva meghalt. Honvéd bajtársak segítettek a szarancsétlenül jártakon. Egy odaérkező személygépkocsira emelték *Járfás* csendőrt, de már minden hiába volt.

Járfás csendőrt fiatalon, élete virágában ragadta el közülünk a halál. 1909-ben született *Kerekegyháza*-n. A magyar rónák derék fia volt. 1927 január 5-én, toborzás útján a m. kir. 5. honvéd tüzérsztyálánál avatták fel. 1928 október 23-án a m. kir. folyamórséghez helyezték át, ahol fokozatosan címzetes negyedessé léptették elő. 1933 április 1-én a m. kir. csendőrség állományába jutott. 1934 október 1-én véglegesítették. Először a gődöllői osztály állományában, majd 1936 szeptember 1 óta a budapesti közlekedési őrsőn teljesített szolgálatot. Kötelességtudó, derék csendőr volt, aki kivívta előljárói becsülését és szeretetét.

A csendőrség a maga halottjának tekintette a szolgálata teljesítése közben csendőrhaltál halt derék és kiváló bajtársát otthonába — *Kunszentmiklósa*-ra — szállíttatta. Temetése szeptember 18-án 15 órakor volt *Kunszentmiklóson*, amelyen a fájdalomtól megtört szülőikön, testvéreken és menyasszonyán kívül résztvett a m. kir. honvédség tisztí küldöttsége, továbbá vitéz *Sellyey* Vilmos alezredes, a nyomozóosztály parancsnoka. *Kontra* Kálmán százados, a közlekedési és híradó alosztály parancsnoka. *Sisdy* László százados, a kalocsai szárny parancsnoka, a kunszentmártoni szakasparancsnok, a közlekedési és híradó alosztály, a kunszentmiklósi és környékbeli őrsők szolgálatmentes legénysége, valamint a lakosság többszáz főnyi tömege. A gyász kíséretet és a díszszakaszt a pest-szenterzsébeti gyalog tanulóosztály szolgáltatta.

A holttestet a szülői házban ravatalozták fel. A ravatalra a m. kir. honvédség, a m. kir. csendőrség, a nyomozó osztályparancsnokság tisztikara és legénysége, a közlekedési és híradó alosztály parancsnokság tisztikara és legénysége és a budapesti közlekedési őrs legénysége helyezték koszorút. A gyászszertartás az udvarban zajlott le, innen kísérték a holttestet a gyászmenet utolsó útjára, a kunszentmiklósi sírkertbe.

A temetőben, az egyházi szertartás befejeztével, vitéz *Sellyey* Vilmos alezredes lépett a koporsó elé és a következő szavakkal búcsúztatta a halott bajtársát:

„*Bajtársi szeretettel búcsúznunk tőled, Járfás Pál csendőr. Szíved, lélekkel derék magyar csendőr voltál. Részed van abban, hogy a csonka magyar haza közbiztonsága ma páratlan a világon. Legutóbb a honvédség gyakorlataival kapcsolatos közbiztonsági szolgálatot fáradhatatlan buzgalommal végeztél, eközben haltál csendőrhaltál. A hűséges kötelességteljesítés szent tüzeiben égő lelked átlendült az örökkévalóságba, a hősök seregébe, vitéz Csaba vezér, Szent László király milliónyi táborába.*

Piros véred parányait az országot porával szerte hordta a szél és a hadiszekerek dűbörgő kereke az egész országban. A haza szent földjén szétszóródott vércseppeid jelzik, hogy a magyar néperért éltél és haltál meg.

Vélünk itt van sírodnál a m. kir. honvédség és a m. kir. csendőrség sok ezer harcosának lelke. Aldoatos hősi példád nyomán fogadalmat teszünk: Hiven! Becsülettel! Vitézül! és Téged örökre a szívünkbe zárunk.

Járfás Pál csendőr, Isten veled!”

Ezután visszaadták a magyar arya földnek szülőltjét, lebecsajtották a koporsót. A bajtársak néma tiszteletadással búcsúztak.

Leleplezték a német katonák emlékművét a Hősök-temetőjében. Szeptember 19-én leleplezték le szép ünnepség keretében a világháborúban meghalt s a Hősök-temetőjében nyugvó német katonák síremlékét. A *Kormányzó Úr Ő Főméltósága* képviselőjében *Röder Vilmos* gy. tábornok, honvédelmi miniszter, a kormány nevében *bárcsiházi Bárczy István* államtitkár, a székesfőváros részéről *Szendy Károly* polgármester és *Salamon Géza* tanácsnok jelent meg az ünnepségen. Résztvett ezenkívül a leleplezésen vitéz *Sónyi Hugó* gyalogsági tábornok, a honvédség főparancsnoka és igen sok magasrangú tiszt. A német követség teljes számban megjelent. Az ünnepség megkezdése előtt érkezett *József* királyi herceg *Augusta* királyi hercegnő társaságában. A Himnusz elénekzése

után *Szendy Károly* először németül, majd magyar nyelven tartott beszédet. Az emlékműről ezután lehullott a lepel, majd *Otto von Erdmannsdorff* német követ mondott köszönetet *Budapest* székesfővárosnak, amely az emlékmű felállításával újabb tanujelét adta a magyar—német barátságának. Az első koszorút a *Kormányzó Úr Ő Főméltósága* nevében *Röder Vilmos* honvédelmi miniszter tette le az emlékműre.

Tanulságos nyomozások rovatunk anyagtorlódás miatt ma számunkból elmaradt.

A *Magyar Rendőr* szakirodalmi rovatából közöljük azt a kritikát, amit a rendőrség egyik neves szakembere és írója a szeptember elején megjelent *Miskolczi—Pinczés—Cziáky-féle csendőrségi büntetőjogi tankönyvről* írt.

„A m. kir. csendőrség mint közbiztonsági s mint karhatalmi szerv egyaránt, testvérintézménye a m. kir. rendőrségnek. Nemcsak a közös munkaterületeinken s közös feladataink megvalósító robotos munkájában vállaljuk és istapoljuk ezt a testvériséget, hanem a jó testvér szeretetével kísérjük figyelemmel és örvendezünk a m. kir. csendőrség minden sikerének.

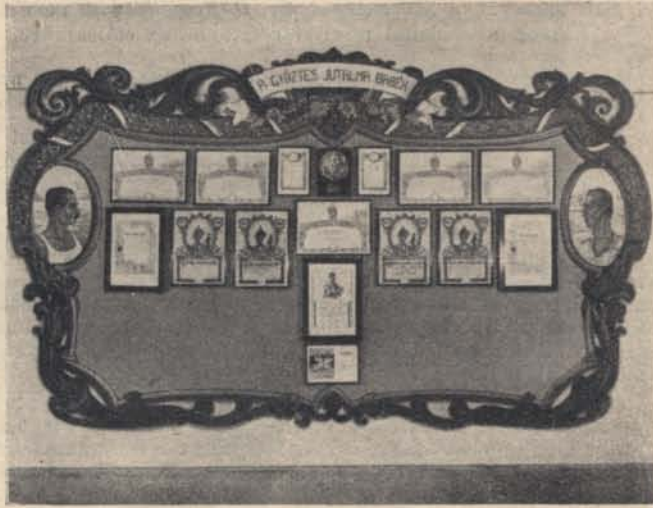
Az az evolúció, amelyben a magyar csendőr a közbiztonságunk világhírű katonájává vált, — nem állt meg, sőt napról-napra izmosodva mutatja meg azt, hogy a céltudatos irányítás és a pályának szeretetével összekapcsolt energiák újabb és újabb nagyszerű erő kifejtésre képesek.

Alig hagyta el a sajtót a nemzetközi viszonylatban is híressé vált *Ridegh-Olechváry-féle „Büntetőjogi nyomozástan”*, már is újabb, remek csendőrségi szakkönyv jelent meg a könyvpiacra és jelzi egyben a csendőrségi szakoktatás kiváló minőségének további emelkedését és jelzi a magyar akaratnak és ésszének minden téren kifogyhatatlan erőforrásait.

Dr. Miskolczi Ágost kir. főügyész helyettes, *Pinczés Zoltán* csendőralvezredes és *dr. Cziáky Ferenc* alezredes hadbíró szerzői munkájában jelent meg „*A magyar büntetőjogi gyakorlati kézikönyve a m. kir. csendőrség számára*” cím alatt az a kétkötetes s csaknem 2000 oldalt kitevő könyv, amely hivatva van a csendőrségi szakoktatás során a büntetőjogi fekvényes labirintusaiban a csendőrt vezetni. Ennek a nagy munkának szűkre szabott hasábjainkon nehéz volna adni a kritikáját, egy mondatral lehet tömören jellemezni annak értékét: *minden benne van, amit tanítani kell és minden, amit a gyakorlatban tudni kell.* A lényeg azonban nem az anyag terjedelmében fekszik, hanem annak hasznosságában; látszik, hogy a jogász és a gyakorlati ember szerencsésen sikerült összefogásában születtek meg a könyv mondati s akik írták, behelyezték magukat a jó pedagógusnak abba a viszonylagossági érzetbe, amelyben a tanuló és az elsajátítandó anyag közti kapcsolat megteremtődik. Ennek a könyvnek az olvasásakor önkéntelenül eszembe jutott *Pinczés* alezredesnek a *Csendőrségi Lapok* évekkel ezelőtti főszerkesztőjének a szerkesztés során kifejezésre juttatott vonalvezetése: „csak akkor tudunk igazán tanítani és szórakoztatni, ha a feltálatást olyan vonatkozásban emeljük művészté, hogy az éppen az olvasóinkra legyen szabva”. Ez a könyv pedig a feltálatást művészté emelte. Nyelvezete nem cikornyás, kerüli a nehéz jogász kifejezéseket, a büntetőjogi események tényálladási elemeinek magyarázatánál a legnehezebb fogalmakon is könnyen vezet át olvasóját. A törvényszakaszok interpretációja sehol sem szakad le a gyakorlat követelményeitől, rámutat a tennivalókra. A műnek kiváló értéke s ezért *minden gyakorlati jogásznak nagy hasznára válhat*, hogy nagyon alkalmas jelzésekkel az összes tudnivalókat törvényszakaszkonként tünteti fel az üldözhetéstől a hatáskörig. Áttekinthetőségét nagyban fokozza az a tény, hogy a hivatkozásoknál nem elégzik meg a hivatkozott törvényhely számszerű feltüntetésével, hanem azt mindjárt idézi is, ami nagy kényelmet jelent az olvasónak. Az anyag összemarkolása mindenhol logikus és a célnak megfelelő. A büncselekmények különféle fajtáinál a bevezető és általános magyarázatok egész újszerűen jelentkeznek, hogy csak egy példát ragadjak ki: a vagyonellenes büncselekményeket a könyv a magánjog és a büntetőjog közti határvonal meghúzásával már ab ovo plasztikussá emeli ki. A Bp. és a katonai büntető joganyag, valamint a kihágási anyag ismertetéséhez szorosan kapcsolódik a nyomozó közegek legteljesebb kioktatása tennivalóit illetően s a könyv e tekintetben is hűzágptólónak mutatkozik.

Szívből gratulálunk a neves szerzőknek kiváló munkájukhoz s kívánjuk, hogy úttörő művük vigye előbbre a magyar élni akarás beteljesedését. *Dr. Unger Jenő jogakadémiai magántanár, rendőrfogalmazó.*

A salgótarjáni gyalog tanalosztály elhelyezési körletében díszes helyet készített a tanalosztály legénysége által sportban nyert I. díjak oklevelei számára. A gondolatot a sport nemes szeretete és értékelése sugallta, a művészi kikép-

zés pedig méltó keretet ad a szorgalom, kitartás, küzdőképesség sportbeli sikereinek: az okleveleknek. Az az érzésünk, hogy ahol a sportok iránti szeretet ilyen formában is megnyilvánul, ott hamarosan szűk lesz ez a díszes falmező, amelyet nagyon találóan „Dicsőség fal”-nak neveztek el.

Vitézi házavatás Budapesten. Budapest egyik legszebben fejlődő külső kerülete, a Zuglói, új részlettel gazdagodott. A Nagy Lajos király-út és Fogarasi-út keresztezésénél felavatták a Horthy Miklós Kertváros eddig felépült ötvennyolc vitézi lakását. Budapest székesfőváros, az ország több vidéke után, szintén bekapcsolódott abba a mozgalomba, amely a világháború hőseinek földhöz és lakóhelyhez juttatását célozza és máris szép eredményt ért el. Egyhangú határozattal száz, egyenként 160 négyszögölnyi bekerített, közművekkel ellátott telket adományozott a főváros a Vitézi Széknak. Ezen a telkeken épültek fel a takaros, mutatós családi házak egy-, két- és háromszobások. A tulajdonosok szőlőtökeket, facsemetéket és virágpalántákat is kaptak a házhoz tartozó telek beültetésére. Az ingyenes telkeken beiktatott vitézek 27 év alatt térítik meg az építési költségeket.

A nyiregyházi pénzügyőrök vitézi házának ünnepélyes átadása. A nyiregyházi pénzügyigazgatóság kerületéhez tartozó pénzügyőrség az 1937 január 23-án megtartott táncestély jövedelméből Nyiregyházán egy vitézi házat építtetett és azt vitéz Pomázi István nyiregyházi lakosnak adományozta. A vitézi házat szeptember 19-én 10 órakor ünnepség keretében adták át a tulajdonosának.

Fegyverhasználatok. A szirmabesenyői őrs állományába tartozó Agyagos Miklós őrmester és Cipő János próbacsendőr alkotta járór szeptember 16-án éjjel sajtóval közönségen Laszati (Juhász) József, szökésben levő veszélyes gonosztevő után nyomozott és a gyanúsított kertjében lesállást tartott. A járór 23 óra 25 perckor észlelte, hogy a gyanúsított lakására igyekszik a megállásra szólította fel. Laszati erre futásnak eredt s a járór egy izben utána lőtt. Laszati József súlyosan megsérült és sérülésével a miskolci Erzsébet-kórházba szállították, ahol 17-én fél 12 órakor meghalt. Laszati ellen már korábban az ónodi őrs járóre szuronyt, az ónodi őrs parancsnoka pedig eredménytelenül lőfegyvert használt, de mindannyiszor sikerült elmenekülnie. — A vasasi őrs állományába tartozó Fülöp Mihály törzsőrmester és Molnár József III. próbacsendőr alkotta járórt Püspökbagád közönségen Abel János romonyai lakos lefegyverezési szándékkal megtámadta és a járórvezető puskáját megragadta. A támadás elhárítása céljából Molnár III. próbacsendőr Abel János ellen szuronyt használt. Abel sérülése könnyű természetű, nem életveszélyes. A járór tagjai nem sérültek meg. A kivizsgálások folyamatban vannak.

Dicséreték. A m. kir. csendőrség felügyelője dicséret okirattal látta el: Nagy András pécsi IV. kerületbeli tiszt-helyettes, mert 26 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt, előbb a közbiztonsági szolgálatban általában, később éveken át mint őrsparancsnok igen buzgó és eredményes tevékenységet fejtett ki. — A pécsi IV. kerület parancsnoka nyilvánosan megdicsérte: Bányai Pál és Kővári Lajos csendőröket, mert a székszárdi gyalog tanalosztályánál előbbi 10 hónap, utóbbi pedig egy évet át, mint oktatósegéd, fegyvelmet magatartás mellett, követésre méltó szorgalmával és fáradhatatlan buzgó odaadásával a próbacsendőrök kiképzését előmozdította, előjáróit odaadó lelkiismeretességgel támogatta, alárendeltjeit pedig igen helyes irányban befolyásolta. — A szegedi V. kerület parancsnoka dicséret okirattal látta el: Kardos József törzsőrmestert, Horváth Károly őrmestert, mert öt éven át, Szőke Illés csendőrt, ment négy éven át a Kormányzó Ur Ó Főméltósága legmagasabb személyének biztonsága érdekében teljesített felelősségteljes szolgálatokat mindenkor átlagon felülemelkedő buzgalommal, éberséggel, hűséggel látták el és fegyvelmet magatartásukkal bajtársaiknak igen jó példát mutattak. — Nyilvánosan megdicsérte: Rózsa Jenő, Varga Mihály I., Tóth Bálint, Balogh László, Bogár András és Papp Imre csendőröket, mert a Kormányzó Ur Ó Főméltósága legmagasabb személyének biztonsága érdekében teljesített felelősségteljes szolgálatokat mindenkor a legnagyobb lelkiismeretességgel, éberséggel, hűséggel látták el és példás magaviseletet tanúsítottak.

Kaptuk a következő levelet: Tekintetes Szerkesztőség! A csepregi hívek vezetésem alatt 112, mint minden évben, ez idén is, e hó 11–12-én elzarándokoltak Vasvárra, amely bücsújárá helyen, a nagy esőzés miatt a Domonkos-rendi házfőnök úr jóvoltából, egyik nagy teremben kaptunk elhelyezést. Ily nagyobb összejöveteleken megtörténik másutt is, hogy a nemvárt pillanatban megdörmölnek az embereket. Így történt több hívennél is: pénzt és esernyőjét vitték el. A panaszra jelentést tettem a vasvári m. kir. csendőrségnek és a tetteseket hamarosan kézre is kerítették, amely gyors és szolgálatkés tevékenységükért és ügybuzgalmukért ezúton is hálás köszönetünket fejezzük ki. Csepreg, 1937 szeptember hó 16-án. Zauf János ny. ig. ktanító.

Csendőrségi Közlöny 18. szám. Személyes ügyek. Miniszteri rendeletek. Odaitéltetett: a III. osztályú tiszt szolgálati jel dr. vitéz Ujlaki László századosnak. Állandó nyugállományba helyezték: Szabó József III. és Veres András I. székesfehérvári II. kerületbeli tiszt-helyettes. — Névváltoztatás: Buhalla József próbacsendőr családi nevét, belügyminiszteri engedéllyel, „Tarcali”-ra változtatta. — Szabályrendeletek.

Szörme — Bunda
csak akkor jó,

ha az **RÁCZ** szücsstől való
IV. VÁROSHÁZ-UTCA 6. SZ.

CONTINENTAL-PORTABLE 34-37

WANDERER gyártja,
csak jó lehet!

**CSENDŐRSÉGI ÍRÓGÉPMODELLJEINK
BEÉRKEZTEK! SZENZÁCIÓSAK!!!**
Kérjen díjtalan PRÓBAHASZNÁLATRA még ma gépet
GOY ÉS KOVALSZKY BUDAPEST
magyarországi vezérképviselettelől
V., Nádor-u. 11.

A paprika hozzáadásával készített likőr előállításának és forgalombahozatalának megengedése. — Értesítés a m. kir. belügyminisztérium VI. c. (csendőrségi személyi) osztályának távbeszélőszámairól.

A Cs—8/a jelzésű „Irányelvek a m. kir. csendőrség kiképzésére és oktatására“ c. szolgálati könyv, az iskolák és tanfolyamok részére összeállított tantervek nélkül, korlátolt számban szerkesztőségünkben kapható. Az említett szolgálati könyv önnagában is teljes, mert a tantervekre csak az iskolák előadónak van szükségük. Ára: 1.50 P. Újabb kiadásra nem lehet számítani, később tehát nem lesz kapható.

Tandijmentes nyelvtanfolyamok a Külügyi Társaság védősége alatt. Az évek óta népszerűségnek örvendő angol, német, francia, olasz és spanyol nyelvtanfolyamok a Barsay-utcai gimnáziumban ismét megkezdődnek. Az első negyhónapos félév 1938 február 1-ig tart. Külön kezdő-, erőskezdő-, haladó-, felső és társalgási tanfolyamok. Az órák délután 5 és 9 között vannak, hetenként kétszer. Tandíj nincs. Beiratkozás szeptember 27-től minden hétköznap délután 5 és 9 között a Barsay-utcai gimnázium épületében (Barsay-utca 5, Erzsébet-körút mellett.) Telefoni felvilágosítások: 330-734. Beiratási díj a negyhónapos félévre P. 10.—, közalkalmazottaknak, két tanfolyamra iratkozókknak P. 9.—.

Dr. Zamaróczy Zamaróczy Zsigmond nyug. áll. tábornok-hadbíró, budapesti ügyvéd (XI., Horthy Miklós-út 30.) honvédségi védői működését ismét megkezdte.

Megvenne egy használt írógépet *Acs János* ny. tisztihelyettes Gyöngyös, Attila-u. 2. sz.

Dr. Tanoss Dezső ügyvéd, ny. á. csendőrfőhadnagy katonai védői irodáját Budapest, VI., Andrásy-út 25. sz. III. 20. alá helyezte át. Polgári peres ügyekben is rendelkezésre áll.

Csendőrségi tollforgót árusít, köt. javít Várfai (Vlahina) Mihály ny. szakasztiszt, Budapest, XIV., Újvidékköz 5. fldsz. 2. (69-es villamossal Amerikai-útnál leszállani.) *Dél József* ny. tthts. Rákosszentmihály, Matild-utca 11. sz. *Fekete Imre* ny. törzsőrmester, Új-Hatvan, Toldi-utca 2. Árak és munkadíjak: szép, új díszolt, válogatott tollból 10 P, szolgálati tollforgó nagyság szerint 5—6 P, régi toll átkötése 1 P, pótlással 2 P, beküldött új toll vágása és megkötése pótlás nélkül 3 P, pótlással 3 P 50 fillér. A postaköltséget a megrendelő viseli. — *Papp Ferenc* ny. törzsőrmester (Hajdúböszörmény, Szilágyi Erzsébet-körút 35.) kappanfarokból különleges gondval készült tollforgókat 30, 25 és 20 P-ért árusít. Megtekintésre vételkötelezettség nélkül küld tollforgót, az esetleges visszaküldés postai költségét azonban az érdeklődőknek kell viselniük.

Melléklet. Lapunk mai számához csatoltuk a Tribon Ruházati Rt. (Budapest, VIII., Üllői-út 14.) és Török A. és Társa bankház (Budapest, IV., Szervita-tér 3.) mellékletét.

Többek érdeklődésére közöljük, hogy az 1938. évi csendőrségi zsebkönyv ára előreláthatólag változatlanul 2 pengő 50 fillér lesz. Megrendeléseket a csendőrség ténylegesen szolgáló tagjaitól csak a gazdasági hivatalok útján fogadhatunk el.

SZEMÉLYI HIREK.

Új szakasparancsnokok. A debreceni VI. kerületben: *Bertók Pál* tisztihelyettes; a miskolci VII. kerületben: *Gay János* tisztihelyettes.

Új őrsparancsnokok. A budapesti I. kerületben: *Vas Gábor* törzsőrmester v.; a szombathelyi III. kerületben: *Tóth Ferenc* III., *Nagy Gyula* tisztihelyettes, *Tassányi József*

törzsőrmester v.; a pécsi IV. kerületben: *Gulyás János*, *Hegedüs Dániel*, *Pusztai János*, *J. Kiss Sándor*, *György Ádám* törzsőrmester v.; a szegedi V. kerületben: *Ungi Zsigmond*, *Böszörményi József*, *Pénzes József*, *Izso Ambrus* tisztihelyettes; a debreceni VI. kerületben: *Tótkés József* törzsőrmester v.; a miskolci VII. kerületben: *Szöke Sándor*, *Földes Ferenc* és *Tóth Sándor* törzsőrmester v.

Házasságot kötöttek. A budapesti I. kerületben: *Bajcsi Lajos* tisztihelyettes *Vanyó Mária*val Rákospalotán, *F. Kiss János* törzsőrmester v. *Kecskeméti Jolán*nal Békéscsabán, *Erdős Ferenc* törzsőrmester v. *Tanczer Mária* Izabellával Tóvároson, *Szabados Zsigmond* törzsőrmester *Iván Margittal* Tiszafüreden, *Kiss Imre* II. törzsőrmester *Németh Jusztinával* Alsógödön, *Csatári Bertalan* törzsőrmester *Szabó Annával* Nagykátán, *Pál András* törzsőrmester *Kerekes Ida* Juliannával Mátészalkán, *Csapó Sándor* őrmester *Szabó Teréziával* Abonyban; a székesfehérvári II. kerületben: *Sándor Ernő* törzsőrmester *Kicsitz Katalinnal* Pápateszén, *Takács János* III. törzsőrmester *Pap Mária*val Ajkán, *Németh János* VII. törzsőrmester *Bódis Irén*nel Zalavégen, *Jakab József* I. őrmester *Vinter Annával* Ácsteszén, *Borbély János* őrmester *Tamás Juliannával* Tatán; a szombathelyi III. kerületben: *Imrei József* törzsőrmester v. *Tóth Gizellával* Run községben, *Kovács Lajos* V. törzsőrmester v. *Pálffy Iónával* Balatonújhelyen, *Kiss Balázs* törzsőrmester *Horváth Margittal* Zalabaksán, *Sándor János* II. törzsőrmester *Vörös Borbálával* Somogyzentmiklóson, *Horváth György* III. törzsőrmester *Krénuza Rozáliával* Alsokon, *Magyar József* I. törzsőrmester *Hezsmesán Mária*val Böleskén, *Bagoly Zsigmond* törzsőrmester *Tollár Mária* Gizellával Dióskalon, *Németh Imre* II. törzsőrmester *Molnár Iónával* Celldömölkön, *Karika János* törzsőrmester *Boskovics Emiliával* Pusztakovácsin; a pécsi IV. kerületben: *Tóth János* IX. törzsőrmester *Tóth Annával* Szászváron, *Pap Lajos* őrmester *Sebestyén Iónával* Siklóson, *Kalocsai János* őrmester *Farkas Krisztinával* Ókecskén, *Kertész János* őrmester *Bárdi Eszterrel* Izsákon, *Szilágyi János* II. őrmester *Vadász Etelkával* Pakson, *Tompos Mihály* őrmester *Varga Janka* Borbálával Pakson, *Tóth Gyula* II. őrmester *Pleszkán Katalinnal* Katymáron; a szegedi V. kerületben: *Varga György* őrmester *Montányi Iónával* Szegeden; a debreceni VI. kerületben: *Sziklós Ferenc* törzsőrmester *Szűcs Erzsébet*tel Debrecenben, *Komlósi Gyula* törzsőrmester *Máté Szerénával* Kölesén; a miskolci VII. kerületben: *Keresztes János* törzsőrmester v. *Orosz Olga*val Diósgyőrben, *Hajdu István* törzsőrmester v. *Hruska Emiliával* Budapesten, *Turós József* törzsőrmester *Bucsi Iónával* Szigetszentmiklóson, *Ragó Miklós* törzsőrmester *Németh Eszterrel* Mezőtárkányban, *Virág József* törzsőrmester *Belinszki Eszterrel* Pátróhán, *Oláh László* törzsőrmester *Zöldi Erzsébet*tel Vámosújfaluban, *Mojzes József* törzsőrmester *Cservenszki Erzsébet*tel Krasznokvajdán, *Tóth Antal* őrmester *Urbancsik Margittal* Szihalomban, *Takács István* őrmester *Keresztes Margittal* Budapesten és *Szöke Sándor* őrmester *Molnár Mária* Annával Tiszafüreden.

Családi hírek. **Született:** a budapesti I. kerületben: *Dágy Lajos* tisztihelyettesnek *Erzsébet Ilona* nevű leánya, *Gaál Pál* törzsőrmester v-nak *Magdolna Mária* nevű leánya, *Nagy Mihály* törzsőrmester v-nak *Judit Mária* nevű leánya; a székesfehérvári II. kerületben: *Harmat István* tisztihelyettesnek *Georgia Katalin* nevű leánya, *Dénes Ottó* törzsőrmesternek *Magdolna* nevű leánya; a szombathelyi III. kerületben: *Krizbai András* tisztihelyettesnek *György János* nevű fia, *vitéz Váczi János* tisztihelyettesnek *László Elek* nevű fia, *Németh Kálmán* II. őrmesternek *László Kálmán* nevű fia, *Nagy Lajos* II. törzsőrmesternek *Lajos* nevű fia; a debreceni VI. kerületben: *Kőő István* számvivő tisztihelyettesnek *György László* nevű fia, *Kertész József* törzsőrmesternek *Margit* nevű leánya, *Husztli Imre* törzsőrmesternek *Ilona* nevű leánya, *Varga József* I. törzsőrmesternek *György László* nevű fia. — **Meghalt:** *Tóth János* IV. budapesti I. kerületbeli törzsőrmester *János* nevű fia Budapesten.

HÉBER kályha- és tűzhelygyár

közkedvelt gyártmányai:

Vegyes tüzelésre: 1 aknás Rekord P 40.—től
Hazai szénre 2 aknás Rekord P 60.—től
2 karikás Elite tűzhely P 50.—től

Kedvező fizetési feltételek.
Látogassa meg mintaraktárunkat:

VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 39.

(Hajós-utca sarok.)

PONTOS SZOLGÁLAT — PONTOS ÓRA

Vásároljunk órát, ékszer, ajándéktárgyat, aranyat, ezüstöt megbízható szakcégnél — Alap.: 1896

FUTÁSZ JÁNOS PÉCS, Irgalmasok-utca 6

Pontos, megbízható kiszolgálás, méltányos árak.
A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fiz. feltételek

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kézírásos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. A közlemények fogalmazási átcsiszolásának és ha szükséges, tartalmi módosításának, valamint a törlés és kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét változtatás nélkül közöljük, írja reá a kézirat oldalára piros írónnal: „Szó szerinti közlését kérem!” A kéziratot kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel, kettős sortávolságra, kézírással pedig jól, olvashatóan és nem túlsűrű sorokban írni. Olvashatatlan kézirattal nem foglalkozunk. A kéziratokban semmiféle rövidítést nem szabad használni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímzett és válasz-bélyeggel ellátott borítékot mellékel. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ. Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének írásbeli nyilatkozatát, hogy a felvételnek a szokásos tiszteletdíj ellenében való közléséhez hozzájárul. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni,

sem pedig utánnymatni. A nyomdai korrektúrát mi végezzük, korrektúralevonatot csak kivételes esetben adunk. Szerzőink különnyomataikat közvetlenül a Stádium-nyomda igazgató-ságától (Budapest, V., Honvéd-utca 10.) szíveskedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződésének árszámba szerint köteles elkészíteni. Minden hozzánk intézett levélre válaszolunk, de csak szerkesztői üzenetekben; magánleveleket akkor sem írunk, ha a beküldő válaszbélyegét mellékel. Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Névtelen levélre nem válaszolunk. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk, azok tartalma vagy beküldők kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást. Jellegül legcélszerűbb kisebb helység nevét vagy öljegyű számot választani. Annak, aki jelégét nem jelöl meg, nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőrlékszikon” rovatban válaszolunk. Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyénei az előfizetési díj felét fizetik. Legkisebb előfizetési idő: félév. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert felszólítást nem küldünk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342. számú postatakarékpénztári csekk-számlájára befizetni. Címünk: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Böszörményi-út 21. szám”

Emlék. Megpróbáltuk több könyvkereskedésben felkutatni a könyvet, jártunk a hadtörténelmi levéltárban, ahol az ilyen ezredtörténetek megvannak, sajnos, sehol sem találtuk a volt 25. es. és kir. gyalogezred háborús történetét tartalmazó könyvet. A balassagyarmati népgondozó kirendeltség őrzi az ezred irattár-töredékét, forduljon oda, talán adhatnak felvilágosítást.

A m. kir. Csendőrség m. t. Tisztikarának!

Szíves figyelmét felhívjuk: „Steyr Type 50“-es gépkocsinkra, amelyből — miután a próbákat legnagyobb meglepedésre kiállotta és a támasztott követelményeknek legteljesebb mértékben megfelelt — 10 darabot szállítottunk a m. kir. csendőrség részére. Autót venni szándékozó csendőrtiszt urak írjanak címünkre s mi ezt a minden tekintetben kiváló, gazdaságos és olcsó gépkocsit az ország bármely részében minden kötelezettség nélkül, hegyi és sík terepen próbaúton bemutatjuk. A csendőrség tisztikarának kedvező fizetési feltételek. Steyr-Austro Daimler—Puchmüvek Magyar Kereskedelmi R.-t., Budapest, VI., Lehel-utca 25. szám.

Kolozsvár. 1. Lexikonban felelünk. 2. A képeket ne a közöljük, mert az egyik nem jó felvétel, a másik nem jó a tárgya miatt. Tudniillik: akárhogy is-helyes és gazdaságos dolog az, ha a csendőr maga javítja (stoppolja) a harisnyáit, mégis azt a nagy nyilvánosság előtt teljesen felesleges képen is bizonyítani. Aztán azért sem kell az ilyen kép, mert a csendőri szolgálatnak van ezer megörökítendő, másról fel sem igen található témája, szegényeknek vallanának magunkat, ha olyan témát közölnénk, mint amit küldött.

Reménytelen. Olyan lányt nem vehet feleségül nemesak azért, mert nem engedélyezik, de azért sem, mert ön magyar csendőr. Ha úgy érezné, hogy nem tud nélküle élni, hagyja el a testületet és vegye el azután. Ott, ahol ön él, ott a magyar fajtának a legtisztább egyedei élnek s ha ott nem találja meg mégse azt a fajtájabeli nőt, aki az ön hite szerint önnek hűséges élettársa lenne, majd megtalálja más községben. Egyszer megjön az áthelyezési parancs, el kell onnan mennie, ritkábban látja a most „egyetlen“-nek mondott leányt, látni fog másokat, akiknek szemében, szavában és munkás kezében ezen a földön kivirágozott, tiszta, magyar. tehát becsületos és hűséges világot fog találni. Ez pedig — jegyezze meg — mindennél többet jelent. Ismétljük: Ön még fiatal ember, ne szédítse meg a mosolygás és a nő magakelletése, ami annak a fajnak, amelynek lányát ön élete társául szeretné, jellegzetes tulajdonsága s ami nem szolgál mást, mint azoknak a céloknak elérését, amelyek a magyar nemzet céljaival egyenesen ellentétesek!

Tokaj. Levelét nem kaptuk meg, különben előzetes üzenetünk alapján már régen elintéztük volna ügyét, amely — jól emlékszünk — rangsorolásával kapcsolatos.

Várakozó. Megírhatták volna azt is, hogy milyen ügyben akarnak az illetékes minisztériumhoz kérvényt beadni, akkor határozott választ adtunk volna. Így csak tájékoztatásul közölhetjük, hogy a kérvény illetékmentes, ha ellátási ügyrel vagy közérdekű ügygel foglalkozik.

R. F. törm. v. Mezőkovácsháza. Előfizetése még június végén lejárt. Senkit se szólítottunk fel arra, hogy óhajtja-e tovább is küldetni lapunkat, így hát elmaradását annak vetjük, hogy nem kíván a második félévben előfizetőnk lenni. Ha megfeledezett volna mégis, az előfizetési összeg beküldését közölje velünk s küldjük tovább a lapot.

Családi pótlék. Írtunk erről a szeptember 1-i számunk lexikonjában.

Többeknek. A folyó évi október 1-én megjelent Csendőrségi Közlönyben, a legénységi előléptetésekre vonatkozó rendelettel kapcsolatban a lexikon-rovatunkban ismertetést adunk.

Somogyi. 1. és 2. kérdésre lexikonban felelünk. 3. A járóvezetői tanfolyam elvégzése, legalább igen jó minőségű, tetszetős külső, ügyes fellépés, legalább 174 cm magasság a feltételek. 4. A koronaórség külön alakulat, nem a testőrséghez tartozik.

A csendőr-levelezőlapok szépek, művésziek. Magunkat becsüljük meg, a magunk népszerűségét és tekintélyét emeljük, ha izléstelen cífraságok helyett a magunk levelezőlapjain üdvözljük rokonainkat és ismerőseinket.

Ön által megszabott időre terjedő olólegnélküli hitel a m. kir. csendőrség m. t. tagjai részére.

Bátorek, szalonok, matracok és sodronyok, szőnyeg-árak, fűtő- és ebédlámpások, díszágyak és az összes vázonzárak, abroszok, ágyneműmasztók.

Vidékre árajánlatot mintákkal küldünk.

● Lakásberendező vállalat, VI. Andrassy út 66 ●

DEHMAL
ZONGORA,
PIANINÓ,
HARMÓNÍUM

BUDAPEST
RÁKÓCZI-ÚT 19
SZENTKIRÁLYI-U. 2
RÁKÓCZI-ÚT 53

Több évi hitel. Szállítás, csomagolás díjtalan. Állami alkalmazottaknak nagy fizetési kedvezmény. Az ország legnagyobb keresztény szakkivállalata.

Ny. B. csendőr. A kép életlen és kellő világítás nélkül készült. Olvassa el a lapunkban közölt fényképészeti szakcikket, hogy a legelemibb tudnivalóról tájékozva legyen.

A. A. A. A. A. Az igényjogosultsági igazolványra vonatkozó 1931. évi III. tc. érvényének megszüntetésére semmiféle előkészítő tárgyalás nincs. Hogy 1939-re mi történik ebben a kérdésben, azt nem lehet tudni, de nem valószínű, hogy úgy történjék, ahogyan Ön hallotta. Az ebben a törvényben megnyilvánuló gondoskodás nem újkeletű, már az 1873. évi II. tc.-ben intézkedtek a kiszolgált altisztek polgári alkalmaztatásáról.

66.666. Lexikonban tárgyaljuk a kérdést.

88.888. 1. Kérdésére lexikonban felelünk. 2. Egyelőre az előléptetési rendelkezések D. melléklete az irányadó, az ottaniakból kiszámíthatja, hogy az 1933 június hónapban a csendőrséghez jöttek mikor léptethetők elő őrmesterré.

Kolozsvár. A hely, ahol a címeiket nyilvántartják, csak kellő indoklás után adja ki a kért tiszt címét. Ha tehát szüksége van a tábornok úr címére, az indokot is közölje velünk. 2. Közlekedési rendészeti kihágásról van szó.

Jó fog. Nagyon elhanyagolta, ha már 15 foga rossz. Az orvosfőnök úrtól kérjen eltávozás alkalmával bizonyítványt fogai állapotáról, annak birtokában kérje kihallgatáson a budapesti őrsre leendő tartós vezénylését. Előjárói nem fognak elzárkózni kérelme teljesítése elől, ha valóban ilyen súlyos a baj. Nem lehet előre tudni, hogy mibe kerül a javíttatás és fogkészfittetés, mert azt csak a szakorvos tudja megmondani. Azt sem lehet előre tudni, hogy mennyi ideig tart a kezelés. Mielőbb kérjen eltávozást, nem szabad vele most már várni, mert a fogbetegség igen sok más, súlyos bajnak lehet a forrása. Olvassa el lapunk előző évi egészségügyi rovatát, legyen tisztában a helyzettel.

Egy hadjárta. A háborús emlékérem megszerzési körülményeiről a következő számainkban írtunk: 1934. 8. „D. J. prb. cső. Tata“, az 1934. 15. „12.295.“, valamint az 1934. 21. a „Po.“ és „44.444.“ jellegű alatti üzeneteinkben.

Tusnádfürdő. Nyugállományba helyezéskor, amikor az ellátást megállapítják és folyósítják, rendszerint azt a lakás-

**STANDARD
PHILIPS
ORION
TELEFUNKEN
és EKA**
legújabb rádiókészülékek

részletre, eszerére legolcsóbban
Reich Miklós CÉGNEL
Budapest
VI. Vilmos császár-út 45 Nagymező-u. sarok.
Képes rádióárjegyzék díjmentesen

Pecsi
BRIKETT

Kályhákban, takaréktűzhelyekben, legmelegebb, leggazdaságosabban, legintézetesebben használható

ELADÁS PÉCSETT: DGT. BANYAIGAZGATÓSÁG PÉCS, MÁRIA-UTCA 9.
TELEFON: 29-87. — BUDAPESTEN: DGT. KÖSZENBÁNYÁK ELÁRSÍTÓ

HIVATALA: BUDAPEST, V.,
RUDOLF RAKPART 3. SZÁM.
TELEFON: (1-231-69.

KAUFMAN A. ÉS TÁRSAI Budapest, II. Margit-krt. 52
Telefon: 1-525-36.

Csendőrségi nyomtatványok és felszerelési cikkek nagy raktára. Árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk. Pontos és lelkiismeretes kiszolgálásról cégünk régi jó hírneve kezkesedik.

pénzt utalványozzák, mely a nyugállományba helyezetteknek utolsó állomáshelye szerint illetékes. Az ország területen belüli lakóhelyváltoztatás folytán a lakáspénz csak a nyugállományba helyezés napjától számított 1 éven belül változik: felemelhetik vagy leszállíthatják. Az 1 évi határidő leteltével, az ország területén belül lakók lakáspénze többé nem változik.

Becsülettel a hazáért. Azért kell a B. és C. mintájú igényjogosultsági igazolvány elnyerhetéséhez a négy középiskolai végzettség, mert azokban a szolgálati alkalmazásokban, amelyeket e bizonyítványok alapján elnyerhet, az alkalmazott részben, illetve sok esetben már önálló ügykört is kap. Ilyen végzettség nélkül tehát nincs igénye ezekre. Kívánjuk, hogy szerenese kísérje, bár nem értünk egyet indokolásával.

Majoros őrmester. Ha nem írta volna meg, hogy házi nyulakról van szó, bizony nem találtuk volna ki. Mennyivel egyszerűbb lett volna a kép, ha, mondjuk, a két nyuszt fülönfogja, mondjuk, Julis néni, az őrsfőzőnő és a levegőben tartva azokat, mögöttük mosolyog. De így beállítva, csak közelről készítheti a képet! Próbálja meg, így tanul a törekvő ember.

Kaposvár. Semmi kétség aziránt, hogy a poggyászviteldij Önnek, aki fürdőkülönítményre volt vezényelve, illetékes. Helyesen hivatkozik az 1933/5. Cs. K.-ban közölt rendeletre.

B. Gy. törm., Nagycenk. Előfizetését a most beküldött 3 pengővel folyó év végéig rendezte. Az elmaradt számlák közül a 17-ből nincs tartalékunk, a többit elküldtük. Ha nem felel meg az előfizetés meghosszabbításáról, most nem volna semmi baj.

Kapuügyeletes. Igaza van: nem kerül senkinek nagy fáradtságába, hogy az 1936/10. Csk.-ban megjelent 130.300/VI. b. 1936. számú rendeletet megnézzék akkor, ha tudja, hogy a fővárosba, vagy azon keresztül fog kísérni foglyot. Elő kell vennie bizony a rendeletet és akkor nem fordul elő, hogy rossz telefonszámot hív, hogy nem mondja be a kapuügyeletesnek a szükséges adatokat stb. Minden szolgálatra mindig elő kell készülnie, erre is. Jellemzésül megemlítjük, hogy 1936 júniusától 1937 júniusig a fogolyszállító gépkocsit 2300 esetben igényelték, 3700 foglyot szállítottak azzal s a gépkocsi ezalatt 47.000 kilométert szaladt a fővárosban. Tesék ezeket az adatokat az esztendő napjaival elosztani, látható, hogy naponta átlag 6 esetben igénylik a gépkocsit. Főként a reggeli órákban a legszükségesebb. Az, hogy honnan hová nem lehet a gépkocsit Budapesten igénybevenni, a fentírt rendeletben szintén meg van. Reméljük, hogy a hibák rövidesen megszűnnek.

Kezdő. Az egyszerű — alapos — és nyomatékos gyanú fogalmáról tiszta képet kap a Pinczés-féle Btk. II. kötet 1142—1143. oldalain írt magyarázatokból.

Kongresszus. Tisztában akar lenni azzal, mi az eucharisztikus kongresszus. Azt írja, hogy állomáshelye az idegnek által gyakran és szívesen látogatott hely és számítva arra, hogy a jövő évi kongresszus résztvevői is ellátogatnak majd oda, fel akar készülni örskörlete lakosainak kérdés-kérdéseire. Igaza van, nagyon helyesen gondolkodik. A katolikus egyház tanítása szerint az oltári szentségbent Jézus Krisztus valóságos teste és vére van jelen a kenyér és bor külső színe alatt. Ezen hitnek s az iránta való tiszteletnek és áhítatnak kimélyítése, terjesztése céljából már régóta fényes ünnepeket szoktak rendezni, amelyeket oltári-szentségi vagy görög nyelven eucharisztikus gyűléseknek, kongresszusoknak neveznek. Vannak egyházmegyei és nemzetközi kongresszusok. Ilyen nemzetközi kongresszust terveznek Budapesten 1938 május 23—30-ig. Tapasztalat szerint ilyen ünnepeken több százezer ember gyűlik össze, akik természetesen már előbb megérkeznek és nem utaznak el az ünnepek utolsó napján, hanem felhasználják az alkalmat és az ország különböző helyein is meg fognak jelenni. Az Ön állomáshelye is az a helység, amely biztosan számíthat látogatókra.

19.378. Az élet már régen beigazolta a nyomozó kulcs kiváló használhatóságát, talán a bűnözők világában éppen ezért vált ismertté és — rettegetté. Azzal tehát nem kell törődni, hogy — tudnak a létezéséről, tudnak a bűnözők mást is, sokat. Nevezhetjük ezt harceszköznek is, a bűnözők elleni harcunk egyik kiváló eszközének, erről ismételtelen írtunk már.

Hálás. Igen, a nyilvántartás elkészítése után a kerékpárok rendszámtáblával való megjelölését is elrendelik. Részleteket még nem mondhatunk.

K. J. ny. thts., Zalaapáti. Önnél már rendszer, hogy az előfizetést hetek-hónapok mulva újítja meg minden félévben. Nem is gondolná, hogy ez mennyi fölösleges munkát okoz nekünk. Kíméljen meg ettől, a pontosan, idejében küldött esekklapon idejében újítson, különben kénytelenek leszünk már egyszer a lapküldést beszüntetni, mert mi nem vagyunk üzleti vállalkozás, sőt az évi 6 pengős előfizetést a lap kiesi pénze igen megérzi, mert ráfizet.

M. alhdgy, Kaposvár. Ezekre a találós kérdésekre nem várunk feleleteket, de azért örömmel látjuk a jelét, hogy ezzel is foglalkoznak.

Németh Sándor II. esendőr, Szombathely. Írja meg, honnan vezényelték Szombathelyre, mert több hasonló nevű előfizetőnk van, emiatt addig nem tudjuk lapját Szombathelyre irányítani.

Hegedű, Harmonika, Tárogató, Gramofon, Rádió

és az összes hangszerek legjobbait itt a magyar gyárban kaphatók

Csendőröknek részletre is

MOGYORÓSSY HANGSZERMESTER

Budapest, VIII., Rákóczi-út 71. Árjegyzék ingyen

Fogainkat

csak elsőrendű fogásznál csináltassuk meg

műfog, fogtömés P 3.—
Plat nasznú Kedvező
vagy arany színű P 6.— fizetés
22 karátos arany P 18.— feltételek

RÓNA L. ALL. VIZSG. FOGÁSZ
Budapest, Baross-u. 98. I. em 2

Balogh Péter

építési vállalkozó. Vállalja

családi házak tervezését és építését

Pulctábornagy-u. 2/b.

Szeged

Telefón: 29-90

Új üzletünkben
különleges kedvezményt
nyújtunk a csendőrség tagjainak. Bátorok, berendezések, szőnyeg, matrac, szőnyeg, paplan, függöny, ágy nemű és fehérnemű anyagok. Kész ruhák, kabátok, szövetek óriási választékban. **Előleg nélküli** leghosszabb lejáratú részletfizetésre Budapest, VI., Szondy-u. 25. Vörösmarty-utca sarok.

Szondy-bolt

A „Steyr-Wallenrad“ Puch „Everest“ világhírű

KERÉKPÁROK

csendőrségi használatra kiválóan alkalmasak 10., 15., 20. pengős havi részletre. A védjegyzett „Everest“ tura kerékpár már P. 130.—tól részletre megrendelhető.

Szigeti Károly

Budapest, V., Visegrádi-utca 11/a. Emelet

Kérjen díjtalan árjegyzéket.

Tiszavirág. A Rákóczi-szoborról készült képet alkalmasnak találtuk. A többi sötét, sok felesleges részlettel, az összehatás majdnem teljes lerombolásával. Nem esendőrtárgyú képeknél különösen a művészi megoldást jutalmazzuk a közléssel, vagy a téma eredetiségét, ha kevésbé tökéletes is a megoldás.

Erdély. Attól függ, kiről van szó. Ha bizonyos feltételek megvannak, akkor kivételesen küldjük.

KÉZIRATOK.

Cigánynyelvből. Jelégét nem írt, ezért cikkének a címét közöljük, erről magára ismer. Jólesett olvasni, hogy nehéz szolgálatának minél eredményesebb elláthatása végett megtanulta régi, ravasz ellenfelünk, a cigányok nyelvét akarattal, türelemmel. Örülünk, hogy az ön ebbeli készségéről mitsem tudó cigányok eszén túljárt; hagyta őket a nyelvükön beszélni, veszekedni, látszólag oda se figyelve és csak akkor csapott le rájuk — saját (!) nyelvükön, amikor azok egymásközött azon vitakoztak, hogy ki mit tagadjon le és az igazi tettet hogyan mentse. Elképzelték, hogy a szemük és szájuk nyitvamaradt és milyen siránkozva emlegették a Devlát. Nagyszerűen megfogta őket s ez az egyik eredménye az ön szorgalmának. A másik — ugyancsak e téren —, hogy összeszedte a leggyakrabban használt cigányszavakat, kifejezéseket, amelyeket most lapunkban közzétéve szeretne látni. Nem tehetünk eleget kívánságának, mert a szükreszabott terjedelem mellett a közbiztonsági szolgálattal sokkal szorosabb kapcsolatban levő kérdéseknek se tudunk mindig helyet szorítani, azután azért sem, mert a nyelvtanulást ily módon elősegíteni — mi sem tartjuk lehetségesnek, mert ha az volna, akkor előbb valamelyik nagy nyelvet ismertetnénk, amelynek ismeretére csak több szüksége lesz a csendőrnek, mint a cigánynyelv tudására. Elvégre azt a nagyszerű fogást, amellyel ön néhány esetben sikert ért el, lehet pótolni más gyökerű és tartalmú leleményességgel. Olyanokkal, amilyeneket legutóbbi számainkban Kiss Miklós, debreceni nyomozó osztálybeli tiszthelyettes ismertetett „Cigányfurfangok” című írásában. Reméljük elfogadja álláspontunkat és nem veszti el kedvét azért, mert cigányszótárát nem közölhetjük.

64.090. Az alkoholról írt cikkéből kivesszük ezt a mondatot: *Végezetül térjünk rá cikkem 3. részére, a tulajdonképeni retorikára.* Megvalljuk, hogy amikor ide értünk cikke olvasása közben, meghökkentünk. Mi az? Retorika? Jól látuk?... Jól. Harmadszori olvasásra is retorika volt biz az. Cikke az alkohol káros, végzetes hatását példázza. Az nem baj, hogy ismert dolgokat írt, legfeljebb nem közöljük. De e példák után azt írni: retorika... megdöbbentő fordulat. Régi, edzett kéziratolvasók vagyunk, de a részeg vasutasok és softőrök, a testületről és önmagukról megelégedett csend-

őrök elbukásának, életsorsának leírása után ezt olvasni: *térjünk át a retorikára...* megcsiklandozott minket. Fantáziánk legelevenebb munkájára is szükségünk volt, hogy hirtelenében az összefüggéseket megtaláljuk. Tudniillik, a retorika nem más, mint szónoklatlan. Tehát: az alkohol keservei után térjünk át a szónoklás alapismereteire, történetére és mestereire? Kétségbeesítő élmény volt e perc részünkre: egy idős bajtárs így, ilyen kiáltó-rosszul használ egy idegen szót. Mi minden botlást, értelmetlenséget, ferde helyzetet és nevétségességeket eredményezhetett az már Önnél! Mit szólhat a falujabeli orvos, pap, stb., akikkel Ön beszélgetni szokott, ha ilyeneket hall Öntől?! Hányszor írtuk már, hányszor mondtuk: a magyar nyelvben mindenre van szép, igen jól hangzó kifejezés (néhány tudományos fogalom kivételével), hát mire való idegen szót használni? A magyar csendőrnek legkevésbé szabad ezt. Sajnáljuk érte Önt is és minden hasonlóan helytelenül beszélő bajtársunkat. Nem is lehet jó az a cikk, ahol ilyen szörnyű baklövések vannak.

Tiszapartja. Kifogástalan. A szavak keresése az őszinteség rovására esik, tehát így sokkal szebben van megírva. A lényeg pedig: a gyakorlati tapasztalatok. Igen jó dolgok, köszönjük, várjuk a többit. Nem nagy mesterség, úgy-e?

Gyönyhalász. Igyekezetét most nem tudjuk az elismerést jelentő közzététellel jutalmazni. A vers erőszakolt, sok benne a rimkeresés, nem szívbőljött, mint az eddigiek. Az apróságokból hiányzik a humor, talán a „bevonítatás”-t használhatjuk. Az őrsparanesnok konyhájáról igaz történetet írt, de higgye el, jobb ha nem beszélünk a húszéves dolgokról, amelyek csak keserű ízt keltenek az ember szájában, akár mesél az ember, akár a mesét hallgatja. Maradjon a családban, ami történt, a család ne beszélje ki. Nem szórakoztat, nem tanít, hagyjuk inkább. Különbösen szívesen látjuk mindig, mert eddigi jelentkezéseiből sok kihasználható értéket sejtünk Önben. Hogy ezeket hasznosíthassuk, szeretnénk néhány tanácsot adni, ehhez azonban szükséges volna rövid életrajzát ismernünk. Tájékoztasson bennünket.

G. G. tthts. Elkerülte a figyelmét június 15-i üzenetünk. Türelmet kérünk, közölni fogjuk.

M. L. Dráva. Remény 1937. Péter és Pál. Közöljük.

Kerekes törm. A „jó pajtasok”-at közöljük, A helyszíni szemle erőltetett.

Lendvai. Nagyon szépen megírta, közöljük.

SÁGI GYULA és FIAI

divatnagyrúháza

Székesfehérvár

Alapítva: 1853-ban.

Hatalmas raktárát fehérenemű, szövet, vászon, szőnyeg, női kelengye, stb ajánlja a m. kir. csendőrség tagjainak

Kedvező fizetési feltételek

Újrendszerű bútorhitel!

Lakását berendezheti bútorral, szőnyeggel minden csendőr

ELŐLEG NÉLKÜL

harminc egyenlő havi részletre,

vagyis minden P 100.— után 3.33 pengő havi részletre. Egy éven belüli törlesztésnél a kamatokat visszatérítjük.

KARDOS TESTVÉREK

Budapest, VII., Wesselényi-u. 18. Kazinczy-u. mellett.

Alkalmi vétel

22 magyar holdas tanyás birtok 10 hold prima szőlővel, vincellér-lakással eladó. Vételár fele esetleg 20 éves olcsó kölcsönrel fizethető. Bővebbet: **Nagykátá és Vidéke Takarékpénztár, Nagykátá.**

A legnagyobb csendőrségi szolgálati könyv-, nyomtatvány-, írószer- és felszerelési cikkek raktára

PALLADIS RT.

BUDAPEST, V., GÉZA-UTCA 2.

A csendőrséget érdeklő új cikkek forgalombahozatalát külön körlevelekkel hirdetjük.

Zúg az erdő.

(Regény.)

(5)

Írta: NYÁRY ANDOR.

XXV.

Pokoli morajjal búgtak az ágyúk, csattogtak a hegyek... vér... füst, jaggatás, halálhörgés, velőtrázó átok, dermesztő szitók zúgott mindenfelé...

A háború fúriája megőrült!

A harctereken végítéletet vívtak az emberek...

Ember ember ellen!

Tömeg tömeg ellen!

Kard, fegyver, szurony, kézi bomba, fókos, halálos villany-szikra, orozva megbújt farkasvermek... minden, ami életet kíván, ami életet emészt.

A Gyűlölet fent állt a sziklacsúcson és kacagott:

— Hurrá!

A tömeg ment, rohant, száguldott, mint a fékevesztett esorda, mint az ördögtől szállott ördöngös beteg.

Aztán elhallgattak az ágyúk... A lőporfüst leszállt... A völgyekre ráült a csend...

Messzebb, a hegyeken túl véres emberek menekültek fújva, zihálva, nehezen...

Aztán fegyverek esőrrentek, fegyveres katonák jöttek s a véres embereket összefogdosták és vitték, hajtották, terelték, mint a barmokat.

A nap elborult...

Magyarország fölé fekete szemfedőt húzott a Végzet...

XXVI.

A Czibles lejtőjén megharsant a kürt:

— Ti-hú!... Ti-hú!

A gyermekek összebújtak. Az asszonyok imádkoztak. Az emberek kiverődtek a házak elé.

A hegyekről, mint a fojtó köd, lomhán hömpölygött alá a megszálló román sereg.

Vágtató lovasjárőrök száguldoztak az utcán s megvillogtatták kardjukat a magyarok felé.

A magyarok behúzódtak a házakba s a függönyök mögül lesték, hogy mi történik.

A felső bejáratnál dübörgött a patak hídja...

Lovasok jöttek. Aztán tüzekek... Izmos lovak húzták a füstös ágyúkat. Aztán aranyos vállrojtú tisztek... Aztán egy

automobil... Aztán a gyalogság. Az automobil megállt a téren, Jász Suba István háza előtt s az autóból kiszállt a fővezér.

Vezényszavak röpködtek a levegőben. A sisakos román fejek a fővezér felé vágtak. A poros uton port vert a tisztelő román bakancs.

A fővezér pöffeszkedve emelte kezét a sapkájához...

A kertek alatt lopva osont egy sötét magyar... A fa mellé lapult... megállt... nézett...

Aztán szüre alá nyult, előhúzta a rozsdás fegyvert, felhúzta a sárkányt, aztán felemelte a karját... célzott...

A levegő megremegett...

Egy tiszt összeesett a fővezér mellett.

Jász Suba István az udvaron ült. Hideg borzongás szalagált testén, aszott tagjaiba nem esőkolt meleget az ősi napsugár. Észre se vette, amikor négy marcona katona megállt előtte.

Jász Suba István fölrettent s amint megpillantotta a katonákat, megdöbbsent:

— Mit akartok!

A tizedes megvicsgorgatta a fogát:

— Majd megtudod, gazember!

Jász Suba István karjára bilincset vertek és hátba lökték a puskatussal:

— Előre!

Jász Suba István nem szólt, lehajtotta fejét és megindult a katonák előtt.

Jász Suba Istvánné könnyezve betűzte Gáspár levelét:

...Csak arra kérem, vigyázzon édesapámra, mert ha... ha netalán úgy történne, hogy esetleg... nem láthatnám meg... Hát én nem tudom, mit csinálnék fájdalomamban!...

XXVII.

Jász Suba Gáspár négy napig bujdosott a talián hegyek között. Négy napig nem evett. Négy napig nem aludt. Éjszaka szökött. Nappal a barlangokban bújt. Fáradt volt. Bakancsát kihalasztotta a szikla. Ruhája a rongyos leffentyűkbe lógott a térdén.

De fegyverét nem dobta el!

Jász Suba Gáspárnak szüksége volt a fegyverre, mert Jász Suba Gáspár elhatározta, hogy nem adja meg magát, akárhányan jönnek is ellene... Mert tudta, hogy várja odahaza egy összetört ember, akit úgy szeret, mint az az összetört ember szereti őt. Nagyon... Kimondhatatlanul...

Mi lenne, ha elfognák az olaszok és hadifogságba cipelnék, messze, ahonnet madár sem vinne róla hírt, ahol sokáig sinylődne szomorú rabságban.

Jász Suba Gáspár megmarkolta a fegyverét és ment élen, szomjan, fáradtan, rongyosan...

Az ötödik napon magyar földre ért.

Térdre roskadt, ráborult a langyos, jóságos szántóföldre és sent eskü szakadt a száján:

— Míg egy szemernyi élet van bennem, megvédelek hazám!...

S ott, ahol a határ kezdődik, ahova még odacsaptak a hegyi szelek, megcsókolta a szent magyar rögöt...

Katonák jöttek, hozzámertek, megérintették a vállát:

— Hé!

Jász Suba Gáspár fölrettent, meglátta a katonákat, megvert szíve felujjongott, ölelésre tárta karját, hogy mámoros öleléssel keblére ölelje a bajtársakat, akikkel veszedelmes szökés után most találkozott a magyar háza földjén, a szent rögökön, amelyekről annyira édes álmodott a végtelen sziklák szürkéségén...

Már nyílt az ajka...

Az egyik katona rátette kezét a fegyverre:

— Add ide a fegyvert!

Jász Suba Gáspár szívében megdermedt az öröm:

— Mit akartok a fegyveremmel?

— Parancsunk van, hogy elvegyük a fegyvert minden katonától, aki a magyar területre lép.

Jász Suba Gáspár visszanezézett, arrafelé, amerről jött... képeletében már feltűntek a nehéz olasz ágyúk... a csapatok elővédje már a völgyekben kúszott... karsú repülőgépek berregve úsztak a levegőben... bombák lógtak az oldalukon.

Jász Suba Gáspár az ellenségre mutatott:

— Azokkal mi lesz?

A katona cigarettára gyújtott:

— Majd megállnak, ha elfáradnak.

— Ha nem fáradnak el!

Egészséges társadalomban

a vagyonért küzdeni kell, mert a vagyon biztonságot, tekintélyt, hatalmat jelent. Szorgalom és munka mellett azonban a „SZERENCSE” is keresni kell. Ezért — ha csak lehet — részt kell venni az osztálysorsjátékban, hol már soknak sikerült nagy vagyont szerezni. 10, 20, 30, 35, 40, 50, 55, 70, 100, 300, 400 EZER pengő is nyerhető egy sorsjeggyel.

Október 16-án kezdődik az új sorsjáték.

Aki gazdagodni szeretne, vegyen vagy rendeljen egy sorsjegyet a főúrasítónál, hol biztosítva van a díszkérlet és pontos kezelés.

A sorsjegyek ára osztályonként:

$\frac{1}{8}$ = 3 $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$ = 7, $\frac{1}{2}$ = 14, $\frac{1}{1}$ = 28 P

— Akkor jönnek!

A katonák nevettek.

Jász Suba Gáspár mellét megütötte valami... valami furesza érzés, maga sem tudta, hogy mi... összeremegett tőle... Úgy látta, hogy a katonák szeme vörös fényben izzik, s amint rájuk nézett, olyan idegenek voltak, mintha a honvédruha szegyenkezett volna rajtuk, mintha a félreecsapott bakasapka mentegetődzött volna a fejükör...

Leakasztotta válláról a fegyvert, amellyel négy esztendő alatt végigigazolta a fél világot, nagyot sóhajtott, aztán szó nélkül megindult...

Ment... ment...

A szél meglöbögötte ruháján a rongyokat... Olyan volt, mint az ágrólszakadt! Úgy fájt a szíve, amint még soha!... Valami ránehezedett és nyomta, hogy a lélekzete akadozott, hogy lábai alig bírták cipelni a testét.

Az úton egy virág feküdt, egy szál hervadó őszirózsa...

Valaki eldobta...

Jász Suba Gáspár lehajolt, felvette a virágot... rézte... aztán ajkához emelte és megcsókolta...

Olyan jól esett neki ez a csók!

Valamiképpen úgy érezte, hogy ő és ez az útszélre dobott szegény, hervadó virág hasonlítanak egymáshoz. Mintha érezte volna ajkán a viszonzott csókot... Megsímogatta a virágot:

— Szegény, eldobott fehér őszirózsa!

A virágot keblére tűzte, az arany vitézségi érem mellé. Aztán tovább ment...

A magyar virág virulni kezdett... fonnyadó szirmai életre keltek: a magyar szív dobogása visszadobogta bele az életet...

Jász Suba Gáspár szíve dobogott és dobogó szíve fölött mesét mesélt a kivirult rózsára:

— Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy öreg ember... Az öreg ember már nagyon öreg volt és nagyon szerette a fiát... És elvitték az öreg ember fiát, messzire vitték. Négyezer múltott a nyár, négyezer hullott a levél, négyezer esett a hó, négyezer virágoztak a fák... a fiú nem jött, az öreg hervadt, fonyadt... és sóhajtozott: „Mikor jössz haza én fiam?”

Jász Suba Gáspár fölvetette a fejét:

— Megyek, édesapám!

A szeme megcsilliant...

A nap előbújt a felhők közül, ragyogott... Elkésett lepke röpött az úton, rászállt a mesélő rózsára, a rózsára illatot lehelt a dobogó szíven, a dobogó szív szerelmet dobant...

A lepke elszállt... Kelet felé szállt...

Vidd a szerelmet, vidd, tarka szárnyú pillangó! Mondd meg a szomorú öreg embernek, hogy ne búsuljon. Már jár a fia!... Mondd meg a könnyeszemű mátkának, törölje ki szeméből a könnyeket, mossa meg arcát rózsavízzel, hogy kiviruljon a fehér mezőn a két piros rózsára, amelyet négy hosszú év alatt lehervasztott onnan a keserű bánat... Repülj... Repülj, tarkaszárnyú pillangó... Vidd hírvil, hogy Jász Suba Gáspár

jön... édes szerelmet dobog a szíve, dobogó szíve, illatos rózsára mesél a boldogságról... Rongyos ruháján fűtyülve lengeti a rongyokat a hegyekről lecsapódó szél.

A ragyogó nap aranyos színnel hintette az utat és bujdosó Jász Suba Gáspár félreecsapta sapkáját és vídám nótába kapott.

XXVIII.

Jász Suba István úgy maradt, amint belökték a sötét cellába. Meg se mozdult, mikor a kulcs megcsikorgott a zárban és belépett a cellába a román katona.

A román katona rámondott:

— Gyerünk!

Jász Suba István ment, azt sem kérdezte, hová, azt sem kérdezte, minek... A bilines megcsörrent a kezén... Ment... elől ő, utána a szuronyos katona...

A parancsnok ránézett a megláncolt öregre:

— Te lötted le a tisztemet!

Jász Suba István bágyadtan felelt, mintha nem is ő róla volna szó:

— Nem.

A parancsnok rákiáltott:

— Valdd be!

Jász Suba István kinézett az ablakon:

— Ha úgy volna, megmondanám.

(Folytatjuk.)

Görbetükör

pályázatunk nyertese Farkas Mihály I. székesfehérvári nyomozó alosztálybeli tiszthelyettes. Nagyon helyesen és tárgyilagosan bocsátja előre, hogy neki a polgáriruhás nyomozásai közben sokkal több alkalmat nyílik az emberek leplezetlen megnyilatkozásait hallani a csendőrségről. Beküldött anyaga érdekes, de a nyilatkozók személye miatt a közlés kényes lenne. Általában az egész pályázat anyagából az a benyomásunk, hogy a bírálatásokban kevés a tárgyilagosság. Inkább bizonyos irigység vezeti a bírálókat, összehasonlítva a maguk helyzetét a csendőrével. Az irigység pedig nem tud tárgyilagossá lenni.

Érdekes pályázatot küldtek be még a következők: *Dömötör Lajos* őrmester (Ukk) és *Szekely Sándor* őrm. (Alsódabas). A többi pályázat csupa közismert dolgokat említ, sokan pedig úgy értelmezték a pályázatot, hogy önmagukról kell a görbetükört megmutatniuk.

A nyertesnek a jutalmat elküldöttük.

A csendőrnekek nélkülözhetetlen
óra-ésékszerneműt a

»KRONOSZ«

óra- és ékszerkereskedelmi rt.-nál
Budapest, IV, Eskü út 3. vásárolja!

Részletfizetési kedvezmény!

A m. kir. csendőrség
kedvelt bevásárlási helye

VÉRIES ÉS TÁRSA BARTA

CSENDŐRSÉGI SZAKÜZLET
BUDAPEST, VII., KIRÁLY-UTCA 93. SZ.

TELEFON: 1—436—51.

Kedvező fizetési feltételek! Minőségben elsőrangú. Mintacsomagot bérmentve vételkötelezettség nélkül küldünk.

A két

elválaszthatatlan!

Meghosszabbítjuk a következő pályázatokat:

1. A 10. számunkban hirdetett fényképpályázatot. Újabb határidő: 1938 január 1.
 2. A 7. számunkban közölt orvhalász-pályázatunkat. Újabb határidő: november 15.
 3. A 13. számunkban közölt fogolyszöketési tanulságokra kiírt pályázatunkat. Újabb határidő: december 1.
- Mindháromra érkeztek be pályázatok, de az az érzésünk, hogy a túlterhelt nyári szolgálati időszakban sokaknak nem akadt idejük ilyen terjedelmesebb, nagyobb gondosságot és időt követelő pályázatok kidolgozására. Ezért adunk újabb határidőt.

Legszébben írt

az istenfélelemről, hazaszeretetről és kötelességérzetről Szombathy Lajos battonyai őrsbelli csendőr, a 15. számunkban hirdetett pályázatnak tehát ő a nyertese. Az alább felsorolt pályázatok is igen szépek s van közöttük több is, amelyek szintén méltó lenne az elsősegre, Szombathy csendőr munkája azonban abban is a legjobb, hogy tömör, nincs benne egyetlen fölösleges szó. Munkája zökkenőmentes, kerek egész, a feladott fogalmakat magyarázó és jellemző szavai erőteljesek, találók.

Igen szép pályázatokat küldöttek még be a következők:

Bakonyi János I. thtts. (Somogyjád), Balogh Antal I. tórm. (Resznek), Balogh Ferenc őrm. (Lippó), Gy. Balogh István őrm. (Bagamér), Bardócz Árpád cső. (Hódmezővásárhely-Központ), Boros László őrm. (Abony), Dani József tórm. v. (Diósjenő), Dani

Sámuel cső. (Verseg), Dobos László prb. cső. (Örkény), Dömötör Lajos őrm. (Ukk), Füleki József alhdgy. (Toponár), Havasi András tórm. (Curgó), Ignézi Károly tórm. v. (Debrecen), Kovács Ferenc III. őrm. (Abony), Kovács Károly cső. (Egyházaskróc), Kőmives Pál tórm. (Abony), vitéz Ladányi Zoltán cső. (Ipolytarnóc), Laki Ferenc őrm. (Ajka), Lendvai György cső. (Nemesszalók), Marton Márton tórm. (Monor), Mészáros János II. tórm. (Monor), Nagy József I. cső. (Szombathely), Nagy Lajos II. cső. (Monor), Nagy Sándor cső. (Isaszeg), Nikolényi Árpád prb. cső. (Makó), Pásztor János tórm.

(Örkény), Rigó József prb. cső. (Monor), Simon Márton őrm. (Németlad), Szabó Dénes cső. (Perkát), Székely Sándor őrm. (Alsódabas), Sziklai Ferenc tórm. v. (Monor), Tóth József III. cső. (Bérbaltavár), Varga Alajos cső. (Riese), Várnagy András thtts. (Abony), Vidovics János prb. cs. (Kerca). Megemlítjük Szekeres János honvéd szakaszvezetőt (Budapest) is, aki szintén ügyes pályázatot küldött be.

A nyertesnek a jutalmat elküldöttük. A pályázat anyagából szemelvényeket fogunk közölni.

Szikra nélkül nincs tűzvész.

(Pályázat.)

Azt akarjuk ezzel mondani, hogy a nagy hibák és bajok sokszor egészen apró felületességeken, mulasztásokon kezdődnek. Kicsi dolgokból sokszor kinőnek a nagyok, kicsi felületességből láncolatlan torlódnak a bonyodalmak, amelyeket aztán már nehéz, vagy nem is lehet helyrehozni. Egy próbacsendőr például a ládáját nem tette fel a vasúti kocsii csomagtartójába, vagy legalább tolta volna a pad alá. Mondván azonban, hogy amúgyis csak néhány állomásnyit utazik, a padok közötti folyosón hagyta és udvarolni kezdett egy menyecskenek. Közben egy legény át akart lépni a ládán, de megbotlott benne és elvágódott. Mikor feltápáskodott, megkérdezte, „ki az az ökor“, aki a ládáját az átjáróban hagyta? Erre az egész kocsii közönsége a próbacsendőrré nézett és ki-tört a harsány nevetés. A próbacsendőrnek fejébe szaladt a vér, pofonította a legényt. Az vissza. Tovább nem meséljük, úgyis kitalálta mindenki a végét: a próbacsendőrt leszerelték, pedig lehetséges, hogy máskülönben elérte volna a csendőrségnél akár az alhadnagyi rendfokozatot is. Egyetlen apró felületesség elég volt tehát ahhoz, hogy egy emberi sors kettétörjön.

Es mennyi van ilyen? Ilyen esetek leírására írunk ki most pályázatot. A pályázók vehetik az eseteket akár a maguk, akár más életéből, megnevezni azonban a szereplőt nem szabad. A következménynek nem kell annyira súlyosnak lennie, mint a mi példánkban történt. Elég annyi, hogy egészen kicsi felületességből, hanyagságból, miként keletkezett komolyabb baj. Csak az a fontos, hogy a kezdeti kis hiba és a következmény között az okozati összefüggés meglegyen. Ahhoz sem ragaszkodunk, hogy a példák okvetlenül a csendőrelétekből kerüljenek ki. Akárhon, akárhon láttak bajtársaink ilyen eseteket, írják meg nekünk, hátha össze tudunk szedni ezekből az esetekből egy példaadó, szemléltető és elrettentő esekrot, amit aztán bemutatunk olvasóinknak.

Pályázatot csak a csendőrlégénység köréből fogadunk el. Határidő: november 1. Az eredményt a december 15-iki számunkban fogjuk közölni. A legjobb pályázatot szép és értékes asztali órával jutalmazzuk.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

MOHÁCSY LAJOS százados.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, V., Honvéd-utca 10. — Felelős: Györy Aladár igazgató.

Országos Ruházati Intézet Rt.

Budapest, V., Eötvös-tér 1. Telefon: 1-848-32, 1-404-10.

Mint a honvéd jóléti alaphoz tartozó vállalat, szállít 12 havii gh. levonás mellett: egyenruhát, polgári ruhát, fehérneműt és minden felszerelést. • Vidéki megbízottak!

ÍRÓGÉP

új és újjaépített hordozható és nagy irodai írógépek

HUNGÁRIA és RHEINMETALL

hordozható írógépek tökéletes kivitelben, messzemenő jótállással

FORBÁTH és RÉVÉSZ

Budapest, V., Bálvány-u. 26. — Tel.: 1-102-19

A m. kir. csendőrség tagjainak árendmenny és kedvező fizetési feltételek

ELŐLEGNÉLKÜLI RÉSZLETFIZETESRE

SEZLONOK TAKARÓVAL P 65-től
EBÉDLŐSZÖNYEGEK P 28-tól

Fotelágyak, paplanok, vasbútorok, futószőnyegek, fehérneművászak, ruhaszövetek. „Baross” Szőnyeg- és Kárpitonüzlet Budapest, VIII., Baross-utca 74. sz. A m. kir. csendőrség tagjainak árendmennyi

Magyar gyártmány

Cipők, csizmák, szíjazatok, nyergek, tölténytáskák, pisztolytáskák fényesítésére és ápolására.

Különleges fizetési kedvezmény a m. kir. csendőrség tagjai részére. Egyes bútorok és teljes berendezések. Szőnyegforgás. Ebédlő- és futószőnyegek, sezlonok, paplanok stb. Ágy-nemű és fehérnemű vászak. Női és férfi divatszövetek.

12, 18, 24 havii előlegnélküli részletfizetésre

LAKÁSBERENDEZŐ-nél Budapest, VI. Liszt Ferenc-tér 5. sz. Telefon: 1-271-77.

Minta-árjegyzéket és modell-árjegyzéket küldünk huzat mintákkal.